

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา
ของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

ปริญญาานิพนธ์
ของ
สุทัศน์ย์น์ ขอมริดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2552

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา
ของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

ปริญญาานิพนธ์
ของ
สุทัศน์ย์น์ ขอมริดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา
ของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

บทคัดย่อ

ของ

สุทัศน์ย์น์ ขอมริดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

มีนาคม 2552

สุทัศน์ย์ ขอมธิดา. (2552). *ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ*

อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม : ดร. จารุวรรณ สกุลคู, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์.

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตาม เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา คุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 238 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 66 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน

2. นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. นักศึกษาที่มีคุณวุฒิก่อนเข้าศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร นักศึกษาที่มีคุณวุฒิก่อนเข้าศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่พบว่าแตกต่างกัน

6. นักศึกษาที่มีผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน
ระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

STUDENT OPINIONS TOWARDS EDUCATIONAL MANAGEMENT
AT THE ASSOCIATE LEVEL, UTHAITHANI COMMUNITY COLLEGE

AN ABSTRACT
BY
SUTADSANAI KHOMTHIDA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
March 2009

Sutadsanai Khomthida. (2009). *Student Opinions Towards Educational Management at The Associate, Uthaithani Community College*. Master Thesis. M.Ed. (Higher Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr. Jaruwan Skulkhu, Asst. Prof. Dr. Suchada Suthummaraksa.

This research aimed at 1) exploring the opinions of students towards educational management at Uthaithani Community College in six areas as follows : curriculum, instructor, instructional activity management, student, measurement and evaluation and supporting resource. 2) comparing students opinions on the afore said aspects according to students, gender, academic level, academic major, educational background and academic achievement. The sample used in this study included 238 students who enrolled in freshman and sophomore level in the second semester of academic year 2007. The instrument used in collecting data was a likert – type, five – point rating scale with sixty six items. The statistical procedures used included frequency, mean, standard deviation, t - test and one way ANOVA.

The findings reveal that:

1. Students at Uthaithani Community College perceived educational management on overall and each aspect highly appropriated.
2. There was no significant differences between male and female students on their opinions on overall and each aspect of educational management.
3. Students with different academic level showed no significant differences on overall and each aspect of educational management
4. Students with different academic major showed no significant differences on overall and each aspect of educational management
5. Students with different background showed some significant differences on overall and on the curriculum aspect
6. There was no difference found on students opinion on overall and each aspect of educational management at Uthaithani Community College

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา

ของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

ของ

สุทัศน์ัยน์ ขอมริดา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน มีนาคม พ.ศ.2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ชาญวิทย์ ไตรณะคุณ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู ประธานกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา วัฒนางรงค์ และ อาจารย์ชาญวิทย์ ไตรณะคุณ กรรมการที่ได้แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และการตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา วัฒนางรงค์ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา อาจารย์จรรยาศักดิ์ ชุนวิเศษ และ อาจารย์ปราโมทย์ กิตา ที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย และให้คำแนะนำจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ น้อง ที่เป็นแรงและกำลังใจในการศึกษาจนสำเร็จ และขอขอบคุณ คุณสิทธิเดช จำปาทิพย์ และ คุณอัษฎาภรณ์ พงสาวรี ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จสมบูรณ์ในวันนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน และ เพื่อน พี่ น้อง สาขาวิชา การอุดมศึกษาทุกท่านที่ให้อำลัใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

สุทัศนัยน์ ขอมธิดา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	7
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
สมมติฐานของการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน.....	11
ด้านหลักสูตร.....	13
ด้านอาจารย์ผู้สอน.....	17
ด้านนักศึกษา.....	25
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	30
ด้านการวัดและประเมินผล.....	41
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน.....	44
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน.....	48
การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชน.....	51
การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน.....	51
การจัดการศึกษาวิทยาลัยชุมชน.....	65
หลักการจัดการศึกษาวิทยาลัยชุมชน.....	67
วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน.....	68
การจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	72
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	72
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	103
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	103
วิธีดำเนินการวิจัย.....	103
การวิเคราะห์ข้อมูล	103
สรุปผลการวิจัย.....	104
อภิปรายผล.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	114
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้.....	114
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	116
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก. หนังสือแนะนำ จดหมายเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	128

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ข. รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	134
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	136
ภาคผนวก ง. ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนก.....	146
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	153

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	72
2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.	79
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	81
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ.....	82
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายข้อ.....	83
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายข้อ.....	85
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ในด้านนักศึกษา เป็นรายข้อ	87
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ	88
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายข้อ	90
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	91

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปี 92
12	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา 93
13	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามกลุ่มคุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา..... 94
14	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 95
15	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ..... 96
16	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปี..... 97
17	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชา..... 98
18	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามคุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา..... 99

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
19	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	100
20	ข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา ของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	101

บัญชีภาพประกอบ

ตาราง		หน้า
1	ระบบการจัดการเรียนการสอน.....	48
2	องค์ประกอบการเรียนการสอน.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสการปฏิรูปอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก นอกจากเป็นผลจากความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยี และวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) แล้ว ปัจจัยสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้มีการปฏิรูปอุดมศึกษาทั่วโลกยังเกิดจากสาเหตุที่สำคัญได้แก่ การขยายตัวของปริมาณนักศึกษา และความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นทั่วโลกกว่า 6 เท่าในรอบ 3 ทศวรรษ (อมรวิรัช นาคกรทรรพ. 2543 : คำนำ) ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการปรับตัวในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้มีการขยายการบริการทางการศึกษาออกสู่สังคมรอบด้าน ด้วยการจัดตั้งวิทยาเขตของสถาบันตามภูมิภาคต่าง ๆ การเคลื่อนย้ายของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้เข้าถึงความต้องการของนักศึกษา และการปรับมาตรฐานของการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาในสาขาวิชาที่สนใจ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาทั้งสิ้น

สถาบันอุดมศึกษาไทยได้พัฒนามากกว่าร้อยปีแล้ว และได้สนองความจำเป็นสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติมามาก ในระยะสิบหรือยี่สิบปีหลังนี้สถาบันอุดมศึกษาไทยได้ขยายตัวและปรับเปลี่ยนไปเป็นอันมาก แต่ถึงอย่างไรก็ไม่พ้นกับความจำเป็นในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตและธุรกิจ การวิจัยและพัฒนาไม่พ้นกับความจำเป็นต้องยกระดับอุตสาหกรรมในประเทศ จากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น ด้วยสภาพโลกาภิวัตน์ที่ทำให้กำแพงระหว่างประเทศถูกทำลายลง ไม่สามารถปกป้องสิ่งที่หย่อนประสิทธิภาพและไม่ถูกต้องภายในประเทศได้จนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจพังทลายขยายตัวไปเป็นวิกฤติสังคม ยิ่งเห็นชัดขึ้นถึงสภาพความอ่อนแอของอุดมศึกษาไทย (จรัส สุวรรณเวลา. 2545: 3) การจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามี 2 ระดับ คือระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญา โดยการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาเป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา ความรู้และทักษะวิชาชีพในระดับกลาง รวมทั้งมีความสามารถในการริเริ่มประกอบการ ส่วนการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่ม การพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ การสร้างสรรค์และเผยแพร่ความรู้ การพัฒนาและส่งเสริมประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการส่งเสริมบทบาท ของประเทศในประชาคมโลก นอกจากนั้นการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่

มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา ความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้า และความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้า วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี ในด้านวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ การประยุกต์ใช้วิทยาการสากลและภูมิปัญญา ท้องถิ่นของไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2551: ออนไลน์)

สถาบันอุดมศึกษามีพันธกิจและความรับผิดชอบ 4 ประการคือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการสังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษานั้น เน้นที่คุณภาพของผลผลิตของกระบวนการการศึกษาเป็นหลัก ได้มีการกำหนดการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนไว้เป็นแผนงานหลักที่ 2 ในแผนพัฒนาการศึกษาของชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2551: ออนไลน์) การสร้างคนให้เป็นบัณฑิตเป็น ปัญหาชนของชาติเพื่อจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศดังคำว่า การศึกษาพัฒนาคน พัฒนาชาติ จึงถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2545: 93) ซึ่งการที่สถาบันอุดมศึกษาจะก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการนั้น จะต้องดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายหลัก ซึ่งปัจจัยที่เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ คือการเรียนการสอน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2545: 2) และการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับจัดการเรียนการสอนที่ดี ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนการสอน (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2541: 1-2) ในแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน คือ หลักสูตร เป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน อาจารย์หรือผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระต่อผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการเลือกวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ด้านนักศึกษาหรือผู้เรียน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนการสอน เพราะจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา (ปรีชา เวสราวัช. 2545: 13) ส่วนด้านการวัดและการประเมินผลเป็นการตัดสินผลการเรียนเพื่อดูว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์เท่าใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ (ประภัสสร วงศ์วรรณ. 2531: 149)

องค์ประกอบจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพแต่ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งขาดประสิทธิภาพจะทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จ จากความคิดเห็นของนักการศึกษาไทยได้ วิเคราะห์จุดอ่อนด้านการจัดการเรียนการสอนที่จะเป็นอุปสรรคขัดขวางความก้าวหน้าไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยสุธรรม อารีกุล (2543: 141) ได้กล่าวว่า ด้านหลักสูตรมีความล้าสมัย มีความซ้ำซ้อน

ลอกเลียนแบบจากต่างประเทศ ไม่มีความหลากหลาย ขาดความยืดหยุ่น ความไม่เป็นสากล และไม่เกิดบูรณาการ ด้านกระบวนการ การเรียนการสอน ผู้สอนไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ เนื่องจากวิธีการเรียนการสอนล้าสมัย ไม่ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การถ่ายทอดเนื้อหาไม่มีการนำสื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ ด้านนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเร่งขยายการรับนักศึกษาปริมาณมาก ไม่สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพได้ บัณฑิตขาดคุณสมบัติที่ดี ไม่เป็นไปตามความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ สอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543: 81) ที่กล่าวถึงวิธีการเรียนการสอนในห้องเรียนว่า ส่วนใหญ่ครูอาจารย์จะเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ผูกขาดการถ่ายทอดความรู้ เป็นการเรียนในลักษณะท่องจำ ทำให้ผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์และขาดความคิดสร้างสรรค์ ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนได้อย่างเต็มที่แม้จะเรียนสูงถึงระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้บุคลากรในประเทศคิดไม่เป็นและไม่สามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม ส่วน จีระ หงส์ลดารมณี. (2545: 183) ได้กล่าวถึงปัญหาด้านอาจารย์ว่า ปัจจุบันจำนวนอาจารย์ลดลง เนื่องจากโครงการเปลี่ยนแปลงเส้นทางชีวิตและการลาออก ไม่สามารถหาอาจารย์ใหม่มาทดแทนได้ทัน อาจารย์ขาดแรงจูงใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและด้านการพัฒนาอาจารย์

ทั้งนี้แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) แผนงานหลักที่ 7 : การพัฒนาระบบอุดมศึกษา กำหนดให้ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานกลาง ร่วมกันปรับระบบอุดมศึกษาให้มีเอกภาพทางนโยบาย โดยจัดโครงสร้างอุดมศึกษาเป็น 3 ระบบย่อย ได้แก่ ระบบมหาวิทยาลัยและสถาบันชั้นสูงที่มุ่งเน้นการวิจัย สร้างความรู้ใหม่และผลิตบัณฑิตระดับปริญญาโทและเอก ระบบมหาวิทยาลัยที่เน้นจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสายวิชาการ วิชาชีพ ต่างๆ และการให้บริการวิชาการเป็นหลัก และระบบวิทยาลัยเฉพาะทางและวิทยาลัยชุมชน ซึ่งอาจเป็นสาขาของมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยที่มุ่งจัดการศึกษาวิชาชีพเฉพาะและวิชาสามัญในระดับ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และฝึกอบรมระยะสั้นที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ทั้งนี้จะต้อง มีความสัมพันธ์และสามารถเชื่อมโยงกันได้ในแต่ละระบบ (สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. 2551:1-5) และด้วยเหตุผลและความจำเป็นที่มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวนมากที่สะสมอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งไม่สามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้ ด้วยสาเหตุของความไม่พร้อมด้านต่าง ๆ เช่น ความยากจน ความไม่สะดวกในการเดินทางหรือความจำเป็นต้องประกอบอาชีพ เป็นต้น อีกทั้งผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ หรือประกอบอาชีพแล้ว ยังมีความต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมหรือเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มทักษะอาชีพ ทักษะชีวิตด้วย ทำให้การศึกษาในวิทยาลัยชุมชนเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับประชาชนผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาซึ่งมีอีกเป็นจำนวน

มาก รวมทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา (สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. 2547: 3) หลักสูตรระดับอนุปริญญาปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษากระจายอยู่ทั่วประเทศ จำนวน 953 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 681 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาเฉพาะทางตามกระทรวงอื่น ๆ จำนวน 106 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2550: ออนไลน์) และสถาบัน อุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 166 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2550: ออนไลน์) แต่อย่างไรก็ตามสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่ยังไม่สามารถบริการให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาได้เพียงพอ และยังไม่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนได้ทั้งเนื้อหาสาระ และวิธีการจัดการที่บริหารโดยบุคคลนอกชุมชน วิทยาลัยชุมชนจึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอีกระบบหนึ่งที่เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นต่ำกว่าปริญญาที่ช่วยแบ่งเบาภาระของสถาบันอุดมศึกษา โดยจัดโปรแกรมการศึกษาแบบสหวิทยาการ มีทั้งหลักสูตรคู่ขนานกับระบบอุดมศึกษาเพื่อการศึกษาต่อ และมีหลักสูตรทางเลือกเพื่อเข้าสู่อาชีพ ซึ่งปรัชญาของหลักสูตรระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้นำความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนนำไปประกอบอาชีพในชุมชนท้องถิ่น หรือถ้านักศึกษาคนใดประสงค์จะไปศึกษาต่อ ยอดในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องก็สามารถทำได้ ตลอดจนเพื่อฝึกทักษะการทำงานที่สามารถเข้าสู่งานได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตที่สามารถเชื่อมโยงกับการศึกษาทุกระดับ และช่วงเติมเต็มส่วนการศึกษาที่ขาดไปให้สมบูรณ์ขึ้น และยังช่วยพัฒนาทักษะความรู้ด้านอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพอิสระหรือการประกอบอาชีพในสถานประกอบ การ โดยวิทยาลัยชุมชนจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการพัฒนาและผลิตบุคลากร ซึ่งอาจจะดำเนินการเองหรือดำเนินการร่วมกับสถานประกอบการต่างๆ ในท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่น และให้นำทรัพยากรที่มีอยู่หลากหลายในแต่ละพื้นที่และอยู่ต่างสังกัดมาดำเนินการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่น และให้นำทรัพยากรที่มีอยู่หลากหลายในแต่ละพื้นที่และอยู่ต่างสังกัดมาดำเนินการจัดการศึกษาวิทยาลัยชุมชน โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบองค์คณะบุคคล เพื่อเอื้อประโยชน์ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพแก่ประชาชนในท้องถิ่น (สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. 2547: 3-4)

นอกจากนี้ผลกระทบจากภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ประชาชนโดยเฉพาะที่อยู่ในอาศัยในชนบทกลายเป็นผู้ด้อยโอกาสในการศึกษาต่อระดับสูง ขาดการพัฒนาอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งยังยากไร้ถึงถิ่นฐานบ้านเกิดไปทำงานที่อื่น ชุมชนจึงอ่อนแอและขาดการพัฒนา ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยยึดหลักการตามนโยบาย “การศึกษาสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน” รัฐบาลจึงกำหนดไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อ

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ด้านการศึกษาข้อ 4 ว่า จัดให้มีวิทยาลัยชุมชนขึ้นโดยเฉพาะในจังหวัดที่ยังขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษา

วิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา ทำหน้าที่ให้บริการ การศึกษาระดับสูง (Higher Education) และจัดอบรมระยะสั้นแก่ชุมชนที่วิทยาลัยตั้งอยู่ทั้งด้าน วิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคม ของชุมชน จัดการเรียนการสอนแบบเปิดกว้าง หลากหลายตามความต้องการของชุมชน โดย หลักสูตรมีความยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้เรียน ความต้องการแก้ไขปัญหา ความต้องการ พัฒนาศักยภาพบุคคลและวิถีชีวิต และตรงความต้องการของตลาดแรงงานเป็นกลไกของชุมชนในการ พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนภายใต้การบริหารจัดการและดำเนินงานด้วยพลังแห่งศรัทธาและความร่วมมือ จากบุคคลหน่วยงานและองค์กรต่างๆในชุมชนนั้นๆ ไปสู่วัฏจักรการบริหารวิทยาลัยชุมชนที่เป็น สถานศึกษาของชุมชนโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และเพื่อตอบสนองความต้องการของ ชุมชน โดยมีปรัชญาเบื้องต้นวิทยาลัยชุมชน คือ มีปรัชญาเบื้องต้นที่เชื่อว่าบุคคลทุกคนมีศักยภาพอยู่ใน ตัว ถ้าเขามีโอกาสและได้รับคำแนะนำในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เขาจะสามารถพัฒนาศักยภาพ ของตนเองได้อย่างเต็มที่ และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งต่อชุมชน สังคม วิทยาลัยชุมชนจึงเปิดประตู สำหรับทุกคนที่ต้องการเข้าเรียน นอกจากนี้วิทยาลัยชุมชนเชื่อว่าการศึกษาคือเครื่องมือ ไม่ใช่ เครื่องหมาย กล่าวคือ ไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรเป็น เครื่องหมายแสดงสถานภาพพิเศษได้รับการยกย่องอย่างสูง แต่วิทยาลัยชุมชนเชื่อว่าการศึกษาคือทำให้ บุคคลมีความรู้ และความคิดที่จะมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงจัดให้มีโปรแกรมหลากหลาย รูปแบบ เพื่อเน้นคุณภาพชีวิตของชุมชน

จังหวัดอุทัยธานี ได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 10 จังหวัดนำร่องในการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน และเป็นพี่ภาคภูมิของประชาชนชาวจังหวัดอุทัยธานีที่มีสถาบันการศึกษาระดับอนุปริญญา ทำให้ ประชาชนในชนบทที่อยู่ห่างไกลตัวจังหวัดมีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูง เพื่อนำความรู้ไปพัฒนา ท้องถิ่นของตนเองจังหวัดอุทัยธานีได้รับประกาศให้จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2545 โดยประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน โดยให้วิทยาลัยการอาชีพบ้านไร่ เป็นที่ตั้งวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี และให้วิทยาลัยการอาชีพบ้านไร่เป็นแม่ข่าย และได้โอนจากวิทยาลัย การอาชีพบ้านไร่ สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 (วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี. 2551: ออนไลน์)

วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี เป็น 1 ในจำนวน 19 แห่งของวิทยาลัยชุมชนทั่วประเทศ ตามพันธกิจ ของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี คือ วิทยาลัยชุมชนมีพันธกิจที่รัฐมอบหมายให้จัดการศึกษาต่ำกว่าระดับ ปริญญาในทุกสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่วิทยาลัยตั้งอยู่และนอกจากนี้ยังมี

พันธกิจที่สำคัญอย่างยิ่งย่อนไปกว่า พันธกิจแรก คือการให้ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน อันนำไปสู่ความสามารถทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน (วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี, 2550: ออนไลน์) โดยเริ่มแรกวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ได้จัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา จำนวน 8 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม การเกษตร สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการทั่วไป และสาขาวิชาการบัญชี จากการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังกล่าวเพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก ทั้งนี้บางภาคการศึกษาไม่มีนักศึกษาประสงค์จะลงทะเบียนบางสาขาวิชา วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีจึงจัดการเรียนการสอนเฉพาะบางสาขาเท่านั้น ปัจจุบันวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีมีการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา จำนวน 2 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต และสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีที่ศึกษาในหลักสูตรระดับอนุปริญญาโดยให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยกล่าวถึงปัญหาด้านหลักสูตรว่า มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาต้องไปประกอบอาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน (นิยม ชาวป่า, 2550 : สัมภาษณ์) และนักศึกษาบางคนเมื่อสำเร็จการศึกษามาแล้วไม่ได้ประกอบอาชีพตามที่ตนได้เรียนมา เพราะต้องไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อที่จะได้ประกอบอาชีพที่ตนคาดหวังในอนาคตที่คิดว่าดีกว่า ประกอบกับเกรงว่าถ้าสำเร็จการศึกษาไปแล้วจะไม่สามารถต่อยอดในระดับปริญญาตรีได้ หลักสูตรที่นักศึกษาเลือกเรียนบางสาขาวิชาไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริง ควรมีการสอบถามความต้องการของผู้เรียน (สุทัศน์ นาคพเยาว์, 2550: สัมภาษณ์) ด้านอาจารย์ผู้สอน มีความเห็นว่า ผู้สอนมีทั้งที่เป็นอาจารย์ประจำ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญตามท้องถิ่น นั้นๆ ส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้านแต่อาจไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านวิชาการสอน แต่ที่ต้องรับเข้ามาช่วยการเรียนการสอนเพราะเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน (ธนากร เลขยัน . 2550: สัมภาษณ์) ดังนั้นต้องการให้อาจารย์ผู้สอน วิทยากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่เป็นมืออาชีพมาสอน และการสอนบางรายวิชาไม่ตรงกับเนื้อหาที่อธิบายไว้ในคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรบางครั้งเกิดการสับสนในเนื้อหา รายวิชาที่ค้นคว้าในการเตรียมตัวล่วงหน้า (สามินี สุจิตรานนท์, 2550: สัมภาษณ์) ด้านนักศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดรับผู้สมัครเข้าศึกษาซึ่งมีอายุ หน้าที่การงาน และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงเป็นปัญหาในด้านการสื่อสาร ความคิด ในการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างชั้นเรียน และมีความหลากหลายในอาชีพและวุฒิภาวะที่แตกต่างกัน (เรืองโรจน์ รัชตะพงศ์ธร, 2550: สัมภาษณ์) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า บางครั้งการเรียนการสอนไม่ตรงกับแผนและตารางที่จัดไว้ให้ ด้าน

การวัดและประเมินผลพบว่า เวลาสอบประจำภาคเรียนบางครั้งข้อสอบจะไม่ตรงกับเนื้อหาที่วิทยาลัยจัดการเรียนการสอนให้ซึ่งจะทำให้ผลสอบออกมาไม่เป็นตามที่คาดหวัง (ธนากร เลขยัน . 2550: สัมภาษณ์) สำหรับด้านปัจจัยเกื้อหนุน พบว่าห้องสมุดมีความพร้อมทันสมัย แต่หนังสือมีให้บริการน้อย คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา (สุทัศน์ นาคเพียร . 2550: สัมภาษณ์) ส่วน อาคาร ห้องเรียน และศูนย์หน่วยจัดการเรียนที่เตรียมไว้ในการฝึกปฏิบัติมีความพร้อมเหมาะสมดี (เรืองโรจน รัชตะพงศ์ธร. 2550: สัมภาษณ์)

จากสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ที่ดังกล่าวข้างต้นจึงส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของ นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาชุมชนและประเทศดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัย ชุมชนอุทัยธานี เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสม กับความต้องการนักศึกษา และเป็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมุ่งเน้นให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานเท่า เทียมกัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของ วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา คุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัย ชุมชนอุทัยธานี นำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปี

ที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2550 ในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น รวมจำนวนทั้งสิ้น 452 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศ จำแนกเป็น

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 ชั้นปีที่ศึกษา จำแนกเป็น

1.2.1 ชั้นปีที่ 1

1.2.2 ชั้นปีที่ 2

1.3 สาขาวิชาที่ศึกษา จำแนกเป็น

1.3.1 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

1.3.2 สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

1.4 คุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา จำแนกเป็น

1.4.1 มัธยมศึกษาตอนปลาย (หรือเทียบเท่า)

1.4.2 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกเป็น

1.5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง

1.5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ

อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 ด้านหลักสูตร

2.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน

2.3 ด้านนักศึกษา

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล

2.6 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความคิด ความเข้าใจ ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สามารถแสดงออกมาในลักษณะที่เห็นว่ามีเหมาะสม ในงานวิจัยนี้หมายถึงความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ

1.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง การจัดการเรียนการสอน รวมถึงรายละเอียดเนื้อหาวิชาของหลักสูตร การให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอน การบริหารหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร การติดตามผลการใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตร ที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพบริบทของชุมชน

1.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ผู้สอนที่ทำหน้าที่สอน เช่น อาจารย์ประจำ ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ บุคลิกภาพของผู้สอน ความเป็นผู้มีควมรอบรู้ในสาขาวิชาที่สอน การอุทิศตนต่อภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อนักศึกษา ความมีคุณธรรมและจริยธรรม แนะนำแหล่งความรู้ทางวิชาการ

1.3 ด้านนักศึกษา หมายถึง กับการรับสมัคร การคัดเลือกนักศึกษา ที่รองรับนักศึกษาตามชุมชนท้องถิ่นที่มีความประสงค์เข้าศึกษาต่อในระดับอนุปริญญา รวมถึงการปฐมนิเทศ การส่งเสริมความมีระเบียบวินัย การเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนต่อการพัฒนาชุมชน ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการศึกษา การจัดอาจารย์ให้คำปรึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการติดตามผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดตารางการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริม นอกหลักสูตร ตารางสอบ เอกสารประกอบการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดวิทยากรบรรยายพิเศษ จัดนิทรรศการเสริมความรู้ จัดกิจกรรมกลุ่มยี่ดนักศึกษาเป็นสำคัญ อาจารย์และนักศึกษาได้ร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนให้นักศึกษาใช้หลักการเหตุผลเน้นการคิดวิเคราะห์มากกว่าการจำ รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะต่อการประกอบอาชีพ

1.5 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล การใช้ระบบและหลักการวัดและประเมินผล การประกาศผลการเรียน และการตรวจสอบผลการเรียนของนักศึกษา

1.6 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ประกอบด้วย อาคารและสถานที่เรียน ได้แก่ การมีห้องเรียนที่เหมาะสม การมีห้องสมุดและแหล่งค้นคว้า อุปกรณ์ สื่อ การเรียนการสอน และเครื่องคอมพิวเตอร์มี

เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาพร้อมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนการสอน และสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงบรรยากาศของ ห้องสมุด ห้องอาหาร ห้องน้ำ สถานที่ภายในวิทยาลัย

2. วิทยาลัยชุมชน หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งต่ำกว่าการศึกษาระดับปริญญาตรี(อนุปริญญา) โดยจัดการศึกษาในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนเน้นความหลากหลายทั้งประเภทวิชาและวิธีการจัดการศึกษา

3 .ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ที่พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยสะสม โดยแบ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไป

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.24

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 ลงมา

4. คุณสมบัติก่อนเข้าศึกษา หมายถึง คุณสมบัติของนักศึกษาที่มีคุณสมบัติการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและนักศึกษาที่มีคุณสมบัติการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่เข้ามาประกอบสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอนุปริญญา

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

2. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่มีคุณสมบัติก่อนเข้าศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

5. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอตามลำดับ
สาระนั้น องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน
และการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ในทางที่ดีขึ้น
มีคุณประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ เพราะจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและ
พัฒนาประเทศชาติ สำหรับองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนได้มีผู้สรุปไว้ ดังนี้

จากรายงานการประชุมปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พันธุ์ศักดิ์
พลสารมัย; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา; และทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง. 2543: 38) ได้สรุปปัจจัยการ
จัดการเรียนการสอนไว้ 6 ด้านดังนี้

1. ด้านผู้เรียน ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วม จริยธรรม สุขภาพกาย
และจิต ความพร้อม ความเข้าใจใส่ ทศนคติ วุฒิกาวะ พื้นฐานครอบครัว และการแข่งขัน
2. ด้านผู้สอน ได้แก่ สุขภาพกายและจิต จริยธรรม ทศนคติ ความรู้ในวิชาชีพ
บุคลิกภาพ ลีลาการสอนและใฝ่รู้ใฝ่ใจ และความพร้อม
3. ด้านหลักสูตร ได้แก่ เนื้อหาวิชา วิธีการสอน เทคนิคการสอน การวัดและ
ประเมินผลและเวลาที่จัดสอน
4. ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การจัดการ เช่น จำนวนนักศึกษา ความร่วมมือ
สวัสดิการ การติดตามผล นโยบาย สถานที่ บุคลากร งบประมาณ สภาพสังคม ความมีชื่อเสียงของ
มหาวิทยาลัย และบรรยากาศ
5. สื่อการสอน ได้แก่ ความทันสมัย และการเลือกใช้สื่อ
6. แหล่งข้อมูล ได้แก่ ห้องสมุด และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนปรัชญา เวสารัชช์ (2545 : 13) ได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนไว้ 8
องค์ประกอบ ได้แก่

1. สาระนั้นเนื้อหาในการเรียนการสอน คือการจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ
เนื้อหาสาระในการเรียนการสอนควรทันสมัย เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

2. ครู ผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ได้แก่ ครูและอาจารย์ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สื่อและอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน เช่น อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น สื่อและอุปกรณ์เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอน จึงต้องมีปริมาณอย่างเพียงพอ อยู่ในสภาพใช้งานได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. รูปแบบวิธีการเรียนการสอน ผู้สอนควรเลือกใช้รูปแบบวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม จำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการเรียนการสอน ต้องมีผู้รับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรง ได้แก่ ผู้บริหาร ซึ่งมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อยนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

6. เงินทุนสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เงินทุนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเกิดผลตามเป้าหมาย

7. สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม สิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการเรียนการสอนต้องดูแลคือ การมีสถานที่ ห้องเรียนและบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอเหมาะสม และปลอดภัยซึ่งเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้

8. ผู้เรียน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนการสอน โดยมีปรัชญาพื้นฐานสำคัญคือ ทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน จึงหมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบภายในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความสัมพันธ์กัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับรายละเอียดองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน 6 ด้าน ที่แสดงถึงคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน

ด้านหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เมื่อกล่าวถึงการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับใดจำเป็นจะต้องกล่าวถึงหลักสูตรควบคู่กันไปด้วยเสมอ ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องชี้แนะแนวทางว่าควรจะดำเนินการจัดการศึกษาไปในแนวทางใด (ชมพันธ์ ฤกษ์ ญ อยุธยา. 2540: 1) โดยให้ความเห็นของหลักสูตรแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มแรกหมายถึง แผนประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นเอกสารหรือโครงการการศึกษาที่สถาบันการศึกษาได้จัดวางแผนไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามแผนหรือโครงการที่กำหนด รวมถึงแผนการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาของรายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลตามที่ได้กำหนด ส่วนกลุ่มที่สอง ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สถาบันการศึกษาจัดให้ หมายรวมถึง แผนประสบการณ์การเรียนรู้และการนำหลักสูตรไปใช้ด้วย (ชมพันธ์ ฤกษ์ ญ อยุธยา. 2540: 3)

นอกจากนี้ทีศนา เขมมณี (2535: 1) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง โปรแกรมการศึกษาใด ที่ได้กำหนดโครงสร้างการเรียนรู้ ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ พร้อมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา และนาราวดี ศิริโรจน์ (2543: 16) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติที่จะจัดให้แก่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถ หลักสูตรจึงประกอบด้วย วัตถุประสงค์โครงสร้าง เนื้อหาวิชาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ วัสดุการศึกษา ตำราเรียน สถานที่เรียน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรที่สอดคล้องกับสังคมแต่ละยุคสมัย คุณลักษณะตามความมุ่งหมายของการศึกษาที่วางไว้ นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 25) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่ยุ่่งหมายไว้
2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ครู ผู้เรียน วัสดุ อุปกรณ์ กระบวนการ (Process) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น
3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

นอกจากนี้ หลักสูตรยังมีความหมายแตกต่างกันตามผู้ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะให้ความหมายของหลักสูตรเป็นการจัดประสบการณ์ทั้งมวลในสถานศึกษาให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิต ผู้สอนจะให้ความหมายของหลักสูตรในลักษณะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ได้วางแผนไว้กับการสอนของอาจารย์และประสบการณ์จะ

เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจะให้ความหมายของหลักสูตรในสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ต้องเรียนรู้ตามที่สถานศึกษากำหนดและตามที่อาจารย์สอน

ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สจัด อุทธานันท์ (2532: 211) ให้ความเห็นว่า จะต้องมุ่งสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา มีทักษะในอาชีพ มีคุณธรรม มีวินัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 23) กล่าวว่า ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เรียนในการกำหนดแผนการสอนและการเรียน

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2548:

1) มีเกณฑ์และมาตรฐานหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนตามหลักและเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ คือ

1. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผน พัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้น ๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบุคลากรให้มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาที่มีความจำเป็น สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม รวมทั้งให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

2. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้ ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

3. การคิดหน่วยกิต

3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

3.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาค

การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

3.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาค
การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

4 .จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า
90 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลาและไม่เกิน 9 ปี
การศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

5. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ แลหมวด
วิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

5.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่าง
กว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิด
อย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของ
ศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และ
ดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

5.2 หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและ
วิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่
น้อยกว่า 45 หน่วยกิต หากจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกและวิชาโท วิชาเอกต้องมีจำนวน
หน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

5.3 หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่
ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับอนุปริญญา
ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน (2547: 11) โดยทั่วไปจัดโครงสร้างหลักสูตรระดับ
อนุปริญญาแบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวนหน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า	18 หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร		ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		ไม่น้อยกว่า	3 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		ไม่น้อยกว่า	3 หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์		ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวนหน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า	60 หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ		ไม่น้อยกว่า	21 หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาชีพ		ไม่น้อยกว่า	39 หน่วยกิต

2.2.1 วิชาชีบบัณฑิต	X หน่วยกิต
2.2.2 วิชาชีพลีเกอ	Y หน่วยกิต
2.2.3 วิชาการศึกษา	4 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

หมายเหตุ : 1. จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต และไม่เกิน 95 หน่วยกิต

2. วิชาการศึกษาให้ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง โดยจะฝึกแบบต่อเนื่องหรือสะสมเวลาก็ได้แบบศูนย์การเรียน

เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรซึ่ง วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543: 3) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาประกอบด้วย

1. สิ่งกำหนดหลักสูตร คือ การเตรียมการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการศึกษา เช่น สภาพของสังคมที่ต้องการจัดการศึกษาในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อได้บัณฑิตออกไปบริการและสร้างสรรค์สังคม

2. การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผน การควบคุมกำกับดูแล การจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้และตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

2.1 เอกสารหลักสูตร มีความชัดเจน สมบูรณ์ทันสมัย ชี้แนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 ผู้สอนมีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

2.3 ผู้เรียนมีความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ทักษะพื้นฐาน พร้อมทั้งจะเรียนในหลักสูตรที่จัดไว้

2.4 มีบริการสนับสนุน มีทรัพยากรหลักสูตรที่ดีและเพียงพอที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตร

2.5 มีคณะกรรมการบริหารที่ดี และดำเนินการจัดระบบบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 ระบบอาจารย์ที่ปรึกษามีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะให้ข้อมูล และช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนกับผู้เรียน

และได้มีผู้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านหลักสูตร คือ พรเทพ ไทยรักษ์ (2539: 183) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิต ศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร นักศึกษามีความเห็นว่ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่ศึกษามีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับพนม หวัดสว่าง (2542: 64) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านโครงสร้างหลักสูตรควรมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรเน้นเรื่องการนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ควรมีความเด่นชัดในหลักสูตรวิชาชีพ กำหนดจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาภาษาให้มากขึ้นเพราะภาษาเป็นสิ่งจำเป็น ด้านเนื้อหาหลักสูตรควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน และสอดคล้องกับอรรถย บุญช่วย (2542: 98) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ด้านหลักสูตรบางสาขาวิชาควรปรับปรุงให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมถึงความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับนารี รมย์กุล (2547: 107) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่าด้านหลักสูตรนักศึกษาเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุมในระดับมาก อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยได้เปิดหลักสูตรหลากหลายสาขาวิชาสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและความต้องการของตลาดแรงงาน

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาออกไปเผชิญกับความท้าทายในด้านวิชาการที่ก้าวไปไม่หยุดยั้ง การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงต้องคำนึงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การใช้ความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาแต่ละคนให้ถึงขีดสุด (พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา; และ ทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง. 2543: 33) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดทำเอกสารหลักสูตร การให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอน การบริหารหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร การติดตามผลการใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตร ที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตตามท้องถิ่นของชุมชน

ด้านอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์เป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผล เป็นผู้ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน อาจารย์ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ มีความรู้เรื่องเทคนิคการสอนและระเบียบวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและความทรงจำได้ดี เข้าใจด้านจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้

และจิตวิทยาสังคมสำหรับผู้เรียน นอกจากนี้จะต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยสอดคล้องกับสังคมนั้น (ภิญโญ สาร. 2519: 178) อาจารย์ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน พัฒนาตนเอง พัฒนาบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ เข้าใจวิชาชีพในระดับอุดมศึกษาและปฏิบัติการกิจให้ครบถ้วนทุกประการ เพื่อสร้างความเป็นเลิศในศาสตร์และความเป็นเลิศของบัณฑิต (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544ค: 9) ดังนั้นอาจารย์จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามเป้าหมาย คุณภาพของอาจารย์จึงหมายถึงคุณวุฒิ ประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ความมีวัฒนธรรมและอารยธรรม รวมทั้งการอุทิศตนต่อภาระรับผิดชอบที่กำหนดไว้ด้วย (อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2541: 53)

การที่อาจารย์จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักดิ์ศรี และเต็มความภาคภูมิใจได้นั้นจะต้องมีหลักยึดเพื่อนำคนไปสู่สิ่งที่สูงสุด หรือเป็นอุดมคติของอาชีพ คือ การมีอุดมการณ์ ซึ่ง วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543: 2-5) ได้กำหนดหลักยึดประจำใจทุกขณะที่ประกอบภารกิจ 5 ประการ คือ

1. เต็มรู้ คือ มีความรู้บริบูรณ์ ทั้งความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ ความรู้เรื่องโลก และความรู้เรื่องธรรมะ
 2. เต็มใจ คือ ความมีใจเป็นครู รักอาชีพและรักศิษย์
 3. เต็มเวลา คือ ความรับผิดชอบ การทุ่มเทเพื่อการสอนอย่างเต็มที่
 4. เต็มคน คือ การพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สังคม เป็นแบบอย่างที่ดีงามในการแสดงออกทั้งในและนอกห้องเรียน
 5. เต็มพลัง คือ การทุ่มพลังสติปัญญาและความสามารถเพื่อการสอน
- นอกจากนี้ การเป็นอาจารย์ที่ดีและมีคุณภาพยังต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นนักวิชาการ ซึ่งคุณสมบัติของความเป็นนักวิชาการมีดังนี้คือ

1. ความใฝ่รู้ มีความปรารถนาอยากรู้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว และปรากฏอยู่ในตำรา
2. ฉันทะ หมายถึง ความชอบความพอใจที่มีต่อสิ่งที่เลือกทำ เลือกวิชาที่ตัวเองถนัด ซึ่งจัดว่าเป็นอาชีพของตนเอง
3. ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง แสวงหาความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปของการเขียนบทความทางวิชาการ เขียนหนังสือและตำรา
4. ความกล้าหาญ หมายถึง กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่ตัวเองเข้าใจว่าถูกต้อง โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น การบรรยาย การเขียนบทความทางวิชาการ การเรียบเรียงตำราหรือหนังสือ

5. จรรยาบรรณ หมายถึง ความไม่แน่ใจที่จะบิดเบือนตรรกศาสตร์ของความคิดเพียงเพื่อค้นคว้าความคิดอื่นที่ตนไม่เห็นด้วย

ในรายงานการประชุมระดับชาติ เรื่อง “บัณฑิตไทยในอุดมคติ” ได้กล่าวว่าครูในยุคโลกาภิวัตน์ ควรมีคุณสมบัติดังนี้ (ทพวงมหาวิทยาลัย. 2542: 119)

1. มีความรู้ในวิชาชีพพื้นฐานสามารถประสานสัมพันธ์ให้ศิษย์นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. รู้ในทิศทางของประเทศและทันเหตุการณ์ของโลก
3. สอนศิษย์ให้คิดวิเคราะห์และทำงานเป็น
4. เป็นผู้ส่งเสริม เชื้อระหว่างวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความ เป็นเอกลักษณ์ไทย
5. เป็นผู้ส่งเสริมมนุษยชนและประชาธิปไตย
6. ต้องประพฤติและปรับปรุงตนเอง ให้เหมาะสมกับอาชีพครู
7. ต้องปรับปรุงตนเองให้ทันสมัย และรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

สำหรับ อุดุลย์ วิริยเวชกุล (2541: 53) ได้กล่าวว่า หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีอาจารย์ที่มี “คุณภาพ” ย่อมสร้างผลผลิตตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ได้มาก ซึ่งจะเห็นได้จากแบบสอบถาม บัณฑิตที่จบการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศแคนาดาประมาณ 7,000 คน โดยแบบสอบถาม นั้นให้บอกเหตุผลว่าอาจารย์ผู้สอนมีประสิทธิภาพดี มีลักษณะและวิธีการอย่างไร ผลของการวิจัยมี ดังนี้คือ

1. รู้แม่นยำในเนื้อหา
2. เตรียมการบรรยายอย่างดี มีขั้นตอน
3. สอนเนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตและนำไปใช้ได้
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนถามและแสดงความเห็น
5. กระหายใคร่รู้ในวิชาของตน
6. เป็นกันเอง ติดต่อกับ เข้าพบได้ง่าย
7. คำนึงถึงความก้าวหน้าของนิสิต
8. มีอารมณ์ขัน
9. เห็นอกเห็นใจ เมตตา กรุณา
10. ใช้เครื่องมืออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนลักษณะของอาจารย์ที่ดีตามความคิดเห็นของเดอร์ ลูเซีย (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา.2544: 55; อ้างอิงจาก De Lucia. 1994) คือ

1. มีความรู้ในเรื่องที่จะสอนดีให้เกียรติผู้เรียน
2. มีความเป็นกัลยาณมิตร และมีความเอื้ออาทรต่อผู้เรียน
3. ทำบทเรียนให้น่าสนใจ
4. เป็นคนเรียบเรียงสาระของการสอนได้อย่างมีระเบียบต่อเนื่อง

ในฐานะของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย นอกจากภารกิจด้านการสอนแล้ว แม็กเน็น และเม็คเคย์ซี (ศิริกาญจน์ จันทร์เรือง. 2543: 1; อ้างอิงจาก Magnan. 1989 and McKeachie. 1978) กล่าวว่า อาจารย์ยังต้องมีบทบาทนอกเหนือจากการสอนกระบวนวิชาต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่หลัก ได้แก่

บทบาทที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญ (The Expert) การเป็นผู้สอนในชั้นเรียน เนื่องจากประสบการณ์และความรู้ที่เฉลียวฉลาดไม่ได้หมายความว่าผู้สอนมีความรอบรู้ไปหมดทุกอย่าง ถ้าผู้เรียนถามคำถามในสิ่งที่ผู้สอนตอบไม่ได้ ผู้สอนต้องกลับไปค้นคว้าหรือแนะนำแหล่งค้นคว้าเพื่อให้ผู้เรียนหาคำตอบได้

บทบาทที่ 2 ผู้มีอำนาจอย่างเป็นทางการ (The Formal Authority) ผู้สอนต้องจัดกระบวนกรเรียนการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน และตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

บทบาทที่ 3 ผู้แทนสังคม (The socializing Agent) บทบาทของผู้สอนจะมีมากกว่าการเป็นผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นตัวแทนของคุณค่า ข้อเท็จจริง มาตรฐาน กระบวนการ กิจกรรม และความสนใจในสาขาวิชาของผู้สอนด้วย

บทบาทที่ 4 ผู้อำนวยความสะดวก (The Facilitator) ผู้สอนควรช่วยเหลือผู้เรียน โดยการชี้แนะแหล่งวิทยาการต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ให้คำแนะนำและแนะแนวทางช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้มีการพัฒนาตนเอง

บทบาทที่ 5 ผู้เป็นแบบอย่าง (The Role Model) ผู้สอนจะต้องแสดงภาพลักษณ์ที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ควรแสดงบุคลิกลักษณะและความมั่นใจในตัวเองออกมาในระหว่างการสอน

บทบาทที่ 6 ผู้เป็นมนุษย์ (The Person) พึงระลึกอยู่เสมอว่าตัวเองเป็นมนุษย์ทั้งในและนอกห้องเรียน ต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้เขาแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างแท้จริงออกมา

การที่จะพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษานั้น ควรจะมีการคัดเลือกบุคคลที่มีลักษณะของครูที่ดี มีคุณลักษณะทางวิชาการดังที่กล่าวและต้องมีความรู้ความ

เข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในบทบาทหน้าที่ของการเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาด้วย จึงจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543: 37) ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้สอนระดับอุดมศึกษาไว้ดังนี้

1. รู้จักวางแผนการสอน คือ ทำประมวลรายวิชา ทำแผนการสอนรายวัน เพื่อได้เตรียมการสอน วิธีการและสาระอย่างถูกต้องสมบูรณ์
2. รู้จักวิธีการสอนหลายแบบ และรู้จักเลือกวิธีการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสาระของเนื้อหาวิชาที่สอน
3. รู้จักผู้เรียน ผู้สอนควรรู้จักผู้เรียนเพื่อทราบภูมิหลัง พื้นฐานความสนใจและเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
4. รู้จักใช้อุปกรณ์ ผู้สอนควรรู้จักใช้อุปกรณ์ที่จะใช้เป็นเครื่องช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น
5. รู้จักทรัพยากรมนุษย์ รู้จักแหล่งที่จะเชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ศิษย์ของตน
6. รู้จักค้นคว้า รู้จักแหล่งที่จะให้ข้อมูลสำหรับนักศึกษาค้นคว้าหรือแหล่งที่นักศึกษาจะฝึกฝนอาชีพได้
7. รู้จักวิธีประเมินผล การสอนที่ดีควรจะมีการประเมินผลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่สอน เพื่อให้ผู้สอนเข้าใจและปรับปรุงการสอนของตนเองดีขึ้น ผู้ที่สอนแล้วทำให้นักศึกษาสอบตกมาก ควรพิจารณาตนเองว่าอาจจะเป็นผู้สอนที่เข้าใจไม่ได้เลย มากกว่าจะเป็นความผิดของผู้เรียน

สำหรับไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524: 54) ได้กำหนดวิธีการสอนหลักของอาจารย์ระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไปมี 4 แบบ คือ

1. การสอนแบบบรรยาย หมายถึง การสอนที่ผู้สอนพูด บอกเล่า หรืออธิบาย เนื้อหาเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฟัง โดยทั่วไปจะเป็นการสื่อความหมายทางเดียว คือจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย นอกจากนั่งฟัง จด และเตรียมตัวสอบ การสอนแบบบรรยายจะใช้ได้ผลกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาวิชาแนวคิดเบื้องต้น หรือคำนิยามหลัก หรือข้อมูลที่ต้องการอธิบายเพิ่มเติม หรือการอธิบายสรุปความคิดรวบยอด เป็นต้น
2. การสอนแบบอภิปราย หมายถึง การสอนแบบเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสอภิปรายถกเถียงในเรื่องที่กำลังเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การสอนแบบอภิปรายอาจเรียกอีกแบบหนึ่งว่า การสอนแบบกลุ่มย่อย (Small Group Teaching) เพราะทำได้ดีเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่มีจำนวนน้อย ถ้ามีผู้เรียนจำนวนมากเกินไป บทบาทของผู้เรียนต่อการ

อภิปรายจะมีน้อย หรือมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นได้ไม่เต็มที่ จุดมุ่งหมายหลักของการสอนแบบอภิปราย คือ การฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์ ประยุกต์ และผสมผสานความรู้หรือสิ่งที่เรียนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และเป็นการฝึกฝนพัฒนาความสามารถในการแสดงออก เช่น การฟัง การพูด การโต้แย้ง การให้เหตุผล และการอ้างหลักฐานทางวิชาการ

3. การสอนแบบฝึกปฏิบัติ หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ปฏิบัติกับของจริง ในรูปแบบของห้องทดลอง เพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด การสอนแบบฝึกปฏิบัติจะให้ความสำคัญทั้งผู้สอนและผู้เรียน คือ ผู้สอนจะได้เห็นผลการสอนของตนเองในทันทีทันใด จากการทดลองของผู้เรียน และผู้เรียนก็จะสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ทันที จุดมุ่งหมายของการสอนแบบฝึกปฏิบัติ คือ ให้ผู้เรียนรู้จักและคุ้นเคยกับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สำคัญ รู้จักการวางแผนเตรียมการทดลอง ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการสังเกต รู้จักประยุกต์หลักการทั่วไปในห้องทดลองกับสถานการณ์อื่นนอกห้องทดลอง

4. การสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หมายถึง การสอนที่มีจุดเน้นอยู่ที่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนกำหนดการศึกษด้วยตนเอง ให้อิสระในการเรียนรู้ ซึ่งความมีอิสระในการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับการตกลงระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือบางครั้งอาจมีเกณฑ์ของสถาบันเข้ามาเกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

นอกจากนี้ คิลโก (พนม หวัดสว่าง. 2542: 20; อ้างอิงจาก Kilgo. 1970: 251) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของผู้สอนที่ดีไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. ใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องพยายามรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และพยายามทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนได้รู้จักกันด้วย
2. มีการวางแผนการสอนร่วมกับผู้อื่น
3. รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล และช่วยเหลือผู้เรียนได้ โดยจัดการเรียนการสอนที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความสามารถของผู้เรียน
4. ทำในสิ่งที่เป็นไปได้จริง ๆ เช่น การให้งาน หรือการสอน ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านเวลา ขนาดของชั้นเรียน ความสามารถที่แตกต่างกัน ภูมิหลังและอุปกรณ์การสอน
5. มีความสุขกับการสอนและการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลพลอยได้ให้ผู้เรียนมีความสุข ใจและมีความสุข
6. สอนทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่านและเขียนไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชา
7. สนใจในวิชาที่สอน
8. คำนึงถึงการแสดงสีหน้า ท่าทางและน้ำเสียงในการสอน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้

ความสบายใจและอบอุ่นใจของผู้เรียน

9. เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการสอน และพยายามให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีเรียน

(Learn how to learn)

5. ผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

กาดเซลลา (พนม หวัดสว่าง. 2542: 19; อ้างอิงจาก Gadzella. 1974: 9) ได้วิจัยเรื่อง อาจารย์ในอุดมคติของนักศึกษาในวิทยาลัยรัฐวอชิงตันตะวันตก (Western Washington State College) โดยใช้แบบสอบถาม ถามนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะที่สำคัญที่สุดของอาจารย์ในอุดมคติของนักศึกษาตามลำดับความสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่

1. มีความสนใจและกระตือรือร้นในวิชาที่สอน
2. สามารถที่จะอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนในสภาพที่ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน
3. มีความรู้ดีทั้งเนื้อหาวิชาและเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน
4. วัดผลด้วยความรอบคอบและยุติธรรมในการให้เกรด
5. วางแผนการสอน กำหนดหัวข้อการเรียนอย่างมีระบบ ตลอดจนมีรายชื่อหนังสือ

ประกอบการเรียน

ลักษณะอาจารย์ที่นักศึกษาเห็นว่ามีความสำคัญน้อยที่สุด คือ การที่อาจารย์เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมหรือโครงการต่าง ๆ และทำการวิจัย แต่งตำรา หรือเขียนบทความที่ จันทรเพ็ญ หงษ์ทอง (2545: 33) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่าอาจารย์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากเป็นผู้ให้การสนับสนุน แนะนำ กระตุ้น และเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพได้อย่างเต็มที่ ส่วนวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544ก: 59) ได้สรุปเกี่ยวกับความพร้อมของอาจารย์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ทัศนคติต่ออาชีพ ผู้สอนมีความภูมิใจในความเป็นอาจารย์ รักการสอน มีความสุขที่จะค้นคว้าหาความรู้ และหาวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี

1. ผู้สอนมีความรู้ในสาระของวิชาที่กำหนดในหลักสูตร ผู้สอนควรเลือกสรร แสวงหาความรู้ เพื่อให้เหมาะสมกับหลักสูตรและระดับของผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา

2. ศาสตร์การสอน ผู้สอนทราบวิธีการสอนหลาย ๆ แบบพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการ

สอน การรู้ศาสตร์การสอนทำให้ผู้สอนรู้วิธีการวางแผนการสอน วิธีการดำเนินการสอน การนำเข้าสู่บทเรียนอย่างน่าสนใจ

3. ผู้สอนมีบุคลิกภาพที่ดี สุขภาพจิตดี ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ ผู้สอนควรปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมกับการเป็นอาจารย์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธา เลื่อมใส และสนใจที่จะเรียน

นอกจากนี้ สัทศนี สุประเสริฐ (2544: บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียน นอกจากนี้บุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอนส่งผลถึงความสำเร็จของผู้เรียนเพราะการแสดงออกของอาจารย์เป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน กิริยา ท่าทาง อารมณ์ ความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในตัวอาจารย์ และในวิชาที่อาจารย์สอน

สำหรับ เลห์แมน และ มีเรนส์ (Lehmann and Mehrens.1971: 136) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเวสเทอร์น วอชิงตัน สเตท จำนวน 443 คน นักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูในอุดมคติ ว่ามีเกณฑ์ที่สำคัญมากที่สุด 5 ประการ คือ

1. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางทั้งความรู้ขั้นมูลฐานและความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน
2. มีความสนใจในวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง และมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าในวิชาที่สอน
3. มีความยืดหยุ่นและมีความสามารถที่จะเสนอบทเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและสนองความต้องการของผู้เรียน
4. เตรียมการสอนอยู่เสมอในวิชาที่ตนสอน กำหนดหัวข้อวิชาที่สอน กำหนดวัตถุประสงค์ ตลอดจนรายชื่อหนังสืออ้างอิง
5. ใช้ศัพท์ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม มีความสามารถในการอธิบายอย่างชัดเจนแจ่มแจ้งสอนโดยคำนึงถึงระดับความสามารถของผู้เรียน

นอกจากนี้ ยัง (Young. 1975: 4306-A) ได้ศึกษาถึงลักษณะของครูที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาปรับปรุงสมรรถภาพของครู โดยถามผู้เรียนในสถานศึกษาหกแห่งที่รัฐยูทาห์ พบว่าผู้เรียนชอบครูที่เห็นใจสนับสนุนผู้เรียน ไม่ใช้อำนาจและเป็นคนเปิดเผย ซึ่ง เรียม ศรีทอง (2541: 4) กล่าวว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันบทบาทของครู-อาจารย์ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเพิ่มขึ้น อาจารย์ที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการฝึกความเป็นผู้ใหญ่ให้แก่ นักศึกษาช่วยเหลือเกื้อกูลในงานที่เกิดความสามารถของนักศึกษา เอื้ออำนวยความสะดวก

ในการเรียนรู้ชีวิตนักศึกษาที่ดี ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการและช่วยชี้แนะประสานงานให้เกิดความคล่องตัวในกระบวนการศึกษารวมทั้งให้คำปรึกษาเบื้องต้นในด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษาด้วย

อาจกล่าวได้ว่า อาจารย์ คือ ผู้ที่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดในองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากอาจารย์เป็นผู้ดำเนินการให้การเรียนการสอนบรรลุผล เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีคุณภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ วิทยาลัยจึงควรมีการพิจารณาอาจารย์ผู้สอนให้ตรงตามความสามารถและประสบการณ์ และสนับสนุนให้อาจารย์ได้พัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอถึงลักษณะการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ ผู้สอนที่ทำหน้าที่สอน ไม่ว่าจะเป็น อาจารย์ประจำ ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร ได้แก่การถ่ายทอดความรู้ บุคลิกภาพของผู้สอน ความเป็นผู้มีความรอบรู้ในสาขาวิชาที่สอน การอุทิศตนต่อภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อนักศึกษา ความมีคุณธรรมและจริยธรรม แนะนำแหล่งความรู้ทางวิชาการ

ด้านนักศึกษา

ผู้เรียนหรือนักศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง การเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาจะประสบผลสำเร็จอย่างเต็มที่หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับผู้เรียนด้วย หรือเมื่อสถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตออกไปขาดคุณภาพ ขาดคุณธรรม ไม่มีใครต้องการในสังคม ไม่มีใครจ้างบัณฑิตไปทำงาน และไม่มีใครอยากจะสมัครเข้าสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ หากรู้ว่าเมื่อจบไปแล้วจะหางานทำไม่ได้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530: 2) การจะดำเนินการสอนได้ดีและมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อได้รู้จักและเข้าใจลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนที่เข้ามาในสถาบันอุดมศึกษา มีความแตกต่างกันทั้งลักษณะ บุคลิกภาพ อารมณ์ ความสามารถและความมุ่งหมายในการเข้าศึกษาจึงได้มีผู้ศึกษาลักษณะของนักศึกษา และแบ่งประเภทไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524: 38-49) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

1. วัยของผู้เรียน การศึกษาในระดับอุดมศึกษาจัดขึ้นสำหรับคนที่พร้อมจะเป็นผู้ใหญ่ซึ่งจะอยู่ในช่วงอายุ 18 ปีขึ้นไปซึ่งเป็นระดับที่ครอบคลุมตั้งแต่การเริ่มต้นเป็นผู้ใหญ่จนสำเร็จการศึกษาจะมีอายุประมาณ 22 ปี ซึ่งเป็นผู้ใหญ่พอสมควร ดังนั้น การศึกษาที่อยู่ในระดับอุดมศึกษาจึงเป็นช่วงที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นช่วงการพัฒนาเป็นผู้ใหญ่จนถึงความเป็นผู้ใหญ่อย่างเต็มที่ เป็นการสร้างและพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ของสังคมต่อไป

2. พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เรียน เมื่อพิจารณาเฉพาะลักษณะของผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่ามีพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจดีกว่าบุคคลอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาแล้ว สภาพการจัดการศึกษาเพื่อคนส่วนน้อย (Elite Education) ยิ่ง

ชัดเจนขึ้นเมื่อสภาพผู้เรียนเป็นเช่นนี้ ผู้สอนจึงควรทำความเข้าใจ และหาวิธีการที่จะสนองความต้องการของผู้เรียนพร้อมทั้งสอดแทรกสร้างเสริมสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้ ควรคิด เช่น ความเข้าใจในชีวิต และความเป็นอยู่ของคนอาชีพอื่น ตามภูมิลำเนาต่าง ๆ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การเสียสละเพื่อสังคม เป็นต้น

3. ความสามารถทางพุทธิปัญญา (Cognitive of Mental Ability) ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไป พัฒนาสูงพอที่จะเรียนรู้ และทำความเข้าใจกับของยาก ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งระบบการสอบคัดเลือกผู้เข้าศึกษาของประเทศไทย ก็เป็นการเน้นความรู้ในทางพุทธิปัญญาเป็นหลัก ผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกแล้วจึงรับประกันได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถทางพุทธิปัญญาสูงพอ

4. จุดมุ่งหมายในการเข้าศึกษา ในระดับอุดมศึกษานั้น แตกต่างกันไปตามลักษณะสังคม และลักษณะของสถาบัน โดยทั่วไปนักศึกษามีความมุ่งหวังต่อการเข้ารับการศึกษาดังนี้

- 4.1 การหาความรู้ให้ได้มากที่สุด
- 4.2 การนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ
- 4.3 การนำความรู้ไปทำประโยชน์ให้สังคม
- 4.4 การมาหาประสบการณ์
- 4.5 การเรียนเพื่อให้สำเร็จการศึกษา

การได้รู้จักความคาดหวังและความตั้งใจต่อการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ควรจะได้มีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความตั้งใจและความต้องการของผู้เรียนให้มากขึ้นด้วย

5. ทศนคติและค่านิยม นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อตนเอง ต่อเพื่อน ต่อสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษาและสังคม เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้มีอุดมคติสูง ปราบปรามโลกและสังคมที่ดีกว่า นักศึกษาจะรู้สึกผิดหวังเมื่อพบกับความหลอกลวงและไม่จริงใจของอาจารย์ นักศึกษาส่วนมากจะยึดถือคุณธรรมที่เป็นมาตรฐานของสังคม นับถือความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ความภาคภูมิใจ ในฐานะที่เป็นมาตรฐานความประพฤติของคนดีทั่ว ๆ ไป ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในสถาบันอุดมศึกษาต้องทำความเข้าใจและหาทางให้ทัศนคติและค่านิยมที่เหมาะสมนั้นคงอยู่และเพิ่มขึ้นตลอดไป

6. การใช้เวลาของผู้เรียน โดยทั่วไปผู้เรียนชอบและพอใจกับการได้พบและพูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนนอกห้องเรียน การได้ถามปัญหาที่ตัวเองไม่เข้าใจจะได้ไม่อายเพื่อน นอกจากนี้ยังซักถามได้หลายครั้งจนพอใจ ในฐานะผู้สอนจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบปะสนทนาเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการให้มากขึ้น และควรมีกิจกรรมและงานกลุ่มทางวิชาการที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำปรึกษาหารือนอกห้องเรียนด้วยพร้อมกันไป จะช่วยให้การเรียนของผู้เรียนประสบความสำเร็จมากขึ้น

นักการศึกษาต่างประเทศที่มีชื่อเสียงคือ โรธแมนและกราซา (มุสดี ถาวรกุล. 2532: 19; อ้างอิงจาก Reichman and Grasha. 1975) ได้จำแนกรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาออกเป็น 6 แบบ คือ

1. แบบแข่งขัน (Competitive) เป็นแบบที่ผู้เรียนแสดงเพื่อที่จะเอาชนะเพื่อนด้วยกัน พยายามที่จะทำอะไร ๆ ให้ดีกว่าคนอื่น กลุ่มนี้มีความรู้สึกว่าเขาต้องแข่งขันกับคนอื่นเพื่อรางวัลในชั้นเรียน เช่น คำชมจากอาจารย์ ความสนใจของอาจารย์ หรือเกรด เขามองห้องเรียนเป็นสนามแข่งขันที่จะต้องมีแพ้ มีชนะ และผู้เรียนแบบนี้มีความรู้สึกว่าจะต้องชนะเสมอ
2. แบบร่วมมือ (Collaborative) ผู้เรียนแบบนี้มีความรู้สึกว่าเขาสามารถเรียนได้ดีที่สุดโดยการแลกเปลี่ยนความคิด ความสามารถซึ่งกันและกัน พวกนี้ร่วมมือกับอาจารย์ กลุ่มเพื่อน และชอบที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น เห็นชั้นเรียนเป็นสถานที่สำหรับสังคมปฏิสัมพันธ์ (Social Interactions) เช่นเดียวกับสถานที่เรียนรู้เนื้อหาวิชา
3. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) พฤติกรรมของผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกที่ไม่สนใจเรียนเนื้อหาวิชาในชั้นเรียนตามแบบแผน ไม่มีส่วนร่วมกับนักศึกษาคนอื่น ๆ และอาจารย์ในห้องเรียน ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ทักษะของผู้เรียนเห็นว่าห้องเรียนเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจ
4. แบบมีส่วนร่วม (Participant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ต้องการเรียนรู้เนื้อหาวิชาของวิชา และชอบที่จะเข้าชั้นเรียน มีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ให้มากที่สุดจากชั้นเรียนและมีส่วนร่วมกับผู้อื่น ทำตามที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ด้วย ผู้เรียนแบบนี้รู้สึกว่าควรจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมชั้นเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่จะมีส่วนร่วมน้อยในกิจกรรมที่มีได้อยู่ในแนวทางของวิชา
5. แบบพึ่งพา (Dependence) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้เป็นแบบที่มีความอยากรู้อยากเห็นทางวิชาการน้อยมากและจะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่ถูกบังคับ กำหนดให้เรียน เห็นอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้นเรียนเป็นแหล่งของโครงสร้างความรู้ และเป็นแหล่งสนับสนุนทางวิชาการ (Sources of instructor and support) ผู้เรียนพึ่งพาอาจารย์ในเรื่องของแนวทางในการศึกษาและต้องการได้รับคำบอกว่าจะทำอะไร
6. แบบอิสระ (Independence) ลักษณะผู้เรียนแบบนี้จะคิดทำเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่จะฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขาตั้งใจศึกษาเรียนรู้เนื้อหาที่ตนเองรู้สึกที่สำคัญ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สำหรับคลีคและโทรว์ (ปัทมวรรณ อ่วมศรี. 2541: 14; อ้างอิงจาก Wilders and Others. 1996 : 271-280; citing Clark and Trow. 1996) ได้จำแนกประเภทของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามลักษณะที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมของนักศึกษาในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มนักวิชาการ (Academic Subculture) นักศึกษากลุ่มนี้จะขยันขันแข็ง สนใจอยู่กับวิชาการ ชีวิตในมหาวิทยาลัยต้องเป็นไปเพื่อการเรียน คาดหวังที่จะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ผูกพันกับห้องเรียน ห้องสมุดและสถาบันของตนเอง

2. กลุ่มก้ำวหน้า (Nonconformist Subculture) เป็นกลุ่มนักศึกษาที่สงสัยและไม่เชื่อในค่านิยม และแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นอยู่ มีความคิดเป็นอิสระของตนเอง สนใจเรื่องปัญหา ข้อเสนอเกี่ยวกับสังคม และถือว่าสังคมมีความสำคัญมากกว่าสถาบันของตนเอง

3. กลุ่มกิจกรรม (Collegiate Subculture) นักศึกษากลุ่มนี้จะจงรักภักดีต่อมหาวิทยาลัย ปฏิบัติตนสอดคล้องกับความต้องการของมหาวิทยาลัย ไม่สนใจการเรียนและตำราเรียน ไม่สนใจเรื่องปัญหาสังคมหรือการเมือง นิยมใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ชอบสังคมและเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ มีความผูกพันกับสถาบันสูง

4. กลุ่มอาชีพ (Vocational Subculture) นักศึกษากลุ่มนี้มีความเห็นว่า การเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นการฝึกฝนทางอาชีพ มุ่งฝึกตนเองเพื่อจะได้ออกไปประกอบอาชีพไม่สนใจกับกิจกรรมทุกประเภท ยกเว้นกิจกรรมที่มีรายได้ และไม่ผูกพันกับสถาบันมากนัก

สอดคล้องกับแอสติน (นารี รมย์นุกูล 2547: 34; อ้างอิงจาก Astin. 1993: 105-128) ได้จัดกลุ่มนักศึกษาโดยแยกประเภทนักศึกษาตามลักษณะบุคลิกภาพ ความสนใจ ค่านิยมและพฤติกรรม 8 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทนักวิชาการ (The Scholar) เป็นนักศึกษาที่สนใจวิชาการสูง มีศักดิ์ศรี (Self-esteem) สูง ตั้งเป้าหมายการศึกษาไว้ถึงระดับปริญญาเอก มาจากครอบครัวที่มีการศึกษาสูง จะเลือกเรียนในสาขาวิชาคณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์

2. ประเภทนักกิจกรรม (The Social Activist) นักศึกษาให้ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม ชอบเข้าร่วมกิจกรรมสังคม แสดงออกถึงการรักษาสិทธิของตน (Assertive) ช่วยเหลือสังคมโดยวิธีทางการเมือง มาจากครอบครัวที่มีรายได้ปานกลาง จะเลือกเรียนด้านจิตวิทยา สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ กฎหมาย สังคมสงเคราะห์ หรือสาขาการต่างประเทศ

3. ประเภทศิลปิน (The Artist) สนใจและมีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับศิลปะ มาจากครอบครัวที่มีการศึกษาสูง นักศึกษากลุ่มนี้ไม่สนใจกีฬา เลือกเรียนด้านศิลปะ ดนตรี วารสารศาสตร์ อักษรศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์

4. ประเภทผู้แสวงหาความสุขสบาย (The Hedonist) นักศึกษาประเภทนี้จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยผลการเรียนที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น มาจากครอบครัวที่มีการศึกษา มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับปานกลาง เลือกเรียนสาขาอาชีพ ไม่สนใจการศึกษาต่อระดับสูง

5. ประเภทผู้นำ (The Leader) ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศชาย ได้รับความนิยมในกลุ่มเพื่อน อาจารย์และเพศตรงข้าม มีความมั่นใจในตนเองสูง ครอบครัวยังมีการศึกษาสูง เลือกเรียนวิชากฎหมาย วิชาการทหาร ชอบเล่นกีฬา มีความพึงพอใจในประสบการณ์ชีวิตในขณะที่เป็นนักศึกษา

6. ประเภทผู้รักษาน้ำ (Status Striver) นักศึกษาประเภทนี้ให้ความสำคัญกับค่านิยมและเป้าหมายในชีวิตทุกด้าน มีความรับผิดชอบ มีน้ำใจต่อผู้อื่น ฐานะทางการเงินดี ได้รับการยอมรับจากเพื่อน เป็นประเภทวัตถุนิยม สนใจเงินทอง อำนาจ เลือกเรียนด้านบัญชีและด้านธุรกิจ

7. ประเภทผู้ไม่ยึดมั่น (Uncommitted Student) นักศึกษากลุ่มนี้มีลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับความหวังว่าตนเองจะเปลี่ยนสาขาวิชาที่เรียน หยุดพักการเรียนชั่วคราว หรือลาออกกลางภาคมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับปานกลาง การเลือกสาขาวิชาเรียนเลือกโดยไม่ตั้งใจ และต้องใช้เวลาตัดสินใจอยู่นาน

8. ประเภทผู้ไม่สังกัดประเภทใด (No Type) ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มใด ๆ ได้ มาจากครอบครัวที่มีเศรษฐกิจตกต่ำกว่ากลุ่มอื่น ไม่ค่อยทำการบ้านหรือทบทวนวิชากับเพื่อน ๆ และไม่ชอบพูดคุยกับอาจารย์

จากงานวิจัยของนารี รมย์นุกูล (2547: 109) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า ด้านนักศึกษามีความเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก อาจเป็นเพราะในการรับสมัครนักศึกษาใหม่ เข้ามามหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งทางหนังสือพิมพ์ แผ่นพับ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต แผ่นป้ายต่าง ๆ ฯลฯ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ตามภูมิภาค มีบริการนำชมมหาวิทยาลัย แก่ผู้ที่สนใจช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปี การศึกษา

ดังนั้น องค์ประกอบด้านนักศึกษาอาจ หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งโดยธรรมชาติของนักศึกษามีลักษณะแตกต่างกันทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านความสามารถ ฯลฯ สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัคร การคัดเลือกนักศึกษา ที่รองรับนักศึกษาในเขตพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นที่มีความประสงค์เข้าศึกษาต่อในระดับอนุปริญญา รวมถึงการปฐมนิเทศ การส่งเสริมความมีระเบียบวินัย การเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนต่อการพัฒนาชุมชน ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการศึกษา การจัดอาจารย์ให้คำปรึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการติดตามผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญของการจัดการเรียนการสอนซึ่งอำนวยความสะดวก. (2540: 81-91) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับผู้สอนในสถานศึกษา ซึ่งครูผู้สอนต้องมีทัศนคติต่อการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อุทิศเวลาเพื่อการสอนและกรมวิชาการ. (2533: 5) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม และผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ และไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์ (2543: 7) ได้กล่าวว่า อาจารย์ นอกจากจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาของตนแล้ว ยังต้องมีความรู้ด้านวิธี การสอน กระบวนการเรียนการสอน จิตวิทยา และเทคโนโลยีทางการศึกษาด้วย สำหรับ สงัด อุทธานันท์ (2532 : 16) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาว่าทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดี ทั้งแก่ตัวผู้เรียนเอง และช่วยให้อาจารย์มีทิศทางและมีสิ่งกำหนดในการสอนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล สำหรับ ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548: 387) กล่าวว่าความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนว่าเปรียบเสมือนหัวใจของการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ได้จริง โดยเฉพาะปัจจุบันเห็นว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความ สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

ส่วนแพททู (นิคม มูลเมือง. 2536: 13; อ้างอิงจาก Fattu. 1960: 7) ให้ความหมายของการเรียนการสอนว่า การสอน คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนจัดทำ ไม่ว่าจะเป็นงานที่ผู้สอนทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นงานที่ผู้สอนทำร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนในรูปเนื้อหาวิชาการและประสบการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้มีการพัฒนาความคิด เหตุผล ทัศนคติ ทักษะ อุปนิสัย และคุณค่าความสำคัญของชีวิตอนาคตและวัย วัยผู้ใหญ่ (2537: 69) กล่าวว่า การเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นระดับใด จะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน 3 ประการ คือ ผู้เรียน ผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสอนแต่ละครั้งย่อมแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระ การเสาะแสวงหาความรู้หรือกลวิธีสอนที่ผู้สอนเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

สำหรับ เสริมศรี ไชยศรีและคณะ. (2543: 45 - 56) ได้กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student – centered) กล่าวคือ กิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียนควรเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นควรมีเป้าหมายให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาโดยองค์รวม ให้เป็นผู้ที่มีความสมดุล ทั้งความรู้ ความดีงาม และรับผิดชอบต่อสังคม โดยอธิบายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเป็นสำคัญไว้ดังนี้ การเรียนรู้เนื้อหาสาระข้อเท็จจริง การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การเรียนรู้จากกรณี

ปัญหาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนแบบโครงการ การเรียนรู้แบบร่วมมือ การสร้างจิตสำนึกเชิงจริยธรรม การเรียนรู้จากการทำงาน บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน บทบาทของสถาบัน บทบาทของชุมชน นอกจากนี้ นาราวดี ศิริโรจน์ (2543: 8) และอรรถัย บุญช่วย (2542: 24) ให้ความหมายที่สอดคล้องกันว่า การเรียนการสอนเป็นการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดตารางสอน การจัดแผนการสอน การจัดชั้นเรียน การจัดอาจารย์เข้าสอน การจัดบริการอุปกรณ์การเรียนการสอน การใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

ส่วนอุทุมพร (ทองอุไทย) จามามาร (2541: 5) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนว่า เกี่ยวข้องกับองค์สามของการศึกษา คือ การระบุดัตถุประสงค์ในการสอนของอาจารย์ และการเรียนของนักศึกษา การระบุเทคนิคการสอนของอาจารย์ เทคนิคการเรียนของนักศึกษา ตลอดจนบรรยากาศของการเรียนการสอน สื่อต่าง ๆ ที่ช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และการวัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษา การสอนของอาจารย์และการประเมินผลการเรียนรู้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 151) ได้กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. การจัดประมวลการสอน (Syllabus) หรือโครงการสอน เป็นการนำรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรจัดทำประมวลการสอนเป็นรายวิชา โดยจัดวางเป็นภาคการศึกษาตามความเหมาะสม ช่วยให้มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ป้องกันการสอนซ้ำ เพื่อจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ครบถ้วน รายละเอียดของประมวลการสอนมีดังนี้

1.1 รหัสวิชา ชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิต จำนวนชั่วโมงที่เรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

1.2 รายวิชาตามหลักสูตร รวมทั้งจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชา และจุดมุ่งหมายเฉพาะแต่ละหัวข้อ

1.3 เนื้อหาของประมวลการสอน เช่น ความรู้และความสัมพันธ์กับความรู้อื่นที่นักศึกษาต้องเรียนรู้ ทักษะและการปฏิบัติที่จำเป็นในรายวิชานั้น รวมทั้งเจตคติและลักษณะที่พึงประสงค์

1.4 กระบวนการสอน ได้แก่ วิธีสอน กิจกรรมในการเรียนการสอน

1.5 อุปกรณ์การสอน รวมทั้งตำราและหนังสือค้นคว้าที่จำเป็น

1.6 การประเมินผลการเรียน

1.7 แหล่งที่จะหาความรู้ รวมทั้งหนังสืออ่านประกอบที่จะเป็นแหล่งอ้างอิง

2. การจัดทำแผนการเรียน แผนการเรียนเป็นการกำหนดรายวิชาให้ผู้เรียน เพื่อให้ได้เรียนครบตามโครงสร้างของหลักสูตร เป็นวิชาบังคับ วิชาเลือก และวิชาเลือกเสรีอย่างมีจุดมุ่งหมาย ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 153) ได้กล่าวถึงข้อมูลในการจัดทำแผนการเรียน ดังนี้

2.1 การสำรวจสภาพท้องถิ่นและความต้องการของผู้ปกครอง

2.2 การสำรวจความต้องการของผู้เรียน

2.3 การสำรวจความต้องการของสถานประกอบการ

2.4 การสำรวจความพร้อมของสถาบันการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์

ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ตลอดจนอาจารย์ผู้สอน เป็นต้น

ทำนองเดียวกับที่วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543: 70) ได้กล่าวว่า การเตรียมแผนการเรียนเพื่อให้นักศึกษาได้เตรียมตัวไว้ตลอดหลักสูตรการศึกษา การให้นักศึกษารู้จักหลักสูตร รู้จักวางแผนการจัดวิชาเรียน เวลาเรียน เวลาสอบ เพื่อให้เห็นภาพการศึกษาของตนเองอย่างเด่นชัด

ในการจัดทำแผนการเรียน สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งจะจัดแตกต่างกัน โดยนำข้อมูลข้างต้นมาสรุป วิเคราะห์ ผ่านการประชุมพิจารณาปรับให้เหมาะสมเพื่อให้ได้แผนการเรียนที่มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมาย

3. การจัดตารางสอน หมายถึง ตารางที่กำหนดรายวิชา อาจารย์ผู้สอน และห้องเรียน ตามคาบเวลาของแต่ละวันในหนึ่งสัปดาห์ ตารางสอนแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 ตารางสอนรวม เป็นตารางสอนระดับสถาบัน คณะวิชา หรือภาควิชา ซึ่งในตารางสอนจะระบุรายวิชา อาจารย์ผู้สอน ห้องเรียน เพื่อใช้ควบคุมการดำเนินการด้านวิชาการทั้งหมดของสถาบันการศึกษา

3.2 ตารางสอนเฉพาะ เป็นตารางสอนที่จำแนกออกตามประโยชน์ของผู้ใช้ ได้แก่ ตารางสอนอาจารย์ ตารางสอนนักศึกษา ตารางห้องเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้ภิญญา สาร (2519: 240) ได้กำหนดหลักการจัดตารางสอน ดังนี้

1. กำหนดชั่วโมงเรียนและบรรจุวิชาครบตามที่หลักสูตรกำหนด

2. การจัดวางรายวิชาก่อนหลังต้องคำนึงถึงนักศึกษา เช่น วิชาที่นำเพื่อควรจัดในช่วงเวลาเช้า เป็นต้น และเวลาเรียนตอนเช้าควรมีชั่วโมงสอนมากกว่าตอนบ่าย เพราะตอนบ่ายอากาศร้อนอบอ้าวไม่สนับสนุนการเรียน

3. ไม่ควรจัดวิชายากซ้อนกันในวันเดียว ควรสลับหรือกระจายให้ทั่วทั้งสัปดาห์

4. ควรให้ความสนใจแก่ผู้สอนด้วย เช่น ไม่จัดให้สอนต่อเนื่องกันหลายชั่วโมงเพราะจะเหนื่อยเกินไป

5. ควรจัดตารางสอนให้เสร็จเรียบร้อยและประกาศให้ผู้สอนและนักศึกษาทราบก่อนวันเปิดเรียนเพื่อให้วันเปิดเรียนเป็นวันที่ทำงานได้ทันที ถ้าจัดตารางสอนได้ตลอดปีก็ควรจัดเพื่อนักศึกษาจะได้วางแผนการเรียนได้ตลอดปี

6. ควรเฉลี่ยปริมาณการสอน (Teaching Load) ต่อหนึ่งสัปดาห์ให้ผู้สอนทุกคน
ทัดเทียมกัน หรือต่างกันไม่มากนัก

ส่วนปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 153) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดตารางสอนไว้
ดังนี้

1. สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดตารางสอน

1.1 คำโครงสร้างของหลักสูตร การแบ่งหมวดวิชา วิชาบังคับ วิชาเลือก วิชาเลือกเสรี แต่
ละวิชาต้องใช้ห้องเรียนและอุปกรณ์ประกอบการเรียนในลักษณะใดบ้าง

1.2 จำนวนนักศึกษา ที่จะลงทะเบียนในแต่ละวิชา จะจัดเป็นกี่ห้องกี่กลุ่ม

1.3 ระยะเวลาหรือคาบชั่วโมงในการสอน แบ่งเป็นกี่คาบ คาบละกี่นาที ในหนึ่งวันจะ
จัดได้กี่คาบ

1.4 จำนวนห้องเรียนและขนาดของห้องเรียน รวมทั้งลักษณะห้องเรียนที่ใช้

1.5 จำนวนครูอาจารย์ที่จะรับผิดชอบในแต่ละวิชา

1.6 วิทยาการพิเศษ และความสะดวกในการเชิญมาสอน

1.7 ภาระงานสอนของอาจารย์แต่ละคน

2. ขั้นตอนในการจัดตารางสอน

2.1 มีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนแต่ละหลักสูตร แต่ละรายวิชา ข้อมูลอาจารย์
ผู้สอน สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ในการนำมาจัดตารางสอนของแต่ละ
วิชาได้อย่างเหมาะสม

2.2 กำหนดจำนวนผู้เรียน โดยปกติจะกำหนดเป็นชั้นปี หลักสูตรและแผนการ
เรียน สามารถประมาณได้จากจำนวนผู้เรียนที่สังกัดในคณะวิชา โดยดูข้อกำหนดของหลักสูตรด้วยว่า
เป็นรายวิชาบังคับหรือวิชาเลือก ตลอดจนรายละเอียดยของวิชาที่ต้องการเพิ่มเติม

2.3 กำหนดกลุ่มรายวิชา โดยพิจารณาจากหลักสูตรและโปรแกรมการเรียนเป็น
กลุ่มของวิชาบังคับหรือวิชาเลือกของหลักสูตร โดยกำหนดรูปแบบรายวิชาที่คล้ายคลึงกันไว้ด้วยกัน

2.4 กำหนดอาจารย์ผู้สอน โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ประสบการณ์
เกี่ยวกับวิชาที่สอน

2.5 กำหนดห้องเรียน ทั้งห้องทฤษฎีและห้องปฏิบัติการ ผู้จัดตารางสอนต้องทราบ
ข้อมูลเกี่ยวกับความจุของห้องเรียน สภาพภายในห้องเรียน จะช่วยในการจัดห้องเรียนของแต่ละคณะ
วิชาได้ถูกต้องและเหมาะสม

2.6 กำหนดวันเวลาที่สอนในสัปดาห์ โดยคำนึงถึงอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน ห้องเรียน
หลักสูตรการศึกษา

การจัดตารางสอนเป็นกระบวนการเปรียบเทียบและแสวงหาวิธีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาลงในตารางคาบเวลาอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงตัวแปรและเงื่อนไขต่าง ๆ ให้มากที่สุด การจัดตารางสอนจึงต้องใช้บุคลากรและเวลาในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ลงสู่คาบเวลาอย่างเหมาะสม (ฤดี กรุดทอง. 2528 : 10; อ้างอิงจาก Salt. 1978 :16-17) ซึ่งมีองค์ประกอบอยู่ภายใต้เงื่อนไขและตัวแปร ดังนี้

ก. องค์ประกอบด้านอาจารย์

- (1) อาจารย์ที่สอนเต็มเวลา
- (2) อาจารย์ที่สอนบางเวลา
- (3) อาจารย์ที่ทำวิจัย

ข. อาจารย์นิเทศ

ค. องค์ประกอบด้านหลักสูตร

- (1) รายวิชาตลอดหลักสูตร (แผนการเรียน)
- (2) รายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
- (3) รายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก

ง. องค์ประกอบด้านกลุ่มนักศึกษา

- (1) กลุ่มผู้เรียนวิชาเอก
- (2) กลุ่มผู้เรียนวิชาโท
- (3) กลุ่มผู้เรียนรายวิชาเลือก
- (4) กลุ่มกิจกรรมพิเศษ

จ. องค์ประกอบด้านเวลา

- (1) จำนวนปีตลอดหลักสูตร
- (2) จำนวนภาคเรียนในแต่ละปี
- (3) จำนวนสัปดาห์ในแต่ละภาคเรียน
- (4) จำนวนวันในสัปดาห์
- (5) จำนวนคาบในแต่ละวัน
- (6) จำนวนคาบที่จัดให้แก่รายวิชาหนึ่ง

ฉ. องค์ประกอบด้านอาคารสถานที่

- (1) ห้องเรียนทั่วไป
- (2) ห้องเรียนในแต่ละอาคาร
- (3) ห้องฝึกงาน ปฏิบัติการ โรงฝึกกีฬาในร่ม สนามกลางแจ้ง แปลงสาธิต

(4) สถานที่เฉพาะกิจอื่น ๆ

3. ประโยชน์จากการนำข้อมูลมาใช้ในการจัดตารางสอน

3.1 อาจารย์ผู้สอนสามารถสอนวิชาตนเองถนัด โดยการถามความสมัครใจและความต้องการที่จะสอนของอาจารย์

3.2 ภาระงานสอนของอาจารย์ไม่เหลื่อมล้ำกัน หากมีภาระหน้าที่ด้านอื่นก็จะได้มอบหมายงานสอนให้น้อยลง

3.3 ผู้เรียนได้เลือกวิชาที่ตนเองถนัดและเหมาะสม

3.4 วิทยาการพิเศษได้มาสอนตามเวลาที่ต้องการ

3.5 สื่อการสอนสามารถนำมาใช้ได้เหมาะสมและทั่วถึง

3.6 ห้องเรียนได้รับการหมุนเวียนในการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. การจัดตารางสอบ จะจัดพร้อม ๆ กับการจัดตารางสอน เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาเลือกวิชาลงทะเบียนเรียน ต้องมีการวางแผนทั้งสองส่วนไปพร้อม ๆ กันเสมอ หลักในการพิจารณา ได้แก่ วิชาที่จัดสอบในแต่ละวันไม่ควรเกิน 2 วิชา เพื่อให้นักศึกษาได้มีการผ่อนคลายในการสอบ

4.1 สอบควรมีความเงียบ มีอากาศถ่ายเทได้ดี การจัดโต๊ะ เก้าอี้ควรให้ห่างกันพอสมควร

4.2 เวลาที่ใช้สอบควรพอเหมาะกับเนื้อหาวิชา และหน่วยกิตที่เรียน ต้องคำนึงถึงวิชาที่เป็นทฤษฎีและปฏิบัติ การจัดสอบภาคปฏิบัติมักจัดแยกจากการสอบทฤษฎี เพื่อความสะดวกในการเตรียมสถานที่สอบ

4.3 ควรจัดอาจารย์คุมสอบอย่างน้อยห้องละ 2 คน กรณีที่อาจารย์มีความจำเป็นต้องไปนอกห้องจะได้มีอาจารย์อีกคนอยู่ประจำห้องสอบ

4.4 ควรจัดอาจารย์คุมสอบสำรองไว้อีกหนึ่งชุด กรณีมีผู้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้จะได้มีผู้คุมสอบแทน

4.5 ระเบียบการเข้าห้องสอบ ควรแจ้งให้ผู้เรียนและอาจารย์ได้ทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด การจัดพิมพ์ข้อสอบควรมีกรรมการรับผิดชอบในการพิมพ์ และมีระบบการป้องกันการรั่วไหลของข้อสอบ

การจัดตารางสอนและตารางสอบเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ต้องจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเพื่อแจ้งหรือแจกให้ผู้สอน ผู้เรียน คณะวิชา และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนการลงทะเบียนในแต่ละวิชา

5. การจัดชั้นเรียน เป็นการแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้เข้าเรียนในแต่ละรายวิชา ซึ่งใน

ระดับอุดมศึกษาจะจัดชั้นเรียน ดังนี้

5.1 จัดตามที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในรายวิชานั้น ๆ

5.2 ในรายวิชาที่มีนักศึกษาลงทะเบียนมากอาจแยกเป็นกลุ่มย่อย โดยเฉพาะวิชาที่มีภาคปฏิบัติหรือฝึกงาน

6. การจัดอาจารย์เข้าสอน เป็นงานของฝ่ายวิชาการที่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ความสามารถและความถนัดของอาจารย์ผู้สอน ข้อที่ควรพิจารณาในการจัดอาจารย์มี ดังนี้

6.1 สำรวจความพร้อมของบุคลากรด้านอาจารย์ ก่อนเปิดหลักสูตรใหม่หรือเปิดแผนการสอนเพิ่ม

6.2 สำรวจภาระงานของอาจารย์ผู้สอน

6.3 สำรวจคุณสมบัติ เช่น วุฒิ ประสบการณ์ ความชำนาญในการสอนของแต่ละวิชา

6.4 จัดตามความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน ตามความถนัดและตามความต้องการในการสอน

6.5 จัดตามความเชี่ยวชาญและประสบการณ์

การจัดอาจารย์เข้าสอนที่ได้ผลดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540: 338) ได้กำหนด 2 แบบ คือ

(ก) การจัดอาจารย์เข้าสอนตามแนวดั้ง ได้แก่ การจัดอาจารย์สอนในวิชาหนึ่ง ๆ ในหลาย ๆ ระดับชั้น เช่น วิชาภาษาอังกฤษ จัดอาจารย์สอนทั้งชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีผลดีคือ ผู้เรียนได้เรียนกับอาจารย์หลายคน แต่ละคนมีวิธีการสอนแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนได้รู้สึกเบื่อ และอาจารย์ผู้สอนได้สอนในหลายระดับไม่จำเจ อาจนำผลที่ได้จากการสอนในระดับหนึ่งไปปรับใช้กับอีกระดับหนึ่งได้ แต่มีข้อเสียคือ อาจารย์ต้องเตรียมการสอนหลายวิชา ทำให้มีเวลาไม่พอเพียงในการเตรียมการสอน

(ข) การจัดอาจารย์เข้าสอนตามแนวนอน คือ จัดอาจารย์คนหนึ่งในระดับเดียว เช่น วิชาภาษาอังกฤษสอนเฉพาะชั้นปีที่ 1 เพียงชั้นปีเดียว การสอนวิชาเดียว ระดับเดียวมีผลดีคือ มีเวลาในการเตรียมการสอน เพราะเตรียมการสอนเพียงครั้งเดียว สอนได้หลายกลุ่ม อาจารย์จะมีทักษะในการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งมาก ผู้เรียนหลายกลุ่มได้เรียนกับอาจารย์คนเดียว ทำให้เรียนรู้ในแนวเดียวกัน การวัดผลประเมินผลทำโดยผู้สอนคนเดียว เกิดความเสมอภาคกัน ข้อเสียคือ อาจารย์ทำการสอนในระดับเดียว อาจรู้สึกจำเจ ผู้เรียนเบื่อหน่าย และการจัดอาจารย์สอนไม่สะดวกเหมือนกับการจัดตามแนวดั้ง

นอกจากนี้ยังมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพิ่มเติม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2540: 346) ดังนี้

(ก) จัดตามวิชาเอก ผู้ที่เรียนวิชาเอกมาในวิชาหรือกลุ่มวิชาใด ย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ หรือมีความถนัดในสาขาวิชานั้นเพียงพอ เหมาะสมที่จะให้สอนวิชานั้นมากที่สุด แต่ทั้งนี้ผู้สอนต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรประกอบกันไปด้วย

(ข) จัดตามวิชาโท ในกรณีที่ไม่มีอาจารย์สอนเพียงพอ การจัดผู้สอนที่เรียนสาขาวิชานั้นเป็นวิชาโทก็สามารถทำได้ การจัดผู้สอนแบบนี้เหมาะสมสำหรับสถาบันการศึกษาที่ขาดผู้สอนในสาขาวิชาหนึ่ง แต่มีอาจารย์เกินหรือมีคาบสอนน้อยในอีกสาขาหนึ่ง โดยให้ผู้สอนได้มีโอกาสเตรียมตัวศึกษาหลักสูตรหรือทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถทำการสอนที่มีประสิทธิภาพได้

(ค) จัดตามความถนัดและความสนใจ อาจารย์บางคนที่เคยเรียนวิชาเอก หรือวิชาโทสาขาใดสาขาหนึ่งมา ให้ทำการสอนวิชาที่เรียนวิชาเอก หรือวิชาโทนั้น ๆ มาแล้ว แต่ด้วยสาเหตุใดก็ตาม ในภายหลังมีความสนใจในอีกวิชาหนึ่ง ได้ทำการศึกษาค้นคว้าจนเกิดความรู้ความชำนาญและสนใจอยากจะสอนอีกวิชาหนึ่ง ก็อาจจัดให้สอนได้

(ง) จัดอาจารย์เข้าสอนในรายวิชาที่มีประสบการณ์ อาจารย์บางคนอาจมีประสบการณ์หรือความชำนาญในวิชาชีพแขนงใดแขนงหนึ่ง อาจจะเป็นเพราะครอบครัวยึดอาชีพนั้นหรือมีความสนใจค้นคว้า ทดลอง ในกรณีที่เหมาะสม ก็อาจจัดให้สอนในวิชาชีพที่มีความชำนาญหรือมีประสบการณ์นั้น ๆ

(จ) จัดอาจารย์เข้าสอนตามความจำเป็น ในบางสถาบันการศึกษา มีอาจารย์มากเกินไปในหมวดวิชาหนึ่ง แต่อาจารย์ขาดในหมวดวิชาหนึ่ง แต่อาจารย์ที่เกินไม่ได้เรียนเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทหรือไม่มีความถนัดในหมวดวิชาที่ขาดนั้น ถ้าเป็นอาจารย์เกินในหมวดวิชาชีพ แต่อาจารย์ขาดในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปก็อาจจัดให้สอนได้ เพราะอย่างน้อยอาจารย์ทุกคนก็เคยผ่านการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปมาก่อน เพียงแต่ให้ศึกษาหลักสูตร คู่มือการสอน แบบเรียน แผนการเรียน แผนการประเมินผลที่ได้จัดทำไว้ ก็จะสามารถสอนได้ แม้ในตอนต้นอาจจะไม่ได้ผลดีนักก็ตาม

การจัดชั้นเรียนและการจัดอาจารย์เข้าสอนส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้สอนและกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งนโยบายและข้อจำกัดบางประการของสถาบันการศึกษาประกอบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ

7. การสอนซ่อมเสริม เป็นการสอนกรณีพิเศษ นอกเหนือไปจากการสอนตามแบบแผนปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน มี 4 ลักษณะคือ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2545: 158)

7.1 สอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน

7.2 สอนซ่อมเสริมขณะที่ทำการสอน

7.3 สอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว

7.4 สอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่พลาดหรือเรียนเร็ว

ส่วนวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544ก: 40) ได้กล่าวถึงการสอนซ่อมเสริมว่าโดยพื้นฐานของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน จึงควรมีองค์กรช่วยเหลือผู้เรียนโดยมีหน้าที่ประสานงานกับผู้สอนในการจัดรายวิชาสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียนนอกเวลาเรียนปกติ เพื่อให้โอกาสผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ในรายวิชาที่มีพื้นฐานต่ำ การสอนซ่อมเสริมอาจจัดโดยผู้สอนเอง หรืออาจจะใช้ระบบรุ่นพี่ช่วยสอนรุ่นน้องหรือเพื่อนสอนเพื่อนก็ได้

8. การเลือกตำราเรียน เป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญ ช่วยประหยัดเวลาในการสอน เพราะมีการจัดลำดับเนื้อหาของวิชานั้นไว้แล้ว ทำให้มีเวลาในการประยุกต์ใช้ วิเคราะห์วิจารณ์ และฝึกการแก้ปัญหา ซึ่งในการจัดลำดับตำราเรียนไรท์ (ศิริกาญจน์ จันทร์เรือง, 2543: 99; อ้างอิงจาก Wright, 1987) ได้เสนอแนะการจัดลำดับคุณภาพของตำราเรียนโดยให้คะแนนจาก 1 (เหมาะสมอย่างยิ่ง) ถึง 5 (ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

8.1 มีเนื้อความทันสมัยและเหมาะสม

8.2 ผู้เขียนเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น

8.3 มีการใช้วารสารประกอบ

8.4 หัวข้อเรื่องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์

8.5 มีการเรียงหัวข้อตามต้องการ

8.6 เนื้อหาแม่นยำและมีพัฒนาการอยู่เสมอ

8.7 ปราศจากอคติด้านสัญชาติ เชื้อชาติ และเพศ

8.8 มีความคิดรวบยอด หลักการและสรุปผลที่พัฒนาแล้ว

8.9 มีรายละเอียดพอเพียง

8.10 มีคำอธิบายชัดเจน

8.11 ระดับการอ่านเหมาะสม

8.12 เหมาะกับภูมิหลังของผู้เรียน

8.13 มีชื่อเรื่อง หัวเรื่องใหญ่ และหัวเรื่องย่อย ที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพโครงสร้างและความสัมพันธ์ของโครงสร้างนั้น

9. การจัดทำคู่มือนักศึกษา เป็นเอกสารที่สถาบันการศึกษาทำเพื่อแก่นักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาใหม่ เพื่อให้เข้าใจหลักสูตร การเรียนการสอน การปฏิบัติตนได้ถูกระเบียบของสถาบันการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2545: 160) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการแนะนำสถาบันการศึกษา ประวัติความเป็นมา คณาจารย์ ตลอดจนบุคลากรที่

เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ให้คำแนะนำด้านหลักเกณฑ์ หลักการ โครงสร้างรายละเอียดวิชา ปฏิทิน การศึกษา ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา เช่น การลงทะเบียนเรียน ระเบียบเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลการศึกษา การสอบ วินัยและข้อปฏิบัติต่าง ๆ เป็นต้น

ดังที่อำพัน อ่องเอี่ยม (2544: 137) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะ ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความเห็น ว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลางเนื่องจากอาจารย์บางท่านยังขาดเทคนิคในการถ่ายทอดวิชา ความรู้ และมีความรู้ไม่ทันสมัยเท่าที่ควร อาจารย์ควรให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่บกพร่องทางการ เรียนมากขึ้น ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหานักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียนให้สนใจการเรียนมากขึ้น ควรจัด โครงการอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอาจารย์ผู้สอน สำหรับนารี รมย์กุล (2547: 108) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของ มหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาเห็นด้วยกับการจัดการเรียน การสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุมในระดับมาก อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยได้ได้ กำหนดแบบฟอร์มโครงการสอน (Course Outline) ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยกำหนด รายละเอียด เช่นรหัส ชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิต วัน/เวลาเรียน ชื่ออาจารย์ผู้สอน หัวข้อเรื่องในการเรียน การสอนตลอดภาคการศึกษา และพนม หวัดสว่าง (2542: 64) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ต่อ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นต่อ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและเตรียมพร้อมตลอดเวลา ควรจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตรเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและสามารถนำเสนอความรู้ทั้งวิเคราะห์และ วิจัย สำหรับพรเทพ ไทยรักษ์ (2539: 184) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อ กระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นใน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล ด้านคณาจารย์และด้านปัจจัยที่ สนับสนุนต่อการเรียนการสอน พบว่า ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาเห็นว่ากระบวนการ เรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในการจัดการเรียนการสอนอาจารย์มีการชี้แจง วัตถุประสงค์ เสนอเค้าโครงเนื้อหาวิชา กำหนดการสอนงานที่ทำ และเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ทราบอย่าง ชัดเจน และกระตุ้นให้นักศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม นอกจากนั้น นักศึกษาเห็นว่าจะได้รับ ประโยชน์จากการทำรายงาน และการศึกษาค้นคว้าตามที่อาจารย์มอบหมาย และเป็นการกระตุ้นให้ นักศึกษาได้รู้จักคิด วิเคราะห์ วิจัย อภิปราย และแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างนักศึกษา และมีข้อเสนอแนะว่า อาจารย์ควรใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความสนใจ และกึ่งแก้ว เอี่ยม

แฉล้ม (2542: 72) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษาด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ครูผู้สอนควรนำเอาเทคนิคการสอน จิตวิทยาการเรียนการสอน และจัดหากิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชามาประกอบการสอนเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับวินู ทองพวง (2542: 107-114) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาใน 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการเรียน การสอน ด้านการให้บริการนักศึกษา ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การทำแผนการเรียนการสอน เพื่อสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมประเพณีการสอนของอาจารย์ สอดคล้องกับทิพย์วรรณ หันหาบุญ (2544: 79) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตคณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมระดับมาก เพราะมีการวางแผนการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถวางแผนการเรียนได้ล่วงหน้า และอาจารย์มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี อธิบายเนื้อหาวิชาให้แก่ นักศึกษาเข้าใจได้ชัดเจน รวมทั้งมีวิธีการสอนและการเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาโดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นงานที่สำคัญ เพราะเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ให้ผู้สอนมีทิศทางในการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์และส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพซึ่งถือเป็นความสำเร็จในสถาบันการศึกษานั้น จึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดวิทยากรบรรยายพิเศษ จัดนิทรรศการเสริมความรู้ จัดกิจกรรมกลุ่มยัดนักศึกษาเป็นสำคัญ อาจารย์และนักศึกษาได้ร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนให้นักศึกษาใช้หลักการเหตุผลเน้นการคิดวิเคราะห์มากกว่าการจำ มีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะต่อการประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่น

ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอน เพราะเป็นตัวชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง จุดอ่อน จุดแข็งของการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่ดีเปรียบเสมือนคำติชมในเชิงสร้างสรรค์ ที่ให้กับผู้สอน ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้มองเห็นร่วมกันว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร (อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. 2531: 1) ในขณะที่ไพศาล หวังพานิช (2535: 4) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการติดตามผลการปฏิบัติว่า ได้ผลตรงตามเป้าหมายเพียงใด การวัดผล การศึกษาทำหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบผลการเรียนการสอนว่า ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ ต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ได้ผลระดับใด ผู้เรียนมีความสามารถชนิดใดบ้างและมีสิ่งใดที่ บกพร่องต้องแก้ไข และนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารหรืออาจารย์ผู้สอนต้องม ีความรู้ความเข้าใจในหลักการวัดและประเมินผล ส่วนบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2533: 172) ให้ ความเห็นว่า การวัดผลเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของหรือบุคคลตาม ความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ และภัทรา นิคมานนท์ (2543: 11) ให้ความหมายของการวัดผลว่า หมายถึง การใช้เทคนิควิธีการซึ่งเรียกว่า เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อศึกษา ค้นหา หรือตรวจสอบคุณลักษณะของบุคคล ผลงานหรือสิ่ง ใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของสิ่งของหรือบุคคลที่ ต้องการศึกษ และความแตกต่างของการวัดและการประเมินอยู่ที่การใช้ประโยชน์จากผลการ ตรวจสอบของบุคคลที่เกี่ยวข้อง การวัดเป็นการพยายามควบคุมผลการตรวจสอบของผู้เรียน โดย พยายามควบคุมสิ่งแวดล้อมให้เท่ากัน แต่การประเมินเป็นการกระตุ้นสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงแก่ผู้เรียนมากขึ้น

สำหรับอุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2531: 4-5) กล่าวว่า การวัดผลเป็นการเปรียบเทียบ ผลที่ได้ จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ผลจากการวัดจะแสดงออกมาเป็นตัวเลข ส่วน การประเมินผลเป็นการพิจารณากำหนดคุณค่า (Value Judgment) จากคะแนนที่ได้จากการวัดผลว่า ผลที่ได้นั้นดีหรือไม่ เก่งหรืออ่อน ผ่านหรือไม่ผ่าน โดยปกติการวัดผลและประเมินผลมักจะดำเนินควบคู่ กันไป

และ ไพศาล หวังพานิช (2535: 11-15) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบที่ถือว่าเป็น หลักของการวัดผลและการประเมินผลดังนี้

1. วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ในการวัดแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะ วัดได้อย่างแท้จริง เช่น ถ้าต้องการรู้ว่าผู้เรียนนำความรู้วิชาวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรือไม่ แต่ออกข้อสอบวัดความจำลักษณะนี้เรียกว่า วัดได้ไม่ตรงวัตถุประสงค์

2. ใช้เครื่องมือที่ดี ในการวัดแต่ละครั้งย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้เป็นอย่าง

มาก ถ้าเครื่องมือมีคุณภาพดี ผลการวัดย่อมดีเชื่อถือได้ ถ้าเครื่องมือไม่ดี ไม่แน่นอน ผลการวัดก็ย่อมผิดพลาดเคลื่อนเหมือนกับตาชั่งที่ไม่ดี ย่อมบอกน้ำหนักได้ไม่ตรง เป็นต้น ในการวัดผลการศึกษาซึ่งต้องการนำผลการวัดไปใช้แปลความสามารถของบุคคลหรือไปใช้ในการประเมินผลหรือใช้เพื่อการวิจัย จะต้องเริ่มต้นด้วยการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เช่น ต้องใช้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรง เชื่อมั่นได้ มีความเป็นปรนัย มีอำนาจจำแนกสูง และเหมาะสมกับระดับของบุคคลที่จะวัด

3. มีความยุติธรรม ในการวัดผลการศึกษา การที่จะนำผลการวัดมาเปรียบเทียบกับในกลุ่มหรือจะนำไปเทียบกับมาตรฐานอย่างอื่น เพื่อจะตัดสินระดับสูงต่ำของความสามารถในการเรียนของผู้เรียนและจะต้องเป็นผลการวัดที่ได้จากการวัดที่ยุติธรรมกับทุกคน

4. แปลผลได้ถูกต้อง ผลการวัดที่ได้ในแต่ละครั้งเพื่อนำผลที่ได้ดังกล่าวไปใช้อธิบายหรือเปรียบเทียบกับ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะกระทำได้อีกต้องเพียงโดยอ้อมขึ้นกับหลักเกณฑ์ที่ใช้และความสมเหตุสมผลว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปแล้วจะมีการแปลผลการสอบอยู่ 2 ลักษณะคือ แปลโดยเปรียบเทียบผลการวัดภายในกลุ่มของผู้เรียนกับเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่มีอยู่ การแปลผลในลักษณะใดก็ตาม จำเป็นต้องคำนึงถึงเสมอว่าคะแนนหรือผลการวัดที่ได้นั้นใช้แทนคุณลักษณะใดของผู้เรียน ผลการวัดนั้นมีความละเอียดเพียงใด เป็นผลการวัดที่มีอยู่ในระดับใด มีหน่วยเท่ากันหรือไม่ ความคลาดเคลื่อนของผลการวัดมีมากน้อยเพียงใด

5. ใช้ผลการวัดได้คุ้มค่า การวัดผลที่ดีมิได้มีความมุ่งหมายแต่เพียงการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนว่ามีคุณภาพเป็นเช่นไร ได้หรือตกเท่านั้น ควรจะมุ่งที่จะค้นหาความเด่นหรือด้อยของผู้เรียน เพื่อจะได้พัฒนาหรือปรับปรุงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้ดีขึ้น ดังนั้นในการวัดผลแต่ละครั้งควรจะได้้นำผลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ คุ้มค่าของการลงทุนและสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่แท้จริงของการวัดผล

หลักการประเมินผล หลังจากได้ข้อมูลจากการวัดแล้ว ผู้วัดจะนำมาแปลผล ซึ่งในปัจจุบันระบบใหญ่ ๆ ของการวัดและการประเมินทางการศึกษามีอยู่ 2 ระบบที่สำคัญ คือ (สมบุญ ธิตพงศ์. 2536 : 487-488)

1. ระบบอิงเกณฑ์ เป็นระบบที่มุ่งเน้นการกำหนดเกณฑ์ในการยอมรับว่าบุคคลมีความสามารถหรือคุณลักษณะที่ต้องการแล้วพัฒนาบุคคลให้ถึงซึ่งเกณฑ์กำหนดดังกล่าว ถ้าเมื่อใดการพัฒนาบุคคลทำได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ก็เป็นที่ยอมรับได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มีความสามารถหรือมีคุณลักษณะตามที่ต้องการแล้ว สิ่งที่น่ามาเป็นเกณฑ์กำหนดนั้นมีได้หลายอย่าง แต่ในกรณีของการวัดผลสัมฤทธิ์มักจะเน้นเกณฑ์ที่เป็นจุดประสงค์ในการเรียนรู้เป็นสำคัญ โดยจะกำหนดลงไปว่าผู้เรียนจะต้องมีความสามารถหรือคุณลักษณะใดบ้าง จึงจะยอมรับได้ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ การกำหนดจุดหลักในการพัฒนาความสามารถหรือคุณลักษณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับการเรียน

การสอน เพราะจะทำให้ผู้สอนได้ทราบว่า จะพัฒนาบุคคลไปสู่จุดใดและสักเท่าไรจึงจะพอ บุคคลที่ถูกพัฒนาจะได้พยายามไปให้ถึงเกณฑ์กำหนดดังกล่าวเป็นการแข่งขันกับตัวเองที่จะต้องไปให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวสรุปได้ว่า ระบบอิงเกณฑ์มุ่งวัดและประเมินผู้เรียนว่ามีความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

2. ระบบอิงกลุ่ม เป็นระบบที่มุ่งเน้นการเปรียบเทียบความสามารถหรือคุณลักษณะของบุคคลโดยอาศัยกลุ่มอ้างอิงเป็นหลัก ความสำเร็จของบุคคลในระบบนี้ขึ้นอยู่กับว่า ความสามารถหรือคุณลักษณะที่ต้องการนั้น ๆ เขามีอยู่เหนือผู้อื่นมากน้อยแค่ไหน ถ้าเหนือกว่าผู้อื่นมากก็ถือว่ามีความสำเร็จในระดับสูง แต่ถ้าเหนือกว่าผู้อื่นไม่มากก็ถือว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จ จะเห็นได้ว่าถ้าในกรณีของการวัดผลสัมฤทธิ์แล้ว สภาพหรือลักษณะของกลุ่มเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของบุคคลตามเป้าหมายของหลักสูตร กล่าวสรุปได้ว่า ระบบอิงกลุ่มเป็นการเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนว่าเด่นหรือด้อยกว่าผู้อื่นในกลุ่มเพียงใด

สำหรับพันธุศักดิ์ พลสารมย์; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา; และทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง (2543: 58) ได้สรุปรายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรีในด้านการประเมินควรมีหลากหลายวิธีดังนี้

1. การประเมินโดยกลุ่ม กลุ่มสามารถที่จะประเมินความร่วมมือในกลุ่ม ความรับผิดชอบในงานที่มอบหมาย การช่วยทำให้งานเสร็จสมบูรณ์ สามารถมองเห็นชัดเจนและประเมินได้ว่า ผู้ใดควรได้รับคะแนนของการมีส่วนร่วมในกลุ่มมากน้อยเพียงใด ผู้สอนอาจทำแบบประเมินให้ผู้เรียนประเมินตามหัวข้อต่าง ๆ และให้ผู้เรียนประเมินกันเอง

2. การประเมินโดยผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนอาจจะมีการฝึกให้รู้จักการประเมินตนเองว่า ได้ใช้ความพยายามในการมีส่วนร่วมในกลุ่มมากน้อยเพียงใด

3. ประเมินโดยผู้สอน ผู้สอนอาจจะประเมินทั้งกระบวนการเรียนของผู้เรียน โดยดูจากการอภิปรายซักถาม ให้ข้อความรู้ ซึ่งอาจจะประเมินเป็นรายบุคคลได้

นิวัฒน์ วรสาร (2550: 139) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีคุณภาพในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา รวมไปถึงการแจ้งผลการศึกษาของนิสิตที่มีความล่าช้ากว่ากำหนด ซึ่งไม่เป็นไปตามกำหนดการ และพนม หวัดสว่าง (2542: 65) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะว่า ควรมีการวัดผลที่ชัดเจนไม่ลำเอียง ให้ความสำคัญต่อการวัดผลภาคปฏิบัติและด้านปฏิบัติอย่างยุติธรรม ส่วนอรทัย บุญช่วย (2542: 102) ทำการวิจัยเรื่อง การ

บริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรปรับปรุงและสำรวจความต้องการของอาจารย์ในการจัดอบรมเรื่องการวัดและประเมินผล ควรประกาศผลการสอบก่อนการลงทะเบียนให้ตรงเวลาที่กำหนด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นองค์ประกอบการเรียนรู้การสอนที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่สถาบันการศึกษาจะต้องส่งเสริมครูอาจารย์ รู้จักหลักการ และวิธีการวัดและประเมินผล มีความรู้ความเข้าใจด้านการวัดผลเป็นอย่างดี โดยสถาบันการศึกษาอาจจัดให้มีเอกสาร หนังสือ คู่มือ ระเบียบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล จัดประชุมชี้แจง จัดวัสดุอุปกรณ์บริการแก่ครูอาจารย์ มอบหมายอาจารย์ทำข้อสอบมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อสอบเพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

ปัจจัยเกื้อหนุน หมายถึง สิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา (นารี รมย์บุญกุล, 2547: 40; อ้างอิงจาก Astin, 1968: 50-51) สถาบันอุดมศึกษาควรจัดปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีอาคารเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน มีห้องสมุด ตำรา หนังสือ วารสาร มีเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นและแสวงหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกประเทศมีบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ของนักศึกษา (อัจฉรา วัฒนางรงค์, 2545: 9) และ คานน์ (Cann, 1995: Abstract) ได้สำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพของห้องสมุด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา กระบวนการการตัดสินใจในการขยายตัวของปริมาณและคุณภาพ โดยนำกระบวนการมาใช้ในการเลือกหนังสือ เพื่อให้ประกอบหลักสูตร การวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ถึงระดับ การคัดเลือกอยู่ในระดับที่ 3 คือ ความพอใจในด้านปริมาณของหนังสือ ส่วนคุณภาพของหนังสือที่จัดไว้ในหลักสูตรในภาควิชาต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านหลักสูตรและการสอน นอกจากนี้คานน์ยังได้เสนอแนะให้ปรับปรุงเกณฑ์การเลือกหนังสือซึ่งสัมพันธ์กับหลักสูตร และการแก้ไขหลักสูตรด้วยในโอกาสต่อไป นอกจากนี้ อรวี จันทรบาง (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องเรียนที่เหมาะสมกับการใช้สื่อในการเรียนการสอนในสถาบัน อุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องเรียน เพื่อการใช้สื่อการเรียน การสอน ในสถาบันอุดมศึกษา ควรมีลักษณะดังนี้

1. ห้องเรียนควรมีผนังทั้ง 2 ข้างของห้องไม่ขนานกัน ประตูเข้าออกห้องเรียนอยู่ด้านหลังห้องพื้นห้องเรียบเสมอกัน ยกกระดานหน้าชั้นเรียน พื้นที่ส่วนผู้เรียนเฉลี่ยคนละ 1.3 ตารางเมตร เว้นระยะ

พื้นที่หน้าชั้นเรียนสำหรับผู้สอนประมาณ 3.3 เมตร การจัดที่นั่งของผู้เรียนแต่ละแถวให้ล้อมซ้อนกัน เว้นทางเดินสัญจรภายในห้องกว้างประมาณ 1.0 เมตร ลักษณะที่นั่งของผู้เรียนเคลื่อนย้ายได้ สีของผนังห้องเรียนเป็นสีอ่อน ส่วนของพื้นห้องใช้สีเข้มกว่าผนัง

2. ผนังห้องเป็นวัสดุสะท้อนเสียงในพื้นที่ 1/3 ของห้อง และกรุด้วยวัสดุดูดซับเสียงในพื้นที่ 2/3 ของห้อง เพดานเป็นวัสดุสะท้อนเสียงในพื้นที่ 2/3 ของห้อง และกรุด้วยวัสดุดูดซับเสียงในพื้นที่ 1/3 ของห้อง ลำโพงเป็นชนิดฝังฝ้าเพดานติดตั้ง 4 ตำแหน่ง พร้อมทั้งมีสวิตช์ควบคุมแยกแต่ละตำแหน่ง ติดตั้งลำโพงติดผนังในส่วนหน้าของห้องทั้ง 2 ข้างของกระดาน

3. แบ่งพื้นที่แสงสว่างของห้องเรียน มีสวิตช์ไฟแยกแต่ละพื้นที่ ส่วนของผู้เรียนสามารถหรี่แสงได้ บริเวณผู้สอนมีไฟส่องสว่างบริเวณกระดานและจอฉายแยกต่างหากจากบริเวณอื่น ๆ หลอดไฟใช้เป็นหลอดฟลูออเรสเซนต์แสงค่อนข้างขาว ใช้ Electronic Ballast ใช้โคมที่มีการกระจายแสงแบบ Bat wing และตระแกรงเป็นแผ่นสะท้อนแสงชนิด Matt Enamel

4. เครื่องปรับอากาศที่ใช้เป็นระบบ Central Unit โดยมีตัวควบคุมอุณหภูมิแยกแต่ละเครื่อง

5. สื่อพื้นฐานที่ติดตั้งประจำห้องมีดังนี้ กระดานไวท์บอร์ดแบบผิวด้าน จอฉายชนิด Matt White ฝังฝ้าเพดานควบคุมด้วยมอเตอร์ เครื่อง Visualizer เครื่อง LCD Projector โดยมีแผงควบคุมอุปกรณ์ต่าง ๆ ติดตั้งที่แท่นบรรยายของผู้สอนหน้าชั้นเรียน ติดตั้ง Wireless Access Point เพื่อการเชื่อมต่อเข้าเครือข่ายด้วยระบบไร้สาย

สำหรับปัจจัยเกื้อหนุนทางด้านสื่อการเรียนการสอน วิวรรณ จันททรัพย์ (2543: 18) กล่าวว่าสื่อการเรียนการสอนคือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ทักษะ ประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวิธีการต่างๆอย่างเป็นระบบ สำหรับ ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548: 417) ได้สรุปไว้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางเชื่อมโยงความรู้ ความเข้าใจระหว่างสารที่ผู้สอนส่งไปยังผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนกำหนดไว้โดยสื่อที่ผู้สอนใช้สอนเรียกว่า สื่อการสอน ถ้าผู้เรียนใช้เรียน เรียกว่า สื่อการเรียนดังนั้นถ้าใช้คู่กันก็เรียกว่าสื่อการเรียนการสอนก็แปลว่าผู้เรียนก็เรียนรู้ ครูก็ใช้สอนด้วยนั่นเองความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนประจักษ์หลักของการสอนเพราะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิภาพการนำสื่อมาใช้จัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับหลักการและควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับเรื่องที่สอนตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้
2. ต้องเหมาะสมระดับอายุและสติปัญญาของผู้เรียน
3. ต้องเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
4. ต้องมีลักษณะชวนให้ผู้เรียน สนใจ เห็นได้ชัดเจน

5. สื่อการเรียนการสอนนั้นต้องช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชานั้นๆ
6. ต้องช่วยประหยัดเวลา คือช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็วและเข้าใจได้ดีขึ้น
7. จะต้องเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย ครูก็สามารถทำขึ้นเองได้ หรืออาจจะให้ผู้เรียนช่วยทำขึ้นก็ได้

ได้

8. จะช่วยให้ได้มโนทัศน์ที่ง่าย ถูกต้องชัดเจนไม่ซับซ้อน
9. จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น เกิดทักษะเพิ่มขึ้น และทำให้สนุกสนาน

ผลิตผลในการเรียน

10. ต้องไม่แพงจนเกินไปและสามารถใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่า

สำหรับ ศิริกาญจน์ จันทร์เรือง. (2543: 19) ได้กล่าวไว้ว่าสื่อการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถรับข้อมูลได้เพียง 20% ของสิ่งที่ฟัง และรับข้อมูลได้เพียง 30% ของสิ่งที่เห็น ถ้ารับจากการฟังและการเห็นพร้อมกันมนุษย์จะรับได้ถึง 50% ดังนั้น สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้จดจำได้เป็นระยะเวลานานหลังจากผู้สอนได้ถ่ายทอดไปแล้ว ในปัจจุบันนี้สถาบันการศึกษามีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น คือ การเลือกและหาอุปกรณ์การศึกษามาให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดโดยการลงมือทำจริง ๆ หรือได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้คิด ได้พูดอย่างจริง ๆ ที่เรียกว่า ประสบการณ์ตรง (Direct and Purposeful Experience) เป็นการเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุด และภิญโญ สาร (2519: 241) ได้กล่าวว่าผู้สอนควรรู้จักเลือกอุปกรณ์ประกอบการสอนให้สอดคล้องกับบทเรียน อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ได้แก่ หนังสือ เอกสารประกอบการเรียนการสอน สื่อโสตทัศนูปกรณ์ ของจริง ภาพ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพยนตร์ โทรทัศน์วงจรปิด วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การนำเสนอทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544ก: 13) ดังนั้นสื่อการเรียนการสอนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น มีความครบถ้วนของเนื้อหา ความมีระบบในการถ่ายทอดที่ดี โดยศิริกาญจน์ จันทร์เรือง (2543: 19) กล่าวว่า การที่จะช่วยให้การรับรู้ของนักศึกษาได้ดี อาจกระทำดังนี้

1. ส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนมากขึ้น
2. มีระบบการพัฒนาและการผลิตสื่อประจำวิชา
3. จัดให้มีกระบวนการบริการสื่อในรูปแบบต่าง ๆ
4. มีระบบการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อ

และวาสนา ซาวหา (2533: 15) ได้สรุปประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ดีขึ้น เกิดความชัดเจนต่อผู้เรียน และมีความคิดรวบยอด

เดียวกัน

2. ช่วยให้การเรียนรู้ได้มากในเวลาจำกัด
3. เพิ่มความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความอยากรู้ อยากเห็นมากขึ้น มีส่วนร่วมในการเรียนเป็นอย่างดี
4. ช่วยเพิ่มพูนความจำ จดจำสิ่งที่ควรจำไว้ได้นาน
5. ส่งเสริมการคิด การแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. ขจัดปัญหาในการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่มีข้อจำกัดต่าง ๆ

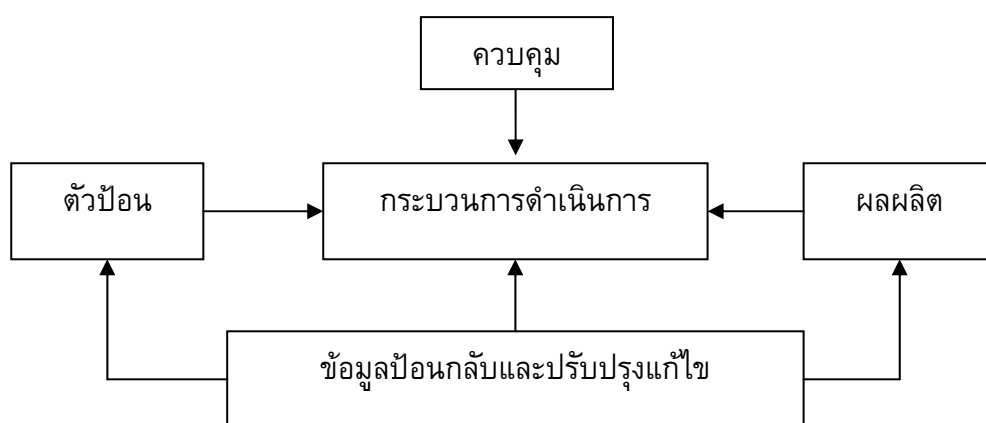
นอกจากนี้สุพัตรา คุณากาญจน์ (2542: 51) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนว่า ไม่จำเป็นต้องเป็นสื่อที่มีราคาแพงหรือทันสมัยเสมอไป แต่ควรเน้นความเหมาะสมและประสิทธิภาพการใช่มากกว่า ส่วนนาราวดี ศิริโรจน์ (2543: 103) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ อาจเป็นเพราะอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนยังบริการให้แก่อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาไม่เพียงพอ เช่น เครื่องเทปบันทึกเสียง แอ็บบันทึกเสียง ซ้ำชุดไม่มีการปรับปรุงหรือซ่อมแซมให้ดีขึ้น และ ประสงค์ วงศาโรจน์ (2541: 86-87) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาครในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่าด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารและอาจารย์เห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากบรรยากาศทางด้านการเรียนการสอนยังไม่เหมาะสม ในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และทันสมัยที่ใช้สอนภายในห้องเรียนยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์ และในการเรียนการสอนบางรายวิชาไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน สอดคล้องกับนิวัฒน์ วรสาร (2550: 139) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าด้านปัจจัยเกื้อหนุนนิสิตมีความเห็นว่ามีคุณภาพในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ค่อยเพียงพอกับความต้องการใช้บริการของนิสิต อีกทั้งการจัดเวลาให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาของนิสิตไม่ค่อยมีความเหมาะสม รวมไปถึงจำนวนหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ภายในห้องสมุด ตลอดจนทั้งอุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนิสิตไม่ค่อยมีความทันสมัย

ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ได้รับประสบการณ์จริง และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานจริงเมื่อสำเร็จการศึกษา สถาบันการศึกษาจึงต้องสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นให้เพียงพอ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและยังไม่มีผลการวิจัยใด ๆ ที่จะพิสูจน์ว่าวิธีใดเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุด มีทฤษฎีที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ดังนี้

นักการศึกษาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนการสอน เช่น กลาสเซอร์ (พนม หวัดสว่าง. 2542: 17; อ้างอิงจาก Glasser. 1962: 125) ได้เสนอแนวความคิดออกมาในรูปของการวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบ ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้โดยเขียนเป็นแผนภูมิดังนี้

ภาพประกอบ 1 ระบบการจัดการเรียนการสอน

ที่มา : พนม หวัดสว่าง. (2542: 17); อ้างอิงจาก Glasser. (1962: 125). *Teaching Machine and Program Learning II*.

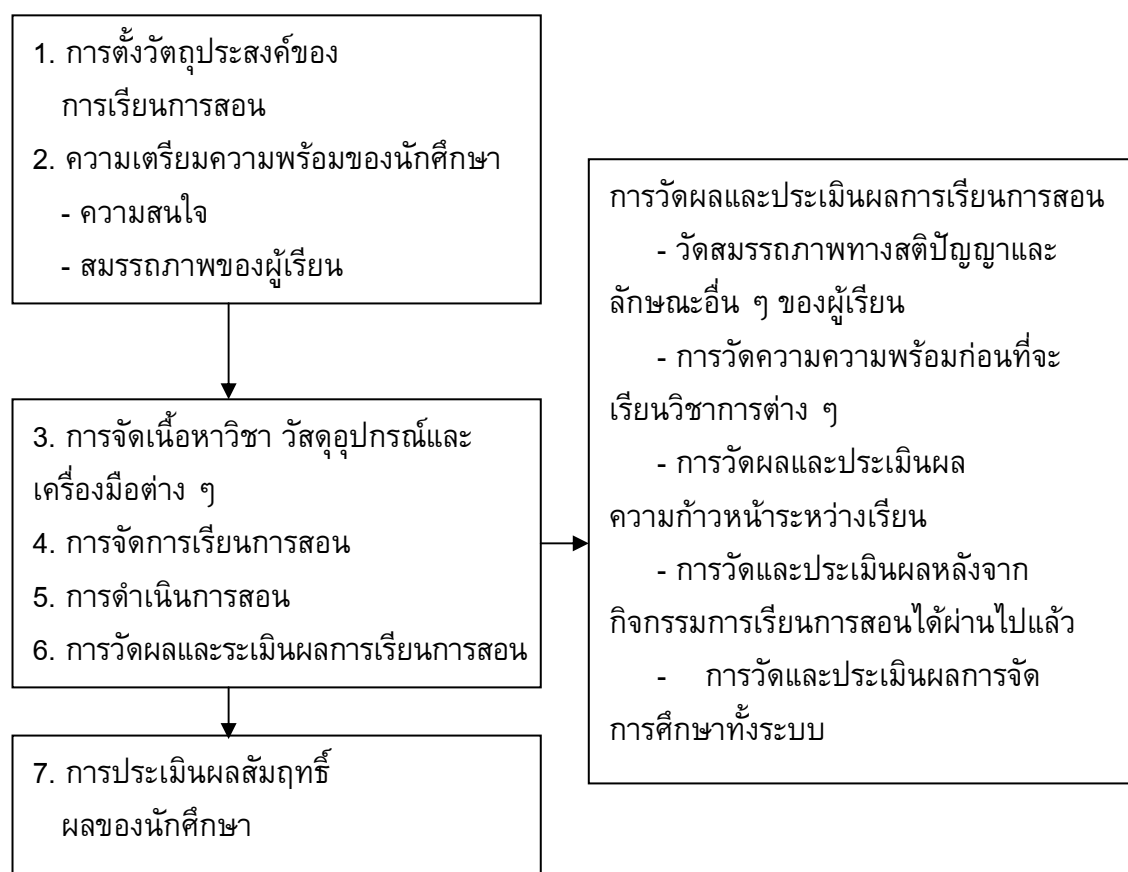
และพนม หวัดสว่าง (2542: 18) ได้สรุประบบการจัดการเรียนการสอนจากแนวความคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา สามารถจัดแนวความคิดเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

1. ตัวป้อน (Input) ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาวิชา และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
2. กระบวนการดำเนินงาน (Process) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้
3. การควบคุม (Control) เป็นการเสริมให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ การใช้คำถาม การให้กำลังใจ
4. ผลผลิต (Output) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดหมายที่ผู้สอน

ตั้งไว้ โดยอาจพิจารณาจากความรู้ความสามารถของผู้เรียนหลังจากจบการเรียนรู้ในวิชานั้น ๆ

5. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นการวิเคราะห์ผลผลิตโดยวิธีการวัดผลทั้งด้านผู้เรียน และอาจประเมินผลการสอนของผู้สอน เพื่อผลนั้นมาวิเคราะห์หาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข

ส่วนคลอสไมร์และริปเปิล (Klausmeir & Ripple. 1971: 11) ได้สรุปขั้นตอนองค์ประกอบการเรียนรู้การสอนไว้ 7 ส่วน คือ การตั้งวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมของนักศึกษา การจัดเนื้อหาวิชา วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอน การดำเนินการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบการเรียนรู้การสอน

ที่มา : Klausmeier; Herbert J. and Richard, E. Ripple. (1971). *Learning and Human Abilities : Educational Psychology*. p. 11.

ในการเรียนรู้จะต้องมีการพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจวิธีการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มความสามารถและเป็นคนที่สมบูรณ์ ซึ่งวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 188) ได้สรุปการพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

1. จัดให้มีการปฐมนิเทศรวม เพื่อชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้เรียนให้มุ่งมั่นที่จะรับวิธีการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดการอบรมวิธีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาควรจัดอบรมวิธีการเรียน และการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลให้แก่ผู้เรียน โดยจัดโปรแกรมที่ให้ผู้เรียนสมัครเข้ารับการอบรมเป็นรุ่น ๆ ไป
3. จัดอาจารย์ที่ปรึกษาชั้นปีที่ 1 ที่สนใจนักศึกษาและมีเวลาให้การปรึกษา เกี่ยวกับวิธีการเรียน การวางแผนการเรียน การบริหารเวลา และการปรับตัวให้แก่นักศึกษา เพื่อให้อาจารย์ได้พบกับผู้เรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยเฉพาะในภาคการศึกษาแรก
4. จัดสื่อและอุปกรณ์เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสร้างคุณภาพของการเรียนและแนวทางประสบความสำเร็จในการศึกษาของผู้เรียน
5. ในช่วงแรกของการสอนทุกรายวิชา ผู้สอนจะต้องแนะวิธีการเรียนให้ผู้เรียนทราบ เพื่อจะได้ปรับตัวได้

โดยสรุปจุดประสงค์หลักของการจัดการเรียนการสอน คือ การช่วยผู้เรียนในการแสวงหาข้อมูล แนวคิดค่านิยม วิธีการคิดหาเหตุผล วิธีการแสดงความคิดเห็นของตนเอง และวิธีการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนรู้ ผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการจัดการเรียนการสอนคือ การเพิ่มพูนความสามารถในการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนจะมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลจากการวิจัยเรื่องการปฏิรูประบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา : การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี พันธศักดิ์ พลสารัมย์; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา; และทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือ (2543: 110) ได้ค้นพบกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน 7 ประการ ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและทำงานเป็นทีมมากขึ้น เนื่องจากผ่านกระบวนการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจะมีทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับสังคมในปัจจุบันและอนาคต คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ภาษา การสื่อสาร การคิด ตลอดจนทักษะในการคัดสรรวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัยใฝ่รู้และมีความฉลาดด้านปัญญา (IQ) อารมณ์ (EQ) และจริยธรรม (MQ) มากขึ้นเป็นไปตามที่สังคมและผู้ใช้บัณฑิตต้องการ
2. ด้านผู้สอน ลดบทบาทการสอนลงโดยปรับวิธีการสอนเป็นผู้ชี้แนะและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นไปในลักษณะที่เน้นการจัดกิจกรรมที่

ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีวิธีการจัดที่หลากหลายรูปแบบ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด มีการใช้สื่อในการเรียนการสอนมากขึ้น นำแนวคิดแบบภูมิปัญญาไทยเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้และการใฝ่รู้

4. ด้านหลักสูตร มีการจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ตรงตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้เรียน มีความทันสมัยเนื่องจากการได้รับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านผู้บริหาร ให้ความสำคัญในการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น มุ่งเน้นการจัดการเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ

6. ด้านสภาพแวดล้อม การจัดการด้านสภาพแวดล้อมที่ดีช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างนิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. ด้านบริหารและการจัดการ สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจะมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพซึ่งส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ประกอบด้วย อาคารและสถานที่เรียน ได้แก่ การมีห้องเรียนที่เหมาะสม การมีห้องสมุดและแหล่งค้นคว้า เครื่องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาพร้อมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนการสอน และสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชน

การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน

การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาประจำท้องถิ่น ซึ่งจัดการศึกษาตามความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ การจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรอนุปริญญา และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และยังเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดให้ผู้เรียนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับพื้นฐานการศึกษามีการพัฒนาวิชาความรู้ และทักษะไปประกอบอาชีพพัฒนางาน ไปศึกษาต่อหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน (สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2547: 1) การเปิดวิทยาลัยชุมชนเป็นการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่ประชาชนในชนบทให้มีโอกาสได้เรียนรู้ตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และจากกระแสการปฏิรูปอุดมศึกษาที่

เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก นอกจากเป็นผลจากความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยี และวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์

วิทยาลัยชุมชนนับเป็นสถานศึกษาที่มีนักการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานสถานศึกษาที่ดำเนินการเกี่ยวกับวิทยาลัยชุมชนได้ให้ความหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้

สำนักงานโครงการวิทยาลัยชุมชน สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2537: 1) กล่าวว่า วิทยาลัยชุมชน เป็นสถานศึกษาให้บริการ ศึกษาแก่ชุมชน จัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ หลักสูตรมีความอ่อนตัวและยืดหยุ่นตามความต้องการ และความจำเป็นของชุมชน จัดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนได้แสวงหาความรู้ และทักษะใน สาขาวิชาการ วิชาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนนั้นได้ตามศักยภาพของตน

สุวกิจ ศรีปัดดา (2537: 1) ได้กล่าวว่า วิทยาลัยชุมชน คือ สถานศึกษาที่มีความมุ่งหมายหลัก ที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนรอบ ๆ บริเวณที่วิทยาลัยตั้งอยู่ให้บุคคลเหล่านั้นสามารถทำมาหากินตาม อาชีพที่ตนเลือกได้อย่างดีมีคุณภาพสูง บริการความรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน รอบ ๆ วิทยาลัยนั้น ๆ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น วิทยาลัยชุมชนจึงเป็นสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มี จำนวนผู้คนมากพอที่จะให้การสนับสนุนกิจการของวิทยาลัย และมีสถานที่ทำงานในชุมชนเพียงพอ และเหมาะสมที่จะรับคนที่ได้รับการศึกษาจากวิทยาลัยชุมชนนั้น ๆ เข้าไปทำงานในท้องถิ่น วิชาความรู้ ที่วิทยาลัยชุมชนให้บริการจึงเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพที่มีอยู่ในชุมชนนั้น เป็นหลักในการ ดำเนินการเรียนการสอน และให้ความรู้เพื่อพัฒนางานอาชีพตรงกับความต้องการของผู้เรียนเป็น สำคัญ

สำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน (2545: 9) วิทยาลัยชุมชน คือ สถาบันการศึกษาที่จัด การศึกษา 2 ปีแรกของระดับอุดมศึกษา และจัดการศึกษาตลอดจนฝึกอบรมในหลักสูตรเพื่อพัฒนา อาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน การจัดการศึกษาและฝึกอบรมเป็นความหลากหลายทั้งประเภทวิชาและวิธีการจัดการศึกษาเพื่อเปิด โอกาสอย่างกว้างขวางแก่ผู้เรียนทุกเพศทุกวัย เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับอนาคตของทุกคนที่จะได้ ความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพ ไปศึกษาต่อหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองต่อไป

บัญญัติ พุ่มพันธ์ (2548: 18) ได้กล่าวว่า วิทยาลัยชุมชนเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัด การศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา ซึ่งบริหารจัดการ โดยชุมชนในรูปของสภาวิทยาลัยชุมชน มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษและการฝึกอบรมด้านวิชาการและด้านวิชาชีพตามหลักสูตรที่ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

จากความหมายสรุปได้ว่า วิทยาลัยชุมชนเป็นสถานศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ได้พัฒนาตนเองด้านวิชาการ และวิชาชีพที่นำไปสู่การพัฒนาตนเอง และการประกอบอาชีพที่มีประสิทธิภาพ

วิทยาลัยชุมชนเป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าศึกษาในระดับอนุปริญญา และผู้ที่ต้องการเพิ่มประสบการณ์ในอาชีพให้มีคุณภาพดีขึ้น มีการฝึกอบรมด้านอาชีพตามความต้องการของชุมชน และสามารถเรียนได้ตลอดชีวิตในท้องถิ่นของตนเอง

1. ประวัติของการเกิดวิทยาลัยชุมชนประเทศไทย

แนวคิดการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนประเทศไทย เกิดจากความจำเป็นผลิตกำลังคนเพื่อสนองความต้องการพัฒนาประเทศและมีแนวความคิดที่จะใช้การจัดการศึกษาตามหลักการวิทยาลัยชุมชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 มาจนถึงปัจจุบัน

1.1 ในปี พ.ศ. 2513 ผู้ลัมนานาประเทศไทยเสนอเอกสาร “ความหวังของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย (The Rising Expectation of Community Colleges in Thailand)” ต่อมาที่ประชุม The America Association of Junior Colleges International Assembly ที่ฮอนโนลูลู มลรัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ – 5 มีนาคม 2513 โดยแสดงถึงความจำเป็นในการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย คือ “เพื่อสนองความต้องการอันยิ่งยวดของประเทศที่ต้องการให้กำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญมากขึ้น จึงเป็นการสมควรที่ประเทศไทยจะเริ่มตั้งวิทยาลัยชุมชน สอนองความต้องการรึบด่วนของประเทศ”

1.2 ปี พ.ศ. 2515 – 2519 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 กำหนดนโยบายการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้ส่งเสริมการศึกษาและทดลองการจัดการศึกษาแบบวิทยาลัยชุมชนเพื่อสนองความต้องการกำลังคนระดับกลางในแขนงวิชาที่ประเทศมีความต้องการมาก ตลอดจนปัญหาในระบบการศึกษาที่จัดการศึกษาเป็นไปเพื่อคนส่วนน้อยไม่เกิดความเป็นธรรมในสังคม ปัญหาดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อความเจริญของประเทศ ดังนั้นคณะรัฐมนตรีจึงเห็นชอบให้เตรียมการปฏิรูปการศึกษา โดยคณะกรรมการทางพื้นฐานการปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดเป้าหมายให้เป็น “การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม” โดยในด้าน “อุดมศึกษา” ได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบและโครงสร้างอุดมศึกษา และกล่าวถึง “วิทยาลัยชุมชน” ไว้ 3 ข้อ คือ

(1) จัดให้มีทบวงอุดมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่รับผิดชอบกำกับงานของมหาวิทยาลัย วิทยาลัยชุมชน และวิทยาลัยเอกชน

(2) กำหนดความมุ่งหมายของอุดมศึกษาให้ชัดเจน เพื่อทำหน้าที่ 4 ประการคือ สอน วิจัย บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยให้มหาวิทยาลัยทำหน้าที่ทั้ง 4 ด้าน ส่วนวิทยาลัยชุมชนให้เน้นการสอนและการให้บริการวิชาการแก่ท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยให้แต่ละสถาบันกำหนดความมุ่งหมายให้ชัดเจนเพื่อยึดเป็นแนวปฏิบัติที่เสริมสร้างซึ่งกันและกัน และช่วยเสริมสร้างโน้มนาสังคมที่พึงประสงค์

(3) จัดระบบอุดมศึกษาโดยรวมกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้สมบูรณ์และไม่ซ้ำซ้อนในสถาบันที่อยู่ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างจังหวัดให้จัดรวมวิทยาลัยต่างๆเข้าด้วยกันเป็นวิทยาลัยชุมชน สำหรับแนวคิดในการตั้งวิทยาลัยชุมชนต่างๆ เข้าด้วยกันเป็นวิทยาลัยชุมชน ได้เสนอโดยมีหลักการว่า “การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน ซึ่งเป็นสถาบันที่เปิดสอนระดับต่ำกว่าปริญญาโดยการรวมกลุ่มวิทยาลัยประเภทต่างๆที่มีอยู่แล้ว เช่น วิทยาลัยครู วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา และวิทยาลัยพยาบาล ที่ตั้งในจังหวัดต่างๆ ของภาคเดียวกัน จัดตั้งเป็นวิทยาลัยชุมชนประจำภาคขึ้น โดยถือว่าเป็นส่วนของสถาบันอุดมศึกษา ควรจะเริ่มดำเนินการได้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 – 2524)” ดังนั้นในแผนดังกล่าว จึงได้กำหนดไว้เป็นข้อหนึ่งในนโยบายการพัฒนาระดับอุดมศึกษา คือ “วางพื้นฐานจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนภาคต่างๆ ให้เหมาะสมตามขั้นตอนที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม”

1.3. ปี 2520 จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนภูเก็ตขึ้นครั้งแรกโดยให้เป็นวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต่อมาในปี 2523 ได้จัดตั้งอีกแห่งที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.4 ปี 2527 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) มีความจำเป็นต้องลดการผลิตครู และเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนขึ้นในวิทยาลัยครู 4 แห่ง คือ วิทยาลัยชุมชนพิบูลสงคราม วิทยาลัยชุมชนอุบลราชธานี วิทยาลัยชุมชนนครราชสีมา และวิทยาลัยชุมชนนครศรีธรรมราช แต่ในระหว่างที่เตรียมการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนนั้น มีการแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูให้เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี ดังนั้นจึงไม่มีการดำเนินการวิทยาลัยชุมชนต่อ

1.5 พ.ศ. 2535 – 2539 แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระยะที่ 8 ของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ในมาตรการผลิตกำลังคนว่าให้ส่งเสริมและจัดตั้งสถานศึกษาด้านวิชาชีพให้กระจายไปสู่ภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะในระดับอำเภอให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและการพัฒนาภูมิภาคนั้นๆอย่างกว้างขวาง โดยเน้นการจัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

ปี 2537 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนขึ้น โดยให้สถาบันการศึกษาเฉพาะทาง ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ จำนวน 77 แห่งทั่วประเทศ เป็นวิทยาลัยชุมชน โดยขยายฐานวิชาการจากเดิมให้มีบทบาทการจัดการศึกษาและบริการชุมชนให้กว้างขวางขึ้นและให้มีคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยชุมชนขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนเมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2537 ให้มีชื่อตามที่วิทยาลัยเสนอมา ซึ่งวิทยาลัยชุมชนดังกล่าวดำเนินการได้ถึงปี 2539 จึงได้ยุติตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น

1.6 ในปี 2540 – 2544 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการดำเนินงานในลักษณะวิทยาลัยประชาคมที่มีหน้าที่จัดการศึกษาและฝึกอาชีพแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในชุมชนในรูปแบบที่หลากหลายตามความสนใจและความถนัดโดยไม่จำกัดพื้นฐานความรู้

2. การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในปัจจุบัน

2.1 นโยบายรัฐบาล

2.1.1 เหตุผลการจัดตั้ง

รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้มีนโยบายด้านการศึกษาคจัดให้มีวิทยาลัยชุมชน โดยเฉพาะในจังหวัดที่ยังขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษา ด้วยเหตุผลเพื่อรองรับผลจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทำให้ผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างจากที่กล่าวมาคือ กลุ่มผู้ขาดโอกาสการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สะสมมาอย่างยาวนานต่อเนื่องมาโดยตลอดที่แม้ว่ามีสถาบันอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันอาชีวศึกษา อยู่แล้วก็ตาม กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ก็ไม่สามารถเข้าถึงได้ด้วยสาเหตุของความไม่พร้อมด้านต่างๆ เช่น ค่าใช้จ่าย เวลาเรียน ระยะเวลา ความไม่สะดวกในการเดินทาง ความจำเป็นต้องออกมาประกอบอาชีพ เป็นต้น และรวมทั้งกลุ่มเป้าหมายผู้อยู่ในวัยเรียนแต่พลาดโอกาสและขาดโอกาสการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ คือ กลุ่มประชากรวัยทำงาน อายุ 15-59 ปี จำนวนถึง 34.9 ล้านคน หรือร้อยละ 53.25 จากประชากรจำนวน 64 ล้านคน ซึ่งมีอัตราการว่างงานร้อยละ 2.2 โดยเป็นผู้มีงานทำจำนวน 33.84 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้ไม่มีการศึกษา และอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด 21.41 ล้านคน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 4.6 ล้านคน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3.6 ล้านคน เมื่อรวม

ระดับอุดมศึกษาทุกระดับและการศึกษาอื่นๆ อีก 4.2 ล้านคน จัดเป็นกลุ่มคนขนาดใหญ่ในทุกระดับ การศึกษาที่ต้องการรับการพัฒนาศักยภาพชีวิต ทั้งการเข้ารับการอบรมเพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้นตลอดจนการเปลี่ยนงานใหม่ที่ต้องการเข้ารับการศึกษาค่าเพิ่ม ศักยภาพ โดยเฉพาะกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายที่ต้องการยกระดับ การศึกษาสูงขึ้น

2.1.2 คำแถลงนโยบาย

ในส่วนของนโยบายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รัฐบาลจะปฏิรูป การศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อ พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ให้คนไทย ทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต และมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงาน และสร้างรายได้และนำประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม โดยยึดหลัก การศึกษาสร้าง ชาติ สร้างคน และสร้างงาน จึงกำหนดนโยบายด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมไว้ 14 ข้อ โดยข้อ (4) จัดให้มีวิทยาลัยชุมชนโดยเฉพาะในจังหวัดที่ยังขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษา

2.1.3 นโยบายการสนับสนุนต่อเนื่อง

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายบุญลือ ประเสริฐโสภา) ที่ได้รับ มอบหมายให้ดูแลการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน ได้สนับสนุนและแก้ไขปัญหาด้านอาคารสถานที่ตั้ง สำนักงาน สถานที่จัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชน ที่เป็นปัญหาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยได้ชี้แจงตยกระทรงทั้งคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2551 ได้มีมติเห็นชอบให้ ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 (เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน) ในข้อ 3 เฉพาะประเด็นการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนที่ใหใช้สถานศึกษาที่มีอยู่เดิมและมีศักยภาพเพียงพอยกฐานะ ขึ้นเป็นวิทยาลัยชุมชนโดยไม่สร้างสถานศึกษาใหม่ทำให้วิทยาลัยชุมชนสามารถเสนอจัดตั้ง บบประมาณด้านอาคาร สถานที่จัดการเรียนการสอนให้กับวิทยาลัยชุมชน ในปีงบประมาณ 2552 ได้ เป็นปีแรก

นอกจากนี้ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ตรวจเยี่ยมการดำเนินงาน วิทยาลัยชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (วิทยาลัยชุมชนสงขลา นราธิวาส ยะลา และปัตตานี) ระหว่างวันที่ 23-25 พฤษภาคม 2551 เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน รับฟังปัญหาและอุปสรรคของ วิทยาลัยชุมชน ให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในพื้นที่ รวมทั้งมอบนโยบายข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชนต่อไป

2.2 การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน

2.2.1 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน ดังนี้

(1) ให้ความเห็นชอบโครงการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน โดยจัดตั้งในปี 2545 จำนวน 10 จังหวัดและในปี 2546 ขยายเพิ่มในจังหวัดขนาดใหญ่ที่มีแรงงานหรือประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาระดับสูงจำนวนมากโดยจะขยายเพิ่มอีกเมื่อมีความพร้อมในปีต่อไป

(2) ให้ความเห็นชอบ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำกฎหมายรองรับการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน และมีหน่วยงานรับผิดชอบ ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและประสานการดำเนินงาน โดยเลขาธิการกำลังที่มีอยู่ของกระทรวงศึกษาธิการและในระยะก่อนปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการให้หน่วยงานดังกล่าวสังกัดอยู่ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(3) ให้ความเห็นชอบ ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในจังหวัดเพื่อดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนโดยใช้สถานศึกษาที่มีอยู่เดิมและมีศักยภาพเพียงพอยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยชุมชนโดยไม่มีโครงสร้างสถานศึกษาใหม่และใช้หน่วยงานทางการศึกษา สถานประกอบการ ภาครัฐ ภาคเอกชน แหล่งเรียนรู้ของชุมชน และท้องถิ่นเป็นเครือข่ายในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

(4) ให้ความเห็นชอบ ให้สำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการวิทยาลัยชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อคราวประชุมวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 เห็นชอบในหลักการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอทั้ง 4 ข้อ และให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยให้รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วย ดังนี้

(1) วิทยาลัยชุมชนที่จะจัดตั้งขึ้น ควรเป็นรูปแบบและการดำเนินการที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมแบบไทย ไม่ควรยึดเอาการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนของต่างประเทศมาเป็นตัวแบบโดยตรง

(2) การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชน แต่ละแห่งควรจะต้องตอบสนองต่อความต้องการและการประกอบอาชีพของชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ

(3) การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในท้องถิ่นใดๆ ควรให้ชุมชนและท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เข้ามามีส่วนร่วมลงทุน หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งด้วย เพื่อให้ท้องถิ่นได้ตระหนักถึงภาระความรับผิดชอบในส่วนของตนตั้งแต่เริ่มนั้นรวมทั้งสามารถพิจารณาความเหมาะสมและความจำเป็นของการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน ในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

2.2.2 การประกาศจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน

วันที่ 17 เมษายน 2545 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนตามมติคณะรัฐมนตรีใน 10 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน พิจิตร ตาก บุรีรัมย์ มุกดาหาร หนองบัวลำภู สระแก้ว อุทัยธานี ระนอง และนราธิวาส

ในปี 2547 ได้ดำเนินการขยายจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนเพิ่มเติมตามมติคณะรัฐมนตรีที่ให้ขยายจัดตั้งในปีต่อไปเมื่อมีความพร้อม อีก 7 จังหวัด ตามความต้องการและความพร้อมของชุมชน ได้แก่ จังหวัดยโสธร สมุทรสาคร ตราด สตูล และพังงา

ในปี 2549 ได้ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน 1 จังหวัด คือ จังหวัดแพร่

ในปี 2549 ได้ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน 1 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา

2.2.3 การดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน

การดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 พ.ศ. 2545 – มีนาคม 2547 เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายมีผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ใช้สถานศึกษาในสังกัดที่ชุมชนเลือกมาทำหน้าที่วิทยาลัยชุมชนอีกบทบาทหนึ่งควบคู่กับภารกิจเดิมโดยมีสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา 3 แห่ง และสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน 7 แห่ง โดยให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานกำกับดูแลวิทยาลัยชุมชน

ระยะที่ 2 พ.ศ. 2547 – ปัจจุบัน มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และหลังจากมีกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา รูปแบบวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. 2546 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2546 แล้ว และงานวิทยาลัยชุมชนได้ย้ายไปอยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และได้ปรับเปลี่ยนระบบการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎกระทรวงดังกล่าว โดยแยกงานวิทยาลัยชุมชนออกมาเป็นเอกเทศจากสถานศึกษาเดิม ให้มีองค์กรการบริหารบุคลากรและทรัพยากรต่างๆ โดยดำเนินการสรรหาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการสภาวิทยาลัยชุมชน ซึ่งเป็นกรรมการบริหารคณะแรก เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2547

2.3 สาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยชุมชน

2.3.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมี 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

2.3.2 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

มาตรา 22 ในกรณีเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา 33 ไม่อาจบริหารและจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐานบางประเภทได้ และในกรณีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา บางประเภท สำนักงานปลัดกระทรวงหรือสำนักงานต่างๆ ตามที่กำหนดใน ส่วนที่ 3 อาจจัดให้มี การศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา เพื่อเสริมการบริหารและการ จัดการของเขตพื้นที่การศึกษาได้

2.3.3 กฎกระทรวง ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา รูปแบบ วิทยาลัยชุมชน พ.ศ. 2546

กฎกระทรวงฉบับนี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2546 เป็นกฎหมายที่ออกมารองรับการบริหารและดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน สรุปสาระสำคัญดังนี้

(1) วิทยาลัยชุมชนเป็นสถานศึกษาของรัฐ ที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำ กว่าปริญญาซึ่งบริหารจัดการโดยชุมชน

(2) วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยชุมชน ให้การศึกษาและฝึกอบรมด้านวิชาการ และ วิชาชีพตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาชีพและ พัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในชุมชน

(3) วิทยาลัยชุมชนเป็นส่วนราชการในสำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

(4) การจัดการศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์ดังกล่าว วิทยาลัยชุมชน ต้องบริหารการ จัดการศึกษาระบบเครือข่าย โดยมุ่งเน้น

(4.1) การจัดการศึกษา และการฝึกอบรมในหลักสูตรที่หลากหลายและมีความ ยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

(4.2) การเชื่อมโยงความรู้ ด้านวิชาการและการใช้ทรัพยากร ระหว่างวิทยาลัย ชุมชน หน่วยจัดการศึกษาและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

(5) การบริหารงาน ดังนี้

(5.1) ในส่วนกลาง ให้มีคณะกรรมการวิทยาลัยชุมชนคณะหนึ่งเพื่อบริหารงาน วิทยาลัยชุมชนในระดับชาติ

(5.2) ในวิทยาลัย ให้มีสภาวิทยาลัยชุมชน ที่มีกรรมการมาจากผู้แทนจากชุมชน ทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อทำหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษา และมีสภาวิชาการเพื่อทำหน้าที่ให้ คำปรึกษา โดยมีผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนมาจากการสรรหา และมีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้

3. หลักการ รูปแบบ พันธกิจและการบริหารงานวิทยาลัยชุมชน

3.1 หลักการของวิทยาลัยชุมชน

(1) การเข้าถึงการศึกษา วิทยาลัยชุมชนจะต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงการศึกษาได้โดยไม่มีข้อจำกัดโดยวิธีการดำเนินการ คือ

(1.1) เปิดกว้าง และเข้าถึงง่าย

การรับที่เปิดกว้าง ให้โอกาสและปฏิบัติต่อนักศึกษาผู้เข้ารับบริการทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เป็นการประกันความเสมอภาคแก่กลุ่มคนที่อยู่ห่างไกล ให้มีโอกาสได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษารวมทั้งจัดให้บริการคำปรึกษา/แนะแนวบริหารจัดการการเรียนที่ยืดหยุ่นหลากหลาย และการขยายเครือข่ายการจัดการศึกษาอย่างครอบคลุมทั่วถึง ในลักษณะเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ยึดชุมชนเป็นฐานเพื่อให้คนไทยในชุมชนได้เรียนรู้และฝึกทักษะอย่างกว้างขวาง

(1.2) มีหลักสูตรหลากหลายประเภท

จัดเก็บค่าบริการจากกลุ่มเป้าหมายในราคาถูก เพื่อให้บริการแก่กลุ่มบุคคลในท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลและมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ได้มีโอกาสเรียนโดยไม่ออกไปจากระบบการศึกษา และได้เรียนใกล้บ้านตลอดจนได้เรียนไปพร้อมกับการทำงานเพื่อพัฒนาต่อเนื่องให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิต

(2) การตอบสนองต่อความต้องการ วิทยาลัยชุมชนจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและชุมชน โดยมีวิธีการดำเนินการ คือ

(2.1) ตอบสนองต่อชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม

เป็นแหล่งผลิตและพัฒนากำลังคนในภาคเศรษฐกิจ ทั้งด้านธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมที่เน้นการสร้างวิชาชีพเพื่อการประกอบกิจการ (Entrepreneurship) ช่วยให้เกิดการสร้างกิจการงานของตนเอง รวมทั้งผลิตคนป้อนตลาดแรงงาน ตลอดจนช่วยอบรม เพิ่มพูนทักษะการทำงานแก่แรงงานในภาคการผลิตของสังคมและประเทศชาติ

(2.2) เน้นคุณภาพและประโยชน์

จัดการสอนและฝึกอบรมที่มีคุณภาพ มุ่งผลให้ผู้เรียนและกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับบริการมีความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นและรูปแบบวิธีการที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อบุคคลและชุมชน เช่น การจัดการร่วมกับโรงงาน/สถานประกอบการ การจัดแบบสะสมหน่วยกิต จัดหลักสูตรสนองความต้องการด้านสังคม วัฒนธรรม สุขภาพ การพักผ่อนหย่อนใจ นิทรรศการ ศิลปะ กีฬา ดนตรี การละคร การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เป็นต้น

(2.3) ปรับตัวอยู่เสมอ เพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลง

ปรับเปลี่ยนบทบาทการศึกษาที่เน้นการให้บริการแก่คนในสังคมได้อย่างครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งวิธีบริการ และการจัดสาขาวิชาที่ทันสมัย ยืดหยุ่น และรวดเร็ว ทันกับความเปลี่ยนแปลง

(2.4) ค้นหาโอกาสใหม่ๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สำรวจ/จัดทำระบบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงความต้องการของชุมชน เทคโนโลยีและตลาดแรงงานตลอดเวลา เพื่อนำมาใช้พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ

(3) ชุมชนเป็นผู้บริหาร วิทยาลัยชุมชนบริหารจัดการโดยชุมชน ใช้ทรัพยากรและศักยภาพของชุมชนในการดำเนินงาน โดยมีวิธีการดังนี้

(3.1) เชื่อมโยงกับพันธมิตรทั้งในและนอกชุมชน

จัดบทบาทที่เข้มแข็งในการแสวงหาพันธมิตร ความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน หน่วยงาน องค์กร สมาคมวิชาชีพ ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน กำหนดกรอบความร่วมมือทั้งรูปแบบและระดับความสัมพันธ์หลากหลาย ให้ชุมชนได้เลือกในการเข้าร่วมกิจกรรมความพร้อมของตน เพื่อร่วมกันดำเนินงานให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ตามภารกิจของวิทยาลัยฯ

(3.2) ชุมชนเป็นผู้นำ/ร่วมดำเนินการ

สร้างองค์กรที่เข้มแข็งในการชักนำชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการสนับสนุนทุกรูปแบบ เพื่อจัดให้บริการตามความต้องการของชุมชน

(3.3) สร้างพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน องค์กรของรัฐ และองค์กรเอกชน

สร้างความแข็งแกร่งในการบริหารจัดการโดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในรูปแบบเครือข่ายระหว่างวิทยาลัยชุมชน สถาบันอุดมศึกษาอื่น สถานประกอบการองค์กรเอกชน และหน่วยงานรัฐและเอกชนอื่นๆ เพื่อสามารถให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและชุมชนอย่างกว้างขวาง

3.2 พันธกิจของวิทยาลัยชุมชน

3.2.1 จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งสายวิชาการและวิชาชีพในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

3.2.2 การให้การฝึกอบรม เพื่อพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน อันนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

3.2.3 พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ในประเภทของการศึกษาอบรมที่วิทยาลัยจัด

3.3 การบริหารและการจัดการวิทยาลัยชุมชน

ในการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน ได้ใช้หลักการตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและตามมติคณะรัฐมนตรี คือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ให้องค์กรท้องถิ่น หน่วยงาน ชุมชน ได้เข้ามามีความเป็นเจ้าของในทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งจนถึงการบริการจัดการหลังจากจัดตั้งแล้ว โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและจัดระบบเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความต้องการของชุมชนและความพร้อมในการดำเนินการเป็นหลัก

3.3.1 โครงสร้างการบริหารงานวิทยาลัยชุมชน

การบริหารงานวิทยาลัยชุมชนกำหนดให้บริหารโดยคณะกรรมการ มี 2 ระดับ และผู้บริหารวิทยาลัยชุมชนที่มีคุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) ส่วนกลาง

(1.1) คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

มีหน้าที่ พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1.2) คณะกรรมการวิทยาลัยชุมชน มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1.2.1) พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของวิทยาลัยต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(1.2.2) ให้ความเห็นชอบ หลักสูตรการศึกษาของวิทยาลัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

(1.2.3) กำหนดแนวทาง ประสานส่งเสริมและสนับสนุนให้วิทยาลัยจัดระบบเครือข่ายในการบริหารการจัดการศึกษา

(1.2.4) ออกระเบียบ และข้อบังคับของสำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน และอาจมอบให้วิทยาลัยเป็นผู้ออกระเบียบและข้อบังคับสำหรับวิทยาลัยนั้นเป็นเรื่องๆไปก็ได้

(1.2.5) พิจารณาเสนอการจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกวิทยาลัยต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(1.2.6) พิจารณาจัดสรรงบประมาณ ให้แก่วิทยาลัย

(1.2.7) ระดมทุนและทรัพยากร เพื่อการจัดการศึกษาของวิทยาลัย และส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนวิทยาลัยชุมชน

(1.2.8) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของ
วิทยาลัย

(1.2.9) เสนอความคิดเห็น ต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาและ
รัฐมนตรีในการออกระเบียบประกาศ และข้อบังคับเพื่อดำเนินการตามกฎหมายนี้ และเรื่องอื่นๆ ที่
เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของวิทยาลัย

(1.2.10) แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อกระทำ
การใดๆ อันอยู่ในอำนาจ แะหน้าที่ของคณะกรรมการ

(1.2.11) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือ
รัฐมนตรีมอบหมาย

(1.2.12) อำนาจหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของวิทยาลัยที่มีได้ระบุให้เป็น
หน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ

(1.3) สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1.3.1) จัดทำข้อเสนอนโยบาย และจัดทำแผนหลักของระบบวิทยาลัย
ชุมชน เสนอแนะการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณให้วิทยาลัยชุมชน

(1.3.2) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และ
รายงานผลการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน

(1.3.3) จัดทำมาตรฐาน การจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

(1.3.4) พัฒนาและส่งเสริม การจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนและ
ระบบเครือข่ายความร่วมมือการจัดการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(1.3.5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการวิทยาลัย
ชุมชน

(1.3.6) ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงาน
อื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

(2) ระดับวิทยาลัย

(2.1) สภาวิทยาลัยชุมชน

ทุกวิทยาลัยชุมชนมีสภาวิทยาลัยชุมชนเป็นคณะกรรมการบริหารมาจากการ
สรรหา มีวาระคราวละ 3 ปี จำนวนไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ผู้แทนอุตสาหกรรมจังหวัด ผู้แทน
หน่วยจัดการศึกษา ผู้แทนหอการค้าจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายสาขา ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วน

เสียจากการศึกษา และเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ ศรัทธาในหลักการวิทยาลัยชุมชน มีจิตสาธารณะและรักท้องถิ่น ให้สภาวิทยาลัยชุมชนมีอำนาจหน้าที่

- (2.1.1) วางนโยบายและให้ความเห็นชอบ แผนการจัดการศึกษาและงบประมาณของวิทยาลัย
- (2.1.2) กำกับดูแลให้วิทยาลัยปฏิบัติตามนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด
- (2.1.3) ออกระเบียบและข้อบังคับของวิทยาลัย
- (2.1.4) พิจารณาให้ความเห็นชอบการแบ่งส่วนงานในวิทยาลัยและการจัดตั้งหน่วยจัดการศึกษาของวิทยาลัย
- (2.1.5) ระดมทุนและทรัพยากร เพื่อการจัดการศึกษาของวิทยาลัย
- (2.1.6) ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ การบริหารและการจัดกรวิทยาลัยแก่ผู้อำนวยการ
- (2.1.7) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ผู้อำนวยการและการดำเนินการของวิทยาลัย
- (2.1.8) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
- (2.1.9) อนุมัติการให้อนุสัญญาและประกาศนียบัตร อนุมัติการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรที่ได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการ
- (2.1.10) พิจารณาให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของวิทยาลัย
- (2.1.11) แต่งตั้งคณะทำงาน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อกระทำการใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาวิทยาลัย
- (2.1.12) ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการ
- (2.1.13) แต่งตั้งและถอดถอนรองผู้อำนวยการ อาจารย์พิเศษและกรรมการสภาวิชาการ
- (2.1.14) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสภาวิทยาลัย

(2.2) ผู้บริหารวิทยาลัย

ให้มีผู้อำนวยการวิทยาลัยที่มาจากการสรรหา และมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ มีอำนาจหน้าที่

(2.2.1) บริหารกิจการของวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของวิทยาลัย รวมทั้งนโยบายแผนพัฒนา มาตรฐานหลักสูตรการศึกษา และวัตถุประสงค์ของวิทยาลัย

(2.2.2) ควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่น ของวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและข้อบังคับของวิทยาลัย

(2.2.3) เป็นผู้แทนของวิทยาลัยในกิจการทั่วไป

(2.2.4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของวิทยาลัยเพื่อเสนอต่อสภาวิทยาลัย

(2.2.5) แต่งตั้งและถอดถอนหัวหน้าโปรแกรมวิชา และหัวหน้าหลักสูตร

(2.2.6) เสนอสภาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง และถอดถอนรองผู้อำนวยการ อาจารย์พิเศษ และกรรมการสภาวิชาการ

(2.3) สภาวิชาการ

เป็นองค์คณะบุคคลผู้ชำนาญหรือเชี่ยวชาญงานวิชาการ ของวิทยาลัยชุมชน ทั้งระบบ มีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะแก่สภาวิทยาลัยและผู้อำนวยการเกี่ยวกับ หลักสูตรการเรียนการสอน คุณภาพทางการศึกษา การเปิดสาขาวิชา การเปิดหลักสูตร และการดำเนินงานของหน่วยจัดการศึกษา

(2.4) หน่วยจัดการศึกษา

เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอน ที่คณะกรรมการสภาวิทยาลัยชุมชน ประกาศจัดตั้งให้เป็นหน่วยจัดการศึกษา เป็นเครือข่ายของวิทยาลัยชุมชนเพื่อจัดการศึกษาตามที่ชุมชนต้องการร่วมกับวิทยาลัยชุมชน ได้แก่ สถานที่ของหน่วยงานราชการ ท้องถิ่น เอกชน สถานประกอบการ วัด ศาสนสถานและอื่นๆ ตามความพร้อมของแต่ละชุมชน (สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน.(2551: 2-19)

การจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

วิทยาลัยชุมชนจัดเป็นสถาบันอุดมศึกษา จัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพตาม หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การจัดหลักสูตรได้แก่ หลักสูตรอนุปริญญาหรือหลักสูตร 2 ปีแรกของระดับอุดมศึกษา ทั้งสายวิชาการและวิชาชีพอื่นเพื่อการถ่ายโอนไปศึกษาต่อระดับปริญญา หรือเพื่อประกอบอาชีพโดยจัดเป็นโปรแกรมมีทั้งหมด 13 โปรแกรม ดังนี้

1. โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย

2. โปรแกรมวิชาการพัฒนาชุมชน
3. โปรแกรมวิชาการปกครองท้องถิ่น
4. โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
5. โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป
6. โปรแกรมวิชาการบัญชี
7. โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์
8. โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
9. โปรแกรมวิชาพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์
10. โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการผลิตปศุสัตว์
11. โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
12. โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้ากำลัง
13. โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีรถยนต์

การจัดการศึกษา จัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ประกอบด้วย

1. ระดับการศึกษา จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและวิชาชีพชั้นสูง
2. จัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการทางสังคม และเศรษฐกิจหลักๆ ของประเทศ ประกอบด้วย

- สังคมและเศรษฐกิจเกษตร เน้นหลักสูตรการเกษตรอุตสาหกรรม
 - สังคมและเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เน้นหลักสูตรช่างฝีมือ การผลิต และการแปรรูป
- เป็นต้น
- สังคมและเศรษฐกิจภาคบริการ เน้นหลักสูตรการบริหารจัดการ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และการท่องเที่ยว

- สังคมและเศรษฐกิจสารสนเทศ เน้นหลักสูตรคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ

3. ชนิดของหลักสูตร จัดหลักสูตรอย่างน้อย 4 ประเภท ได้แก่

- หลักสูตรอนุปริญญา หรือหลักสูตร 2 ปีแรกของระดับอุดมศึกษา ทั้งสายวิชาการและวิชาชีพอื่น เพื่อการถ่ายโอนไปศึกษาต่อระดับปริญญา หรือเพื่อประกอบอาชีพ
- ปรับปรุงพื้นฐานการศึกษาให้เต็มประสิทธิภาพ

4. วิธีการจัดการศึกษา จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย โดยจัดในรูปแบบที่เปิดกว้างหลากหลาย ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน มีความยืดหยุ่นทั้ง

ด้านการเข้าเรียน ตารางเรียน สถานที่เรียน วิธีการเรียนการสอนและการสำเร็จการศึกษา เช่น ผู้เรียนจะเรียนทางไกลเรียนภาคปกติหรือภาคค่ำหรือวันหยุดราชการ นอกจากนี้จะต้องสร้างพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน องค์กรของรัฐและชุมชน มุ่งเน้นคุณภาพและการใช้ทรัพยากรร่วมกันและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการ ทั้งนี้การดำเนินงานให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมประเทศ

5. ผู้สอน ผู้สอนในวิทยาลัยชุมชนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้สอนซึ่งเป็นครู-อาจารย์ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนเป็นประจำอยู่แล้ว คือ (1) อาจารย์ประจำของวิทยาลัยชุมชน และ (2) ครู-อาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่างๆ ซึ่งเชิญมาเป็นอาจารย์พิเศษ

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ด้านการถ่ายทอด (การสอน) ซึ่งได้รับเชิญให้มา โดยให้มีฐานะเป็นอาจารย์พิเศษหรือวิทยากร

6. กลุ่มเป้าหมายผู้เรียน

- สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- ผู้อยู่ในวัยแรงงานที่พลาดโอกาสศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา
- ผู้ไม่รู้หนังสือ/ผู้ไม่สำเร็จการศึกษาระดับต่างๆ หรือผู้ออกจากกลางคัน
- ผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
- ผู้ที่ทำงานหรือเกษียณงานแล้ว
- ผู้ที่ทำงานและต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์
- ผู้เรียนในระบบการศึกษาปกติที่ต้องการพัฒนาความสามารถบางวิชา

(สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. 2547: 12-14)

หลักการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

1. มุ่งรับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจากมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลและขาดแคลนสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา ได้เข้าเรียนในหลักสูตรระดับอนุปริญญาและสามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีได้
2. มุ่งผลิตกำลังคนเพื่อเข้าประกอบอาชีพในระดับผู้ชำนาญเฉพาะทางในกรณีที่ผู้เรียนไม่ประสงค์จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และความพร้อม

4. เปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

5. เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากสถานประกอบการหรืออาชีพอิสระได้

6. เปิดโอกาสให้สถานศึกษาและชุมชนในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น (หลักสูตรวิทยาลัยชุมชน. 2545: 3)

วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญ สำหรับเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

2. เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ได้ศึกษา สามารถนำไปประกอบอาชีพและมีความสามารถในการจัดการธุรกิจได้อย่างอิสระ

3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ สามารถมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และมีความสามารถในการจัดการธุรกิจและเป็นผู้นำในองค์กรขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมที่จะก้าวไปสู่งานในองค์กรขนาดใหญ่ในอนาคตได้

4. เพื่อให้มีมนุษยสัมพันธ์ คุณธรรม จริยธรรม มีนิสัยรักการทำงาน ขยันหมั่นเพียรและซื่อสัตย์ สุจริตและมีวินัยในตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเกิดความสำนึกในความเป็นไทย ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (หลักสูตรวิทยาลัยชุมชน. 2545: 3)

โดยโครงสร้างงานของวิทยาลัยชุมชนจะต้องให้ความสำคัญกับงานจัดการเรียนการสอน งานบริการ และงานกิจกรรมเกี่ยวกับนักศึกษาหรือผู้เรียนสูงสุด โดยมีงานอื่นเป็นส่วนสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกให้กับการเรียนการสอนฯ ดำเนินไปอย่างราบรื่นและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและชุมชนสูงสุด และต้องเป็นโครงสร้างงานที่สอดคล้องกับนโยบาย หลักการ ปรัชญา และกฎหมายของวิทยาลัยชุมชน การแบ่งส่วนงานภายในของวิทยาลัยแต่ละแห่งจะต้องยึดภาระงานตามโครงสร้างงานหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

1. งานการจัดการเรียนการสอนและงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญที่สุด เกี่ยวข้องกับการ

จัดการเรียนการสอน การจัดหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว การจัดการศึกษา ปรับพื้นฐานการเรียนของผู้เรียน งานพัฒนาหลักสูตร งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผล/ประเมินผลการเรียนรู้ งานสรรหาและคัดเลือกวิทยากร งานนิเทศ ฯลฯ

2. งานบริการและงานกิจการนักศึกษา เกี่ยวข้องกับงานจัดให้บริการแก่นักศึกษาด้านต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาหรือผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนจบหลักสูตร เช่น งานจัดหาทุน งานแนะแนว งานรักษาความปลอดภัย งานดูแลสุขภาพ สุขอนามัย ที่พักอาศัย (หอพัก) งานบริการศูนย์เด็กเล็ก ฯลฯ รวมทั้งสนับสนุนให้มีความพร้อมภายหลังสำเร็จการศึกษา เช่น การจัดงาน การจ้างงาน การศึกษาต่อให้กับนักศึกษา

3. งานอำนวยการและงานสนับสนุน ที่มีเป้าหมาย เพื่อให้งานอื่น ๆ โดยเฉพาะงานการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น รวมทั้งงานด้านอาคารและสถานที่ งานบริหารบุคคล งานสวัสดิการ งานบัญชี งานการเงิน งานพัสดุ งานธุรการ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานประชาสัมพันธ์ งานยานพาหนะ งานนโยบายและแผนและงบประมาณ งานเลขานุการสภาวิทยาลัยชุมชน ฯลฯ

4. งานจัดตั้งและบริหารระบบเครือข่าย ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานจัดตั้งหน่วยจัดการศึกษา งานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน งานติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา งานบริการชุมชน เครือข่าย หน่วยจัดการศึกษารวมทั้งงานมวลชนสัมพันธ์ งานการมีส่วนร่วมของชุมชน ฯลฯ (สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. 2547: 25)

สรุปได้ว่าการจัดโครงสร้างและการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชนจะเหมือนๆ กันทุกแห่งจะแตกต่างกันเฉพาะบริบทของท้องถิ่นและสาขาวิชาที่จัดดำเนินการการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

ด้านหลักสูตร ปัจจุบันวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี เปิดสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา จำนวน 2 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรดังกล่าวมุ่งตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่เปลี่ยนแปลง ด้านอาจารย์ วิทยาลัยได้พิจารณาเลือกสรรอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ที่เพียงพอต่อการให้ความรู้ ให้คำแนะนำและการดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด โดยกำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาในระดับอนุปริญญาว่า ต้องมีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนและต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า อาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น และ/หรือมีประสบการณ์ด้านการสอนและด้านวิชาชีพ สนับสนุนการศึกษาต่อของอาจารย์เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนมุ่งส่งเสริมให้อาจารย์ได้เข้ารับการฝึกอบรม ร่วมประชุมสัมมนา ทำการวิจัย เพื่อเพิ่มพูนความรู้

เสมอ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างให้อาจารย์มีความแข็งแกร่งทางด้านวิชาการและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิทยาลัยจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญาเป็นระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และอาจจัดให้มีการเปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิทยาลัยมุ่งสร้างเสริมทัศนคติต่อการศึกษานักศึกษาที่ถูกต้องให้กับนักศึกษาด้วยการส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้แสวงหาความรู้ ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นการปลูกฝังให้นักศึกษามีพื้นฐานที่ดีในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ด้านนักศึกษา วิทยาลัยได้กำหนดการรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในระดับอนุปริญา คือ ประกาศรับสมัครสอบโดยตรง ประเภทของนักศึกษาคือ นักศึกษาภาคปกติ หมายถึงนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรเต็มเวลา โดยมีเวลาเรียนตอนกลางวัน วิทยาลัยจัดการศึกษาภายใต้ปรัชญาด้านการวัดและประเมินผล วิทยาลัยดำเนินการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนในทุกภาคการศึกษา กระทำโดยการสอบหรือวิธีอื่นที่สาขาวิชาหรือเจ้าของรายวิชาจะกำหนดการดำเนินการวัดและประเมินผลจะกระทำระหว่างภาคการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยภาคละหนึ่งครั้งและปลายภาคการศึกษาอย่างน้อยอีกภาคละหนึ่งครั้ง ซึ่งนักศึกษาต้องมีเวลาศึกษาในแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาการศึกษาทั้งหมด จึงจะมีสิทธิ์ได้รับการวัดและประเมินผลปลายภาคการศึกษา ในการประเมินผลการศึกษาวิทยาลัยจะใช้ระบบตัวอักษรระดับแต้ม โดยผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาจะมีการประเมินด้วยสัญลักษณ์ที่มีค่าระดับ จำนวน 7 ระดับดังนี้

สัญลักษณ์	ค่าระดับ	ความหมาย	
A	4.0	ดีเยี่ยม	(Excellent)
B+	3.5	ดีมาก	(Very Good)
B	3.0	ดี	(Good)
C+	2.5	ค่อนข้างดี	(Fairly Good)
C	2.0	พอใช้	(Fairly)
D+	1.5	เกือบพอใช้	(Almost Fair)
D	1.0	อ่อน	(Poor)

ในกรณีที่ไม่สามารถประเมินผลเป็นสัญลักษณ์ที่มีค่าระดับดังกล่าวได้ให้ใช้สัญลักษณ์ที่ไม่มีค่าระดับดังนี้

สัญลักษณ์		ความหมาย
P	ผ่าน	(Pass)
I	ยังไม่สมบูรณ์	(Incomplete)
S	พอใจ	(Satisfactory)
U	ไม่พอใจ	(Unsatisfactory)
W	การเพิกถอนรายวิชา	(Withdrawal)

การนับหน่วยกิตสะสม (Credit Eamed) ของนักศึกษาเพื่อให้ครบหลักสูตรให้นับเฉพาะหน่วยกิตของรายวิชาที่สอบได้เท่านั้น

ด้านปัจจัยเกื้อหนุน วิทยาลัยให้ความสำคัญต่อการสร้างเสริมบรรยากาศในวิทยาลัยให้เป็นแหล่งบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษามีห้องสมุด มีศูนย์นวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดการเรียนการสอนซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน มีความสำคัญต่อสถาบันการศึกษา เพราะจะส่งผลต่อการพัฒนาวิทยาลัย ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาและนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางต่อการพัฒนาวิทยาลัยทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ซึ่งลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยเป็นนักศึกษาหลักสูตรระดับอนุปริญญา จำนวน 452 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ระดับอนุปริญญา ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2550 โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของยามานะ (Yamane, 1970) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 238 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

สาขาวิชาที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย	85	32
2.สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น	367	206
รวมทั้งสิ้น	452	238

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือสำหรับใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อนำมากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามและมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามวิธีการของ ไคเคิร์ท (Likert. 1932: 1-55)
3. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวในการสร้างคำถามของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย
4. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1, 2 และ 3 มาสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร จำนวน 10 ข้อ ด้านอาจารย์ผู้สอน จำนวน 11 ข้อ ด้านนักศึกษา จำนวน 11 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 9 ข้อ และด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำนวน 13 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 66 ข้อ
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อรับคำแนะนำในการตรวจแก้ไขเนื้อหาของแบบสอบถาม
6. นำแบบสอบถามส่งผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (ภาคผนวก ข) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาทำการปรับปรุงแก้ไข อีกครั้งหนึ่ง แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท
8. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 27 ของกลุ่มต่ำ จากนั้นใช้การทดสอบที (t-test) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.761 ขึ้นไปมาใช้เป็นแบบสอบถาม ผลปรากฏว่าได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ จำนวน 66 ข้อ (ภาคผนวก ง)
9. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1984: 169) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.996
10. ปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปใช้

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งแบบสอบถาม

ออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี สาขาวิชาที่ศึกษา คุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดการจัดการเรียนการสอนระดับ
อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างเสรี โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยาย เพื่อใช้ในการประกอบการ
อภิปรายผลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการ
วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัย ไปติดต่อกับผู้อำนวยการวิทยาลัย
ชุมชนอุทัยธานี ขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ
แบบสอบถาม แล้วติดตามเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และให้คะแนนตาม
เกณฑ์ที่กำหนดไว้
4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS (Statistical Package for the Social Sciences for Windows)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ (Frequency)
และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการ
จัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยหาค่า
คะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อ
การจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน
จำแนกตามเพศ ชั้นปี คุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา วิเคราะห์ด้วยการทดสอบที (t-test)
ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์โดย การหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One –
Way ANOVA) หากพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบ
ความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดนำมาพิจารณารวบรวมข้อคิดเห็น จัดกลุ่ม และ แจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย เพื่อนำไปประกอบในการ อภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่

2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ใช้การทดสอบที (t-test)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ของครอนบาค (Cronbach. 1984: 169)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบที (t-test)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) (Ferguson. 1981: 190 - 199) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)(Ferguson. 1981: 308)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน เพื่อให้สื่อความหมายตรงกันผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F- distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ตามองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา และคุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

ตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี จำแนกเป็น ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และนำเสนอในเชิงบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	143	60.10
หญิง	95	39.90
รวม	238	100.00
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	139	58.40
ชั้นปีที่ 2	99	42.60
รวม	238	100.00
3. สาขาวิชาที่ศึกษา		
สาขาวิชาการศึกษารัฐมว้ย	32	13.40
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น	206	86.60
รวม	238	100.00
4. คุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา		
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	209	87.80
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	29	12.20
รวม	238	100.00
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	63	26.50
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	126	52.90
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	49	20.60
รวม	238	100.00

จากตาราง 2 นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 60.10) มากกว่าเพศหญิง(ร้อยละ 39.90) กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 มากที่สุด(ร้อยละ 58.40) รองลงมา กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 41.60) ตามลำดับ

สำหรับสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น(ร้อยละ 86.60) รองลงมาศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (ร้อยละ 13.40) และคุณสมบัติก่อนเข้าศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 87.80) รองลงมา สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (ร้อยละ 12.20) ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง (ร้อยละ 20.60) รองลงมา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง (ร้อยละ 52.90) และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ (ร้อยละ 26.50) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ

อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 3 - 14

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน

องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านหลักสูตร	4.13	0.30	มาก
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.09	0.33	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.95	0.28	มาก
4. ด้านนักศึกษา	3.99	0.28	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.89	0.33	มาก
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.97	0.34	มาก
รวม	4.00	0.25	มาก

จากตาราง 3 นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร	นักศึกษา (n = 238)		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	คู่มือระเบียบการเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียน มีข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา	4.10	0.39	มาก
2	วิทยาลัยมีการให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอนในบริบทของชุมชนท้องถิ่น	4.04	0.41	มาก
3	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับจำแนก	4.09	0.46	มาก
4	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.13	0.47	มาก
5	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาที่เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพในชุมชนท้องถิ่นได้	4.14	0.52	มาก
6	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรม	4.13	0.44	มาก
7	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชา มีการสอดแทรกวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น	4.16	0.46	มาก
8	หลักสูตรที่เปิดสอนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชนท้องถิ่น	4.14	0.49	มาก
9	หลักสูตรที่เปิดสอนสอดคล้องกับความต้องการด้านการประกอบอาชีพของนักศึกษา	4.18	0.48	มาก
10	เนื้อหาหลักสูตรส่งเสริมให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ในชุมชนท้องถิ่น	4.16	0.45	มาก
รวม		4.13	0.30	มาก

จากตาราง 4 นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายชื่อ

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน	นักศึกษา (n = 238)		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	อาจารย์ที่สอนในแต่ละรายวิชามีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอน	4.18	0.46	มาก
2	อาจารย์ผู้สอนมีทักษะความสามารถในการ ถ่ายทอดความรู้	4.14	0.54	มาก
3	อาจารย์ผู้สอนมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษา	4.21	0.52	มาก
4	ในช่วงโมงแรกของการสอนอาจารย์ผู้สอนชี้แจง รายละเอียดเกี่ยวกับรายวิชาให้นักศึกษาทราบ	4.16	0.45	มาก
5	อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดง ความคิดเห็นอย่างอิสระ	4.14	0.48	มาก
6	อาจารย์ผู้สอนจัดตารางให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา	3.37	0.69	ปานกลาง
7	อาจารย์ผู้สอนเอาใจใส่ ติดตามผลการเรียนของ นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.12	0.51	มาก
8	อาจารย์ผู้สอนพัฒนาความรู้ของตนเองให้ทันต่อ วิชาการใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.12	0.51	มาก
9	อาจารย์ผู้สอนใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพของชุมชน ท้องถิ่น	4.16	0.54	มาก
10	อาจารย์ผู้สอนแนะนำแหล่งความรู้ทางวิชาการให้ เสมอ	4.20	0.52	มาก
11	อาจารย์ผู้สอนให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาการเรียน	4.18	0.54	มาก
	รวม	4.09	0.33	มาก

จากตาราง 5 นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญาของวิทยาลัยชุมชน อุทัยธานี ในด้านอาจารย์ผู้สอนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาส่วนมากเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ 6 อาจารย์ผู้สอน จัดตารางให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ($\bar{x} = 3.37$, S.D = 0.69) ที่นักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 238)		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ/วิทยากรภายนอกมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม	4.12	0.42	มาก
2	จัดการเรียนการสอนโดยเชิญวิทยากรพิเศษมาบรรยายมีความเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา	4.13	0.47	มาก
3	การจัดกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้ความสำคัญโดยคำนึงถึงประโยชน์แก่นักศึกษาเป็นหลัก	4.13	0.47	มาก
4	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลายและน่าสนใจ	4.15	0.47	มาก
5	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	4.17	0.51	มาก
6	เอกสารประกอบการสอนและตำราเรียนมีความทันสมัย	3.42	0.75	ปานกลาง
7	มีการจัดนิทรรศการเสริมความรู้ให้แก่นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.42	0.68	ปานกลาง
8	มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่เข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.13	0.48	มาก
9	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่น	4.01	0.44	มาก
10	มีการสนับสนุนการเรียนรู้โดยจัดสอนเสริมนอกชั่วโมงเรียน	3.45	0.68	ปานกลาง
11	การจัดตารางสอน-ตารางสอบมีความเหมาะสมและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในแต่ละอาชีพสาขาวิชาต่าง ๆ	4.11	0.48	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 238)		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
12	การจัดการเรียนการสอนเน้นให้นักศึกษามี ความคิดวิเคราะห์โดยใช้หลักเหตุและผล	4.11	0.51	มาก
	รวม	3.95	0.28	มาก

จากตาราง 6 นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชน อุทัยธานีในด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกือบทุกข้อนักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อที่ 6 เอกสารประกอบการสอนและตำราเรียนมีความทันสมัย ($\bar{x} = 3.42$, S.D = 0.75) ข้อที่ 7 มีการจัดนิทรรศการเสริมความรู้ให้แก่นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.42$, S.D = 0.68) และข้อที่ 10 มีการสนับสนุนการเรียนรู้โดยจัดสอนเสริมนอกชั่วโมงเรียน ($\bar{x} = 3.45$, S.D = 0.68) ที่นักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านนักศึกษา เป็นรายข้อ

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา	นักศึกษา (n = 238)		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครนักศึกษาใหม่มีความชัดเจน	4.01	0.46	มาก
2	การคัดเลือกนักศึกษาเป็นไปตามระบบตามประกาศของวิทยาลัย	4.11	0.45	มาก
3	นักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับระเบียบการต่าง ๆ ของวิทยาลัยจากการปฐมนิเทศ	4.11	0.46	มาก
4	นักศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม	4.12	0.49	มาก
5	นักศึกษาได้รับการส่งเสริมความมีระเบียบวินัย	4.14	0.49	มาก
6	นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในแผนการเรียนที่วิทยาลัยจัดทำให้	4.12	0.47	มาก
7	นักศึกษาได้เรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง	4.11	0.47	มาก
8	นักศึกษาได้รับการส่งเสริมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัยและของชุมชนท้องถิ่น	4.11	0.49	มาก
9	นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น อบรมภาษาอังกฤษ อบรมคอมพิวเตอร์	3.48	0.70	ปานกลาง
10	มีการติดตามผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว	3.47	0.70	ปานกลาง
11	นักศึกษาได้ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์	4.05	0.47	มาก
	รวม	3.99	0.28	มาก

จากตาราง 7 นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านนักศึกษาโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกือบทุกข้อนักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อที่ 9 นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น อบรมภาษาอังกฤษ อบรมคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 3.48$, S.D = 0.70) และข้อที่ 10 มีการติดตามผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ($\bar{x} = 3.47$, S.D = 0.70) ที่นักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล	นักศึกษา (n = 238)		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลในการเรียนในแต่ละรายวิชาอย่างชัดเจน	4.15	0.42	มาก
2	เกณฑ์การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	4.12	0.41	มาก
3	การวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชามีความยุติธรรม	4.08	0.41	มาก
4	มีการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดผลแต่ละรายวิชาก่อนการเรียนการสอน	4.08	0.44	มาก
5	มีการสำรวจความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม	4.10	0.44	มาก
6	มีการประเมินประสิทธิภาพของการเรียนการสอนเมื่อจบรายวิชา	4.08	0.52	มาก
7	มีการนำผลการวัดการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) ให้แก่นักศึกษาและชุมชนท้องถิ่น	3.48	0.74	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล	นักศึกษา (n = 238)		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
8	การตรวจสอบผลการเรียนผ่านเว็บไซต์ของ วิทยาลัยด้วยคอมพิวเตอร์มีความสะดวก รวดเร็ว	3.49	0.74	ปานกลาง
9	การประกาศผลการเรียนมีความเหมาะสม ตรง ตามตารางปฏิทินของวิทยาลัย	3.47	0.74	ปานกลาง
	รวม	3.89	0.33	มาก

จากตาราง 8 นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชน อุทัยธานี ด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกือบทุกข้อนักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อที่ 7 มีการนำผลการวัดการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) ให้แก่นักศึกษาและชุมชนท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.48$, S.D = 0.74) ข้อที่ 8 การตรวจสอบผลการเรียนผ่านเว็บไซต์ของวิทยาลัยด้วยคอมพิวเตอร์มีความสะดวก รวดเร็ว ($\bar{x} = 3.49$, S.D = 0.74) และข้อที่ 9 การประกาศผลการเรียนมีความเหมาะสม ตรงตามตารางปฏิทินของวิทยาลัย ($\bar{x} = 3.47$, S.D = 0.74) ซึ่งนักศึกษาเห็นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายชื่อ

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	นักศึกษา (n = 238)		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	การจัดผังอาคารเรียนโดยรวมเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.47	0.76	ปานกลาง
2	อาคารเรียนมีพอเพียงกับจำนวนนักศึกษา	4.24	0.55	มาก
3	มีสถานที่พักผ่อน ร่มรื่น สวยงามอย่างเพียงพอ	4.18	0.55	มาก
4	บรรยากาศในห้องเรียนเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา	4.13	0.58	มาก
5	การจัดบริเวณห้องน้ำมีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ	4.13	0.58	มาก
6	การจัดบริเวณห้องอาหารมีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ	4.13	0.59	มาก
7	อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัย	4.13	0.62	มาก
8	จำนวนตำรา วารสาร หนังสือในห้องสมุดมีเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา	4.10	0.53	มาก
9	ห้องสมุดมีตำรา วารสาร และแหล่งสารนิเทศที่ทันสมัย	4.08	0.52	มาก
10	มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นอย่างเพียงพอ	4.05	0.64	มาก
11	ระบบคอมพิวเตอร์มีความรวดเร็วในการการสืบค้นข้อมูล	3.44	0.70	ปานกลาง
12	บรรยากาศในห้องสมุดเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้	4.05	0.57	มาก
13	มีสถานที่ฝึกปฏิบัติงานและบรรยากาศเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้	3.47	0.74	ปานกลาง
	รวม	3.97	0.34	มาก

จากตาราง 9 นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านปัจจัยเกื้อหนุนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ 1 การจัดผังอาคารเรียนโดยรวมเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{x} = 3.47$, S.D = 0.76) ข้อที่ 11 ระบบคอมพิวเตอร์มีความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.44$, S.D = 0.70) และข้อที่ 13 มีสถานที่ฝึกปฏิบัติงานและบรรยากาศเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ($\bar{x} = 3.47$, S.D = 0.74) ที่นักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

การจัดการเรียนการสอน	เพศ			
	ชาย (n =143)		หญิง (n = 95)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านหลักสูตร	4.13	0.30	4.12	0.30
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.09	0.34	4.09	0.31
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.97	0.29	3.93	0.27
4. ด้านนักศึกษา	4.00	0.28	3.99	0.29
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.89	0.34	3.89	0.31
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.98	0.34	3.95	0.34
รวม	4.01	0.25	4.00	0.24

จากตาราง 10 นักศึกษาชายเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก($\bar{x} = 4.10$, S.D = 0.25) ส่วนนักศึกษาหญิงเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก($\bar{x} = 4.00$, S.D = 0.24) เช่นกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาชายเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน ส่วนนักศึกษาหญิงเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

การจัดการเรียนการสอน	ชั้นปีที่ศึกษา			
	ชั้นปีที่ 1 (n = 139)		ชั้นปีที่ 2 (n = 99)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านหลักสูตร	4.12	.029	4.14	0.31
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.06	0.28	4.13	0.38
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.96	0.24	3.95	0.33
4. ด้านนักศึกษา	3.98	0.26	4.02	0.31
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.88	0.31	3.91	0.35
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.95	0.32	3.99	0.37
รวม	3.99	0.21	4.02	0.29

จากตาราง 11 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D = 0.21) ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D = 0.29) เช่นกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

การจัดการเรียนการสอน	สาขาวิชาที่ศึกษา			
	การศึกษาปฐมวัย (n = 32)		การปกครองท้องถิ่น (n = 206)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านหลักสูตร	4.12	0.31	4.13	0.30
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.08	0.28	4.09	0.33
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.93	0.21	3.96	0.29
4. ด้านนักศึกษา	3.98	0.23	4.00	0.29
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.91	0.22	3.89	0.34
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.89	0.24	3.98	0.35
รวม	3.99	0.16	4.01	0.28

จากตาราง 12 นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีมวัย เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D = 0.16) ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D = 0.28) เช่นกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีมวัย เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามคุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา

การจัดการเรียนการสอน	คุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา			
	ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย (n = 209)		ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (n = 29)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านหลักสูตร	4.11	0.29	4.29	0.32
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.08	0.32	4.18	0.36
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.94	0.28	4.03	0.30
4. ด้านนักศึกษา	3.99	0.27	4.05	0.35
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.88	0.32	4.00	0.37
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.97	0.34	4.00	0.35
รวม	3.99	0.24	4.09	0.28

จากตาราง 13 นักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนเข้าศึกษา เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D = 0.24) ส่วนนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก่อนเข้าศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D = 0.28) เช่นกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนเข้าศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน ส่วนนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก่อนเข้าศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

ตาราง 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการเรียนการสอน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
	สูง (n = 63)		ปานกลาง (n =126)		ต่ำ (n =49)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านหลักสูตร	4.15	0.30	4.02	0.30	4.12	0.27
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.15	0.34	4.08	0.34	4.04	0.24
3. ด้านการกิจกรรมจัดการเรียนการสอน	3.99	0.33	3.94	0.29	3.92	0.17
4. ด้านนักศึกษา	4.00	0.32	4.00	0.26	3.97	0.27
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.95	0.38	3.87	0.31	3.88	0.29
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	4.00	0.41	3.95	0.34	3.99	0.24
รวม	4.04	0.29	3.99	0.25	3.99	0.17

จากตาราง 14 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง ปานกลาง และต่ำ เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D = 0.29) ($\bar{x} = 3.99$, S.D = 0.25) ($\bar{x} = 3.99$, S.D = 0.17) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง ปานกลาง และต่ำ เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ
อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตาม เพศ ชั้นปีที่ศึกษา
สาขาวิชาที่ศึกษา และ คุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 15 - 19

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ
อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

การจัดการเรียนการสอน	เพศ				t	p
	ชาย (n = 143)		หญิง (n = 95)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	4.13	0.30	4.12	0.30	0.24	0.812
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.09	0.34	4.09	0.31	-0.16	0.871
3. ด้านการจัดกิจกรรมจัดการเรียนการสอน	3.97	0.29	3.93	0.27	1.10	0.272
4. ด้านนักศึกษา	4.00	0.28	3.99	0.29	0.27	0.790
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.89	0.34	3.89	0.31	-0.08	0.936
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.98	0.34	3.95	.034	0.75	0.453
รวม	4.01	0.25	4.00	0.24	0.42	0.970

จากตาราง 15 นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ
อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ
อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

การจัดการเรียนการสอน	ชั้นปีที่ศึกษา				t	p
	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2			
	(n = 139)		(n = 99)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	4.12	.029	4.14	0.31	-0.51	0.610
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.06	0.28	4.13	0.38	-1.60	0.110
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.96	0.24	3.95	0.33	0.19	0.851
4. ด้านนักศึกษา	3.98	0.26	4.02	0.31	-1.11	0.266
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.88	0.31	3.91	0.35	-0.52	0.604
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.95	0.32	3.99	0.37	-0.93	0.356
รวม	3.99	0.21	4.02	0.29	-0.96	0.340

จากตาราง 16 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน
ระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ

อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

การจัดการเรียนการสอน	สาขาวิชาที่ศึกษา				t	p
	การศึกษาปฐมวัย		การปกครองท้องถิ่น			
	(n = 32)		(n = 206)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	4.12	0.31	4.13	0.30	-0.12	0.905
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.08	0.28	4.09	0.33	-0.22	0.824
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.93	0.21	3.96	0.29	-0.38	0.701
4. ด้านนักศึกษา	3.98	0.23	4.00	0.29	-0.35	0.725
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.91	0.22	3.89	0.34	0.32	0.725
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.89	0.24	3.98	0.35	-1.44	0.151
รวม	3.99	0.16	4.01	0.26	-0.47	0.636

จากตาราง 17 นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยและสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ
อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามคุณวุฒิก่อน
เข้าศึกษา

การจัดการเรียนการสอน	คุณวุฒีก่อนเข้าศึกษา				t	p
	ระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย (n = 209)		ระดับ ประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) (n = 29)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	4.11	0.29	4.29	0.32	-3.19	0.002
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.08	0.32	4.18	0.36	-1.60	0.112
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	3.94	0.28	4.03	0.30	-1.50	0.136
4. ด้านนักศึกษา	3.99	0.27	4.05	0.35	-1.10	0.273
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.88	0.32	4.00	0.37	-1.89	0.059
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.97	0.34	4.00	0.35	-0.46	0.650
รวม	3.99	0.24	4.09	0.28	-2.00	0.046

จากตาราง 18 นักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก่อนเข้าศึกษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร นักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก่อนเข้าศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา
ของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการเรียนการสอน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.034	2	0.017	0.192	0.825
	ภายในกลุ่ม	20.903	235	0.089		
	รวม	20.937	237			
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	0.369	2	9.185	1.757	0.175
	ภายในกลุ่ม	24.704	235	0.105		
	รวม	25.073	237			
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.126	2	0.063	0.769	0.452
	ภายในกลุ่ม	18.668	235	0.079		
	รวม	18.795	237			
4. ด้านนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.031	2	0.015	0.195	0.823
	ภายในกลุ่ม	18.529	235	0.079		
	รวม	18.560	237			
5. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.255	2	0.127	1.188	0.307
	ภายในกลุ่ม	25.174	235	0.107		
	รวม	25.429	237			
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	ระหว่างกลุ่ม	0.147	2	0.074	0.627	0.535
	ภายในกลุ่ม	27.548	235	0.117		
	รวม	27.695	237			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.104	2	0.052	0.851	0.428
	ภายในกลุ่ม	14.338	235	0.061		
	รวม	14.442	237			

จากตาราง 19 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง ปานกลาง และต่ำ มีความคิดเห็น
ต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้านไม่
พบว่าแตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ
อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน จาก
แบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และนำเสนอในเชิงบรรยาย ดังแสดงในตาราง 20
ตาราง 20 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัย
ชุมชนอุทัยธานี จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่ของคำตอบ
<u>ด้านหลักสูตร</u>	
1. ควรเป็นหลักสูตรที่สามารถศึกษาต่อระดับปริญญาตรีได้	9
2. ควรมีหลักสูตรที่หลากหลายตามความต้องการของชุมชน	15
3. ควรปรับรายวิชาที่เรียนในระดับอนุปริญญาให้ให้สอดคล้องกับ สถาบันที่รับต่อยอดปริญญาตรี 2 ปี (ต่อเนื่อง)	4
<u>ด้านอาจารย์ผู้สอน</u>	
4. ให้อาจารย์ผู้สอนเข้าใจนักศึกษาบ้างในการอธิบายการเรียน การสอนเพราะนักศึกษามีความแตกต่างกันมาก	6
5. ควรสอนให้ตรงกับแผนการจัดการเรียนการสอน	5
<u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>	
6. ควรมีการเรียนภาคปฏิบัติมากขึ้นกว่าเดิมไม่ควรเน้นภาคทฤษฎี	3
<u>ด้านปัจจัยเกื้อหนุน</u>	
7. ควรมีนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการสอนบ้าง	9

จากตาราง 20 นักศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระดับ
อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านหลักสูตร หลักสูตรที่เปิดสอนควรเป็น
หลักสูตรที่สามารถศึกษาต่อระดับปริญญาตรีได้ ทั้งนี้ควรมีหลักสูตรที่มีความหลากหลายตามความ
ต้องการของชุมชน และควรปรับรายวิชาที่เรียนในระดับอนุปริญญาให้ตรงกับสถาบันการศึกษาที่รับต่อ
ยอดปริญญาตรี 2 ปี (ต่อเนื่อง) ด้านอาจารย์ผู้สอน ควรสอนให้ตรงกับแผนการจัดการเรียนการสอนที่
จัดไว้ ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนต้องเข้าใจนักศึกษาด้วยว่านักศึกษามีความแตกต่างกันมาก ด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายนอกเหนือจากการบรรยาย ทั้งนี้ควรมีการเรียน

ภาคปฏิบัติมากขึ้นกว่าเดิมไม่ควรเน้นภาคทฤษฎี ด้านปัจจัยเกื้อหนุน สื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัย
ต้องการให้มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการสอนบ้าง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตาม เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา คุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 238 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำนวน 66 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.996

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา

และคุณวุฒีก่อนเข้าศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที่ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว

4. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัย เกื้อหนุน จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และนำเสนอในเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา ของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทุกด้าน
2. นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของ วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีคุณวุฒีก่อนเข้าศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร นักศึกษาที่มีคุณวุฒีก่อนเข้าศึกษาต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่พบว่าแตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวม นักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในคู่มือระเบียบการเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียน มีข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา รวมไปถึงวิทยาลัยมีการให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอนในบริบทของชุมชนท้องถิ่น และเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต และเวลาเรียน ซึ่งเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาที่เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพในชุมชนท้องถิ่นได้ ทั้งนี้ได้มีการสอดแทรกความมีคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงได้มีการสอดแทรกวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นหลักสูตรที่เปิดสอนก็สามารถพัฒนาให้นักศึกษามีความรู้ในบริบทของชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยทำให้หลักสูตรมีความทันสมัย อันจะทำให้นักศึกษาแต่ละหลักสูตรมีทักษะที่สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และตลาดแรงงานในปัจจุบันมาก ดังที่ ธวัช เต็มบุญ (2548: 147) ได้กล่าวว่าหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานในปัจจุบัน อีกทั้งควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการในการใช้หลักสูตรในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยควรทำเป็นระยะ ๆ ได้แก่ 1 ปี การศึกษา หรือ 1 ภาคการศึกษา และให้มีการจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนทราบ ซึ่งปรัชญา เวสารัชช์ (2545: 13) กล่าวว่าการจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ ซึ่งเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนควรทันสมัย ทั้งนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543: 50) ก็เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพราะเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างเป็นระบบ และจากผลการวิจัยของ วรณพร จัตรทอง (2546: 114) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ในด้านหลักสูตร นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิวัฒน์ วรสาร (2550: 92) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามองค์ประกอบด้านการเรียนการสอน ในด้านหลักสูตรโดยรวมพบว่ามีคุณภาพในระดับมาก

1.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชามีความรู้ ความสามารถในการวิชาที่สอน รวมถึงอาจารย์ผู้สอนมีทักษะความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษา ซึ่งในช่วงแรกของการสอน อาจารย์ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับรายวิชาให้นักศึกษาทราบ และอาจารย์ผู้สอนยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ รวมถึงดูแลเอาใจใส่ ติดตามผลการเรียนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยแนะนำแหล่งความรู้ทางวิชาการให้เสมอ คอยให้คำปรึกษาเมื่อนักศึกษามีปัญหาการเรียน อาจารย์ผู้สอนพัฒนาความรู้ของตนเองให้ทันต่อวิชาการใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอทันต่อเหตุการณ์ มีการใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่น สอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 55) ที่กล่าวว่า ลักษณะที่ดีของอาจารย์คือ ต้องมีความตั้งใจจริงที่จะสอน มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความยุติธรรม เข้าใจและเอาใจใส่ผู้เรียน ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548: 5-7) ได้กำหนดว่า บุคคลที่สามารถดำรงตำแหน่งอาจารย์ในการสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา จะต้องเป็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติดังปรากฏในสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2548 และต้องมีคุณสมบัติตรงตามที่ระบุในประกาศรับสมัครคัดเลือกของวิทยาลัย ทั้งนี้อาจารย์ต้องได้รับการประเมินผลงาน และเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญและความสามารถของตัวเองอยู่เสมอ และจากผลงานวิจัยของ วรณพร จัตรทอง (2546: 114) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ในด้านการจัดผู้สอน นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และผลงานวิจัยของ นารี รมย์บุญกุล (2547: 108) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในด้านอาจารย์ ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จันทิมา บุญพวง (2547: 46) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 สาขาการบัญชี โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน พบว่าในด้านครูผู้สอนนักศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีมีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลายและน่าสนใจ โดยมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ/วิทยากรภายนอกมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม ทั้งนี้การเชิญวิทยากรพิเศษมาบรรยายเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับรายวิชาที่เรียน มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่เข้าใจได้

ง่ายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับนักศึกษาโดยคำนึงถึงประโยชน์แก่นักศึกษาเป็นหลัก การจัดตารางสอน-ตารางสอบมีความเหมาะสมและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในแต่ละอาชีพสาขาวิชาต่าง ๆ และการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นให้นักศึกษามีความคิดวิเคราะห์โดยใช้หลักเหตุและผล ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 109-110) ระบุว่าวิธีการสอนที่จะทำให้นิสิตได้รับประโยชน์มากที่สุดคือ การสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นวิธีการสอนสมัยใหม่ที่คำนึงถึงภูมิหลังและความต้องการของนิสิตแต่ละคนเป็นหลักในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนอยู่ในฐานะเป็นเพียงผู้ชี้แนะ ควบคุม เป็นที่ปรึกษา และบ่อยครั้งเป็นผู้รับประสบการณ์จากชั้นเรียนร่วมกับนักศึกษา วิธีการสอนแบบนี้ออกมาในลักษณะเป็นการสอนกลุ่มย่อย มีการอภิปรายโต้แย้งแลกเปลี่ยนความเห็น การทดลองปฏิบัติและการใช้อุปกรณ์การสอนสมัยใหม่เข้าช่วย เพื่อให้นักศึกษาและอาจารย์หาข้อมูล ข้อสรุป และทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในระหว่างการเรียนรู้ ดังผลการวิจัยของ ธวัช เต็มญวน (2548: 152) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะในด้านการจัดทำแผนการสอน คือ ควรมีการจัดทำแผนการสอนและการจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสม เช่น ความยากง่าย ความสอดคล้อง ความเกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน ควรมี การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูศรี สะพรั่ง (2549: 114) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตเห็นด้วยในระดับมาก

1.4 ด้านนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครนักศึกษาใหม่ชัดเจน ส่วนการคัดเลือกนักศึกษาเป็นไปตามระบบตามประกาศของวิทยาลัยซึ่งนักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับระเบียบการต่าง ๆ ของวิทยาลัยจากการปฐมนิเทศ และนักศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม รวมถึงความมีระเบียบวินัย นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในแผนการเรียนที่วิทยาลัยจัดทำ โดยนักศึกษาได้เรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ได้รับการส่งเสริมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีการติดตามผลของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และนักศึกษาได้ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ดังที่สำเนา วัชรศิลป์ (2544: 33) กล่าวว่าพัฒนานักศึกษาเป็นการแสดงความพยายามที่จะทำให้ นักศึกษามีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ใน 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ ด้านสติปัญญา โดยเน้น

เรื่องการใช้ความคิด การวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ด้านศีลธรรมโดยให้ยึดมั่นในความเชื่อและแนวทางปฏิบัติของศาสนา และด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ เพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพเปรียบพร้อมด้วยคุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนารี รมย์บุญกุล (2547: 109) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า ในด้านนักศึกษานั้น นักศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก

1.5 ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลในการเรียนในแต่ละรายวิชาอย่างชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา มีความยุติธรรม ซึ่งมีการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดผลแต่ละรายวิชา ก่อนการเรียนการสอน โดยมีการสำรวจความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม มีการประเมินประสิทธิภาพของการเรียนการสอนเมื่อจบรายวิชา ทั้งนี้ ไพศาล หวังพานิช (2526: 11-15) ได้กล่าวว่าการวัดและประเมินผลที่ดีต้องวัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ โดยในการวัดแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสามารถวัดสิ่งที่ต้องการได้อย่างแท้จริง มีการใช้เครื่องมือที่ดีในการวัดแต่ละครั้ง ถ้าเครื่องมือมีคุณภาพดี ผลการวัดย่อมดีเชื่อถือได้ ในทางตรงข้ามถ้าเครื่องมือไม่ดี ไม่แน่นอนผลการวัดก็ย่อมต้องผิดพลาดคลาดเคลื่อน รวมทั้งต้องมีความยุติธรรมในการวัดผลการศึกษา กล่าวคือการทำให้นำผลการวัดมาเปรียบเทียบกับในกลุ่มหรือจะนำไปเทียบกับมาตรฐานอย่างอื่น เพื่อจะตัดสินระดับสูงต่ำของความสามารถในการเรียนของผู้เรียนจะต้องเป็นผลการวัดที่ได้มาจากการวัดที่ยุติธรรมกับทุกคน อีกทั้งควรดำเนินการแปลผลได้ถูกต้อง ซึ่งโดยทั่วไปมักมีการแปลผลการสอบอยู่สองลักษณะคือ แปลโดยเปรียบเทียบผลการวัดภายในกลุ่มของผู้เรียนกับเปรียบเทียบมาตรฐานที่มีอยู่ และควรจะใช้ผลการวัดให้คุ้มค่าเนื่องจากการวัดผลที่ดีมิได้มีความมุ่งหมายแต่เพียงการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนว่ามีคุณภาพเป็นเช่นไร ได้หรือตกเท่านั้น แต่ควรมุ่งหวังที่จะค้นหาความเด่นหรือด้อยของผู้เรียน เพื่อจะได้พัฒนาหรือปรับปรุงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้ดีขึ้น ดังนั้นการวัดผลแต่ละครั้งควรจะได้ นำผลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ คุ้มค่าการลงทุน และสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่แท้จริงของการวัดผล และ อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาร (2541:13) กล่าวว่า การวัดผล – ประเมินผลที่ดี คือการวัด-ประเมิน หลาย ๆ ครั้ง และหลาย ๆ วิธี เช่น วัดก่อนเรียน วัดระหว่างเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูศรี สะพรั่ง (2549 : 122) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลับพบว่า ในด้านการวัดและประเมินผล นิสิตเห็นด้วยในระดับมากเช่นกัน

1.6 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีอาคารเรียน

พอเพียงกับจำนวนนักศึกษา การจัดสถานที่พักผ่อน ร่มรื่น สวยงาม และบรรยากาศในห้องเรียน เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา โดยอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัย ห้องสมุดมีตำรา วารสาร หนังสือ เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา และมีแหล่งสารนิเทศที่ทันสมัย ซึ่งมีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นอย่างเพียงพอ และบรรยากาศในห้องสมุดเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ รวมถึงการจัดบริเวณห้องอาหาร ห้องน้ำ มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ ทั้งนี้ทบวงมหาวิทยาลัย (2543: 8) ได้ระบุว่าสถาบันอุดมศึกษาพึงจัดปัจจัยเกื้อหนุนการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ มีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ เช่น แบบกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก และแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีห้องสมุด ตำรา หนังสือ วารสารทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ มีเครื่องคอมพิวเตอร์สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นและแสวงหาความรู้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ มีอาณาบริเวณและบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการใฝ่รู้ของนิสิต นักศึกษา ทั้งนี้จากผลการวิจัยของ ภิราช รัตนันต์ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาทัศนะที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิตภาคสมทบ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ในด้านปัจจัยเกื้อหนุนการศึกษา นิสิตเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาชายและหญิงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยได้กำหนดแนวทางและนโยบายการจัดการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน ด้านหลักสูตร นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสามารถตรงกับความต้องการของนักศึกษาและสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษามาใช้ในการประกอบอาชีพได้ ด้านอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาได้เรียนกับอาจารย์ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย ด้านนักศึกษา มีระบบการรับสมัครและการประชาสัมพันธ์รับนักศึกษาใหม่อย่างทั่วถึง ด้านการวัดและประเมินผล มีการนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการประกาศผลการเรียนเพื่อความสะดวกและรวดเร็วต่อนักศึกษา และ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน วิทยาลัยได้ปรับปรุงห้องเรียน ห้องอาหาร และพัฒนาสถานที่พักผ่อนสำหรับนักศึกษา รวมทั้งมีสถานที่พักผ่อนระหว่างเรียนให้กับนักศึกษา ทั้งนี้ถึงแม้นักศึกษาชายและหญิงจะมีความแตกต่างกันในการตอบสนองต่อสังคมต่างกัน โดยนักศึกษานิสิตมีความเจริญทางสังคมได้เร็วและดีกว่านักศึกษาชาย (ทรงพล ภูมิพัฒน์. 2538: 31) แต่อาจได้รับประสบการณ์จากการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เหมือนกัน จึงส่งผลให้นักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นารี รมย์บุญกุล (2547: 113) ที่ได้ศึกษา

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่านักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิวัฒน์ วรสาร (2550: 109) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของ นิสิตที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตาม องค์ประกอบคุณภาพการศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาในองค์ประกอบด้านการเรียนการสอน พบว่านิสิตชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การที่นักศึกษาชั้นปีต่างกันแต่ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาลัยได้กำหนดหลักเกณฑ์เดียวกันไม่ว่าจะเป็น ด้านหลักสูตรที่นักศึกษาได้รับคู่มือระเบียบการและหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษาแรก ด้านอาจารย์ผู้สอนได้กำหนดให้อาจารย์เป็นที่ปรึกษาแต่ละชั้นปี เพื่อให้นักศึกษาเข้าพบเมื่อมีปัญหาด้านการเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการกำหนดปฏิทินประจำปีการศึกษาซึ่งนักศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนได้ ด้านนักศึกษาได้จัดกิจกรรมการต่างๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่นักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล วิทยาลัยจะมีคำชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล อีกทั้งการวัดและประเมินผลที่จัดขึ้นใช้เกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งสถาบัน ด้านปัจจัยเกื้อหนุน มีสถานที่พักผ่อน บรรยากาศ ะหว่างเรียนเช่นเดียวกัน รวมทั้งการใช้บริการห้องอาหาร ห้องน้ำ เหมือนกัน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังที่ งานวิจัยของธวัชรัตน์ ผลเจริญ (2546: 93) ที่ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ศึกษาชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาศิลปศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูศรี สะพรั่ง (2549: 127) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพาโดยรวมไม่แตกต่างกัน และนารี รมย์นุกูล (2547 : 96) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุมโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาริชาการศึกษาปฐมวัย และสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับประสบการณ์จากการศึกษาที่เหมือนกัน ด้านหลักสูตร นักศึกษาสาขาริชาการศึกษาปฐมวัย และสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น ได้เรียนวิชาพื้นฐานศึกษาทั่วไปเหมือนกัน ด้านอาจารย์ผู้สอนนั้น นักศึกษาอาจได้รับการสอนจากอาจารย์เหมือนกันหรืออาจารย์ท่านเดียวกัน และ ได้ร่วมกิจกรรมคล้าย ๆ กัน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษา อาจมีโอกาสดังแสดงความคิดเห็นต่อ กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา รวมถึงกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม รูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ด้านนักศึกษา นักศึกษาอาจได้รับการแนะแนวความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเหมือนกันของวิทยาลัยที่จัดไว้ให้ ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมือนกันรวมถึงระบบการการประกาศผลการเรียนโดยวิธีการเหมือนกัน และ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน นักศึกษาอาจได้ใช้อาคารเรียน สถานที่เรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติงานรวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือจากแหล่งเดียวกัน จากเหตุผลดังกล่าว ส่งผลให้นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภิวาธ รัตนันต์ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้เปรียบเทียบทัศนะที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิตภาคสมทบ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตสาขาวิชาต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านสื่อการสอนและปัจจัยเกื้อหนุนการศึกษาไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก่อนเข้าศึกษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและในด้านหลักสูตรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{x} = 4.11$, S.D=0.29) และนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ($\bar{x} = 4.29$, S.D=0.32) ก่อนเข้าศึกษา มีพื้นฐานและประสบการณ์การเรียนของสายสามัญ และสายอาชีพต่างกัน อาจเนื่องมาจากการหล่อหลอม และปลูกฝังวิธีการเรียนการสอนของหลักสูตรในระดับเตรียมอุดม ทั้งแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งจะเน้นไปทางด้านวิชาการ จุดประสงค์ของการเรียนการสอนจะเน้นการคิดวิเคราะห์ กระบวนการของเหตุและผลเมื่อสำเร็จการศึกษามาศาสามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาที่สูงขึ้น สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) การจัดการเรียนการสอนจะเน้นให้ผู้เรียนฝึกประสบการณ์ทางด้านอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วถ้าไม่ประสงค์จะศึกษาต่อ สามารถนำความรู้ที่เรียนมาไป

ประกอบอาชีพตามความถนัดที่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษามา ทั้งนี้จากการสร้างสมประสบการณ์ของการศึกษาของแต่ละระดับคุณวุฒิดังกล่าวมาหลายปีจึงมีอิทธิพลต่อความคิดของนักศึกษา ดังนั้นจึงส่งผลให้นักศึกษามีความเข้าใจในหลักสูตรและแผนการเรียน จากคู่มือระเบียบการเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งมีข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในระดับอนุปริญญาแตกต่างกัน ถึงแม้วิทยาลัยจะมีการให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอนในบริบทของชุมชนท้องถิ่นก็ตาม นักศึกษาบางกลุ่มก็ยังไม่เข้าใจลึกซึ้ง

ส่วนด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน ไม่พบว่านักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก่อนเข้าศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในด้านอาจารย์ผู้สอนนั้น นักศึกษาอาจได้รับการสอนจากอาจารย์เหมือนกัน อีกทั้งสัมพันธภาพของอาจารย์กับนักศึกษา การติดตามพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา การพัฒนาความรู้ทันเหตุการณ์ของอาจารย์ รวมทั้งการใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียน และการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาอาจมีโอกาสดูแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา รวมถึงกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม รูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับกลุ่มนักศึกษา และการจัดตารางสอน-ตารางสอบมีความเหมาะสมและอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มนักศึกษาในแต่ละอาชีพสาขาวิชาต่าง ๆ เท่า ๆ กัน ในด้านนักศึกษา นักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก่อนเข้าศึกษา อาจได้รับความรู้เกี่ยวกับแผนการเรียนของวิทยาลัยที่จัดไว้ให้ และการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความเป็นมิตรกับตนเองและสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยและชุมชน โดยที่นักศึกษาก็มีโอกาสเข้าร่วมรับฟังและจัดแสดงผลงานทางวิชาการตามความสนใจของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาเหมือนกัน และนักศึกษามีส่วนในการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก่อนเข้าศึกษา อาจได้รับความรู้เกี่ยวกับการวัดผลแต่ละรายวิชาจากอาจารย์ประจำวิชานั้น ๆ และนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาอาจมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา รวมทั้งการรับทราบผลการศึกษาของตนเองของนักศึกษา เกณฑ์การวัดและประเมินผล และอาจมีการนำผลของการวัดและประเมินผลในแต่ละครั้งมาใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับเหมือนกัน และ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน อาจพบว่ามีบริการสืบค้นข้อมูล มีการให้บริการห้องสมุด จำนวนห้องเรียนมีเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา รวมทั้งมีสถานที่พักผ่อนระหว่างเรียน

ให้กับนักศึกษาแต่ละกลุ่มสาขาเท่ากัน จากเหตุผลดังกล่าว ส่งผลให้นักศึกษาที่มีคุณวุฒีก่อนเข้าศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี รมย์บุญกุล (2547: 92) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า อาจารย์ที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน การสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุมโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและเป็น รายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยให้ ความสำคัญกับนักศึกษาทุกคนเท่าเทียมกันไม่ว่าจะนักศึกษาจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปาน กลาง และต่ำ ในด้านหลักสูตร นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ได้รับ ประสพการณ์จากการศึกษาที่เหมือนกัน ซึ่งนักศึกษาอาจจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิด สอนเพื่อเลือกเรียนได้ตามความต้องการ ด้านอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาจะมีโอกาสประเมิน ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ผู้สอนในทุกรายวิชาเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนของแต่ละ รายวิชาเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในโครงการสอนให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกรายวิชา ด้านนักศึกษา วิทยาลัยได้จัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับกฎ ระเบียบต่างๆ ซึ่ง เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาทุกคนจะ สามารถตรวจสอบผลการเรียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน นักศึกษาอาจพบว่า มีการให้บริการห้องสมุด จำนวนห้องเรียนมีเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา จากเหตุผล ดังกล่าว ส่งผลให้นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภิราช รัตนันต์ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้เปรียบเทียบทัศนะที่มีต่อการ จัดการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิตภาคสมทบ คณะ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนะต่อ สภาพการจัดการเรียนการสอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านหลักสูตร นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรมีการปรับปรุงหลักสูตรที่ตรงต่อความต้องการของนักศึกษา ผู้ประกอบการ และความต้องการของท้องถิ่น โดยมีการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการจัดการเรียนการสอน ข้อมูลการทำงานของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว รวมถึงความคิดเห็นของนักศึกษาที่สำเร็จไปแล้ว ที่มีต่อหลักสูตรที่จบการศึกษา และความคิดเห็นของนายจ้าง มาใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ ควรได้มีการประเมินหลักสูตร ทั้งนี้ข้อมูลที่นำมาประเมินหลักสูตรนั้นต้องมีความเป็นปัจจุบัน และอาจคาดหวังในอนาคตได้ด้วย

2. ด้านอาจารย์ผู้สอน จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การพัฒนาอาจารย์ที่สอนในแต่ละรายวิชามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรสนับสนุนให้อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้ทำวิจัยควบคู่ไปกับการเรียนการสอน โดยนำองค์ความรู้จากงานวิจัยมาเป็นองค์ประกอบหลักของการสอน อันจะทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงและเป็นความรู้ใหม่อีกด้วย และเป็นการกระตุ้นความสนใจอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ของนักศึกษาอีกทางหนึ่ง และอาจารย์ผู้สอนควรจัดตารางให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเมื่อนักศึกษามีปัญหาหรือต้องการปรึกษาควรเปิดช่องทางสื่อสารระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษาให้สะดวกมากขึ้น นอกเหนือที่มีจากการเรียนการสอนหรือปรึกษากายในชั่วโมงเรียน

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนมีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย มีเอกสารประกอบการสอนตำราเรียนมีความทันสมัย โดยอาจประเมินจากนักศึกษาว่ามีความสนใจต่อรูปแบบการสอนแบบใดมากที่สุด ทั้งนี้ นักศึกษาแต่ละกลุ่มอาจมีความสนใจต่อรูปแบบการสอนที่แตกต่างกัน ดังนั้นถึงแม้อาจารย์จะสอนในเนื้อหาเดียวกัน แต่รูปแบบการสอนนั้นอาจต้องเปลี่ยนแปลงไปตามความสนใจของนักศึกษารวมทั้งมีการจัดนิทรรศการเสริมความรู้ให้แก่นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอและควรมีการสนับสนุนการเรียนรู้โดยจัดสอนเสริมนอกชั่วโมงเรียน

4. ด้านนักศึกษา จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านนักศึกษา นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้ นักศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรมีนโยบายในการพัฒนานักศึกษาที่ชัดเจน และ นักศึกษาสามารถปฏิบัติได้ตรงกัน ควรส่งเสริมจัดให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น อบรมภาษาอังกฤษ อบรมคอมพิวเตอร์ รวมถึงควรมีการติดตามผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และควรแนะนำแหล่งเรียนรู้ หนังสือ ตำราเรียน ให้กับนักศึกษา และอาจจะประสานกับสำนักพิมพ์ เข้ามาเสนอ จำหน่าย หนังสือ ตำราเรียน ให้กับนักศึกษา หรือมีการจัดศึกษาดูงานนอกสถานที่ มหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทย

5. ด้านการวัดและประเมินผล จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรให้มีการนำผลการวัดการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) ให้แก่นักศึกษาและชุมชนท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินผลในแต่ละครั้งป้อนกลับไปให้นักศึกษา เพราะเมื่อนักศึกษาพบว่าตัวนักศึกษาเองมีข้อดีหรือข้อด้อยในด้านใด ก็จะทำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงตัวเองได้ในทันที ควรเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบผลการเรียนผ่านเว็บไซต์ของวิทยาลัย ด้วยคอมพิวเตอร์มีความสะดวก รวดเร็ว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประกาศผลการเรียนมีความเหมาะสม ตรงตามตารางปฏิทินของวิทยาลัย

6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านปัจจัยเกื้อหนุน นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้ปัจจัยเกื้อหนุนการศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรเสริมปัจจัยเกื้อหนุนที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น การจัดผังอาคารเรียนโดยรวมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ควรเพิ่ม และจัดสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ มุมพักผ่อน มุมอ่านหนังสือ และจำนวนคอมพิวเตอร์ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา จำนวนและความทันสมัยของ ตำรา หนังสือและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ในหอสมุด รวมถึงระบบการสืบค้นข้อมูลควรทันสมัยและมีความสะดวกรวดเร็ว เป็นต้น

7. ผลการวิจัย ข้อ 5 พบว่า นักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก่อนเข้าศึกษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีโดยรวมและในด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งโดยรวมนักศึกษากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีความเห็นด้วยต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีมากกว่านักศึกษากลุ่ม

มัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{x} = 4.11$, S.D=0.29) ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจกับกลุ่มผู้ที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในภาพรวมของการจัดการเรียนการสอน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในด้านหลักสูตรนักศึกษาที่มีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ($\bar{x} = 4.29$, S.D=0.32) มีความเห็นด้วยต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีมากกว่า นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{x} = 4.11$, S.D=0.29) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจกับนักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นพิเศษ เช่น มีการจัดการเรียนการสอนเสริมวิชาพื้นฐานเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือความต้องการของชุมชน ที่มีต่อความร่วมมือกับวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
2. ส่งเสริมอาจารย์ให้ทำการวิจัยในแหล่งชุมชน (วิทยาลัยชุมชน)
3. จัดประเมินหลักสูตร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524* (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533.) กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม. (2542). *สภาพแวดล้อมการเรียนรู้การสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *จอมปราชญ์นักการศึกษา : สังเคราะห์ วิเคราะห์และประยุกต์แนวพระราชดำริด้านการศึกษาและการพัฒนาคน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. (2545). *สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา)* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิมา บุญพวง. (2547). *ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 สาขาการบัญชี โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย.สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา)*
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2545). *อุดมศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิระ หงส์ลดารมณ. (2545, 31 กรกฎาคม). “การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา”
เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ ประจำปี 2546 เรื่อง จากมิติใหม่ของการปฏิรูป อุดมศึกษาไทย : หัวใจแห่งการพัฒนาชาติสู่เรื่องสถาบันอุดมศึกษาไทย : รูปแบบที่พึงประสงค์เพื่อแก้วิกฤติ. หน้า 183 -184. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ชมพันธุ์ ฤกษ์ธร ณ อยุธยา. (2540). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). *เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : หลักพิมพ์.
- ชูศรี สะพรั่ง. (2549). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

ทบวงมหาวิทยาลัย. (2541). *การประกันคุณภาพทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ :

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย.

----- (2542). *บัณฑิตไทยในอุดมคติ*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักมาตรฐานและประเมินผล
อุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย.

----- (2543). *ประมวลเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักมาตรฐานและ
ประเมินผลอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย.

----- (2545). *วิกฤติอุดมศึกษาของไทยและทางออกของปัญหา*. กรุงเทพฯ ฯ :
สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. ทบวงมหาวิทยาลัย.

ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2538). *กำเนิดและพัฒนาการของมนุษย์ : ความแตกต่างระหว่างบุคคล*.
จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง.

ทิพย์วรรณ หันหาบุญ. (2544). *สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จ
การศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธนากร เลขยัน. (2550). *เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ณ์ ขอมธิดา เป็นผู้สัมภาษณ์, ทีวีวิทยาลัย
ชุมชนอุทัยธานี. เมื่อวันที่ 29 ธ.ค. 2550.*

ธวัช เต็มญวน. (2548). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพใน
การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร*. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธวัชรัตน์ ผลเจริญ. (2546). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

นาราวดี ศิริโรจน์. (2543). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการ
ของวิทยาลัยนาฏศิลป์*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นารี รมย์นุกูล (2547). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิคม มูลเมือง. (2536). *ประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอน โดยวิธีใช้ปัญหาเป็นหลักวิชา* สาธารณสุขมูลฐาน สถาบันราชภัฏสวนดุสิต .วิทยานิพนธ์. วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์ สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิยม ชาวป่า. (2550). *เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุกตัญญู ขอมธิดา เป็นผู้สัมภาษณ์, วิทยาลัยชุมชน อุทัยธานี*. เมื่อวันที่ 29 ธ.ค. 2550.
- นิวัฒน์ วรสาร. (2550). *ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2533). *การวิจัย การวัดและการประเมินผล*. กรุงเทพฯ : โครงการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บัญญัติ พุ่มพันธ์. (2548). *“วิทยาลัยชุมชน : การจัดการศึกษาระบบใหม่,”* มศว.ชุมชนวารสาร. 2(3) : 18-19.
- ประภัสสร วงศ์วรรณ. (2531). *หลักและวิธีการสอน*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษา.
- ประสงค์ วงศาโรจน์. *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. ถ่ายเอกสาร.
- ปริญญา อังศุสิงห์. (2521). *การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปัทมวรรณ อ่วมศรี. (2541). *การศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มุสดี ถาวรกุล. (2532). สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พนม หวดสว่าง. (2542). *ความคิดเห็นของอาจารย์ต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- พรเทพ ไทยรักษ์. (2539). *ทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา; และ ทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง. (2543). *รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี* กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2524). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2524). *การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และศรีเพ็ญ สุภพิทยากุล. (2521). *การศึกษาทัศนะของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบบรรยาย*. (เอกสารประกอบการสัมมนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.) กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2533, 19-21 ตุลาคม). *หลักสูตร การสอน การวัดผล*, ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการวัดผลภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติ. ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดี จอมเทียน ชลบุรี หน้า 11 – 15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภิราช รัตนันต์. (2546). *ทัศนะที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิตภาคสมทบ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภิญโญ สาร. (2519). *หลักบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2543). *การประเมินการเรียน*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). *การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เรียบ ศรีทอง. (2541). “งานอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา”, ใน เอกสารโครงการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา. หน้า 1 -25 . กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- เรืองโรจ รัชตะพงศ์ธร. (2550). เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุกัญญ์ ขอมธิดา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี. เมื่อวันที่ 29 ธ.ค. 2550.
- วรรณพร ฉัตรทอง. (2546). *การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต*. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภ กันทรัพย์.(2543). *ข้อคิดเห็นเบื้องต้นในการสอนและการสอบที่เน้นกระบวนการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี. (2551).(ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.uthai-cc.ac.th/> วันที่สืบค้น 20 มกราคม 2551.
- . (2552).(ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.laygo.thmambo.com/prawat.html> วันที่สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2552.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). *อุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2543). *ความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2544ก). *การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2544ข). *การพัฒนานิสิตนักศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2544ค). “*วิกฤตการณ์อาจารย์ระดับอุดมศึกษา*,.” ในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา. หน้า 1-10. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา ชาวหา. (2533). *สื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วิวรรณ จันทรเทพย์. (2543). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. ราชบุรี : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

----- (2543). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิณุ ทองพวง. (2542). การศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ ตามทัศนะของ
อาจารย์และนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

ศิริกาญจน์ จันทร์เรือง. (2543). การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สัจด์ อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2547). รายงานการวิจัย การศึกษาความ
ต้องการการศึกษาของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี. กรุงเทพฯ : บริษัท เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส
จำกัด.

สมบุญ ชิตพงศ์. (2536). เอกสารประกอบการบรรยาย ชุมชนวิสาหกิจวิสาหกิจและการประเมินผล
การศึกษา หน่วยที่ 9- 15. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สามินี สุจิตรานนท์. (2550). เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ย์ ขอมธิดา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัย
ชุมชนอุทัยธานี. เมื่อวันที่ 29 ธ.ค. 2550.

สุทัศน์ นาคเพียร. (2550). เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ย์ ขอมธิดา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัย
ชุมชนอุทัยธานี. เมื่อวันที่ 29 ธ.ค. 2550.

สุทัศน์ย์ สุขประเสริฐ. (2544). ประเมินหลักสูตรแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุธรรม อารีกุล. (2543). รูปแบบและการกิจอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.

สุพัตรา คุณากาญจน์. (2542). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตวิทยาลัย
ภาควิชาสัตตศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิธีเบนซ์มาร์กกับแผนก
วิชาวิทยาศาสตร์การสอน สถาบันการศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
นายนาง. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สุวกิจ ศรีปัดดา. (2537). วิทยาลัยชุมชนแหล่งวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. ในมติชนรายวัน.
- เสริมศรี ไชยศรีและคณะ. (2543). รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องหลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. (2547). หลักสูตรวิทยาลัยชุมชน. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- . (2551). นโยบายและการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน. สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). บทบาทของการศึกษาต่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ .
- . (2551). (ออนไลน์).แหล่งที่มา : <http://www.onec.go.th/Act/acteng/prbsum.htm> วันที่สืบค้น 20 มกราคม 2551.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2548). เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2548. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- . (2551). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.mua.go.th/data/4_6_50.pdf วันที่สืบค้น 20 มกราคม 2551.
- สำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน. (2545). หลักสูตรวิทยาลัยชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2547).หลักสูตรวิทยาลัยชุมชน แนวทางการบริหารการจัดการ วิทยาลัยชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำเนา คำนวนศิลป์. (2543).มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อดุลย์ วิริยะเวชกุล. (2541). ดัชนีบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรรถ บัญช้วย. (2542). การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : กศ.ม.(การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรวี จันท์บาง. (2546). การนำเสนอรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของผู้เรียนเพื่อการใช้สื่อในการเรียนการสอน ในสถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (โสตทัศนศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- อัฉรธา วัฒนานรงค์. (2545). เอกสารประกอบการบรรยายวิชา อษ 661 สัมมนาปัญหาด้าน
วิชาการในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรวิชัย นาครทรรพ. (2543). บนเส้นทางคุณภาพ : รายงานการติดตามผลการประกัน
คุณภาพและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2531). การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำพัน อ่องเอียด. (2544). สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์
และนักศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำนวย นาคทัต. (2540). การพัฒนาอาชีพศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคระยอง.
กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา.
- ฤดี กรุดทอง. (2528). การจัดตารางสอนของวิทยาลัยครูด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Ashowrth,A. and Harvey R.G. (1994). Assessing Quality in Further and Higher Education
Higher Education Policy Series 24.London : Jessica Kingsley Publishers.
- Astin, Alexander W.(1993). What Matters in College ? Four Critical Years Revisited San
Francisco. Jossey –Mass Pulishers.
- Anthrop, Pamela Sue. (1996, September). Expectations and Satisfaction of Freshman
In Higher Education. Ed.D. Dissertation Abstract. Florida : University of
central Florida. Available : DAI-A 5403 : 935.
- Cann, Sharon Lee. (1996, February). *Quantity and Quality of Library Collection for
Selected Higher Education Curriculum*. Ed.D Dissert Abstract, Georgia : Georgia
State University. Available : DAI-A 56/08 : 2981.
- Carpino, Peter Charles. (1995, February). *Faculty Perceptions of Continuous Quality
Improvement : A Study of Three Postsecondary Institutes*. Ph.D. Dissertation
Abstract, The Union Institute. Available : DAI-A 56/08 : 3014.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd. ed. New York : Harper and
Row, 1970.

- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*.
New York : Mc-Graw Hill.
- Johns Gary.(1996). *Organizational Behavior Understanding and Managing life at work*.
Fourth Edition United States of America : Harper Collins Publisher Inc.
- Klausmeir, Herbert J. and Richard,E. Ripple. (1971). *Learning and Human Abilities :
Educational Psychology*. New York : Harper & Row Pulicshers.
- Lehmann, Irvin J. and Welliam A. Mehrens. (1971). *Educational Research : Reading in
Focus*. New York : Holt Rienchart and Winson.
- Likert, R.A. (1932, May). *Technique for the Measurement of Attitudes*.
Arch Psychological. 25(140) : 1-55.
- Maslow, A.H. (1954). *Motivation and Personality*. New York : Harper.
- Taba, Hilda.(1978) *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt,
Brace and World.
- Teague, Gerald V. and Grites, Thomes J. (1980) "*Faculty Contracts and Academic
Advising*," Journal of College Student Personnel. 21(1) : 40-44 ; January.
- Young, Partick Opal Lee. (1975, January). "*An Effective Teacher Profiles*." *Dissertation
Abstracts*. 33 : 4306 – A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือ นำ จดหมายเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/ 1664

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขมวิท 23 แขวงคลองเตย
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

16 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นกรรมการเพิ่มเติมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารวิทยาลัยชุมชน

เนื่องด้วย นายสุทัศน์ ขอมธิดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา ได้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี” ได้รับอนุมัติให้สอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2552 เวลา 13.00 น. ณ ห้องสาขาวิชาการอุดมศึกษา ตึก 14 ชั้น 3 ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า อาจารย์ชาญวิทย์ โดธนะคุณ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญเป็นกรรมการเพิ่มเติมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ของนิสิตผู้นี้ ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2258-4119, 0-2649-5067

โทรสาร. 0-2258-4119

ที่ ศธ 0519.12/วิ.๕๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ พฤษภาคม 2551

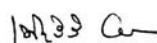
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

เนื่องด้วย นายสุทัศน์ ขอมธิดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี” โดยมี อาจารย์จรรวณ สกุลกู และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ สุธรรมรักษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์จรรวณ สกุลกู และ อาจารย์ปราโมทย์ กิตา หัวหน้างานวิชาการและจัดการเรียนการสอน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุทัศน์ ขอมธิดา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-6554-392

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/385-๕

วันที่ 8 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

เนื่องด้วย นายสุทัศน์ ขอมธิดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี” โดยมี อาจารย์จรัสวรรณ สกุลตุ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ สุธรรมรักษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ราชนันท์ บุญธิมา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุทัศน์ ขอมธิดา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/38 56

วันที่ 8 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุทัศน์ ขอมธิดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี” โดยมี อาจารย์จ้าวรรณ สกุลฤดี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ สุธรรมรักษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังฉรา วัฒนางรงค์ และ อาจารย์สุวพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุทัศน์ ขอมธิดา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังฉรา วัฒนางรงค์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/4 ๑๙๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมนวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๙ พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

เนื่องด้วย นายสุทัศน์ชน์ ขอมธิดา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี” โดยมี อาจารย์จรรวณ สกุลกู และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาระดับอนุปริญญา ชั้นปีที่ 1 - 2 ทุกสาขาวิชา จำนวน 350 คน ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กันยายน 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุทัศน์ชน์ ขอมธิดา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-6554-392

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจความเที่ยงตรงแบบสอบถาม

1. ชื่อ – สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ชื่อ – สกุล อาจารย์ ดร.สุพพร ตั้งสมวรพงษ์
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ – สกุล อาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ชื่อ – สกุล อาจารย์จรรณศักดิ์ ขุนวิเศษ
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี
5. ชื่อ – สกุล อาจารย์ปราโมทย์ กิตา
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของ
วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อ ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ชั้นปีที่ศึกษา

() ชั้นปีที่ 1

() ชั้นปีที่ 2

3. สาขาวิชาที่ศึกษา

() สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

() สาขาวิชาการปกครอง

4. คุณวุฒิก่อนเข้าศึกษา

() 4.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

() 4.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

5. ท่านมีคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับอนุปริญญาเท่ากับ.....

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ
อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียน
การสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์
ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้าน
ปัจจัยเกื้อหนุน แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านช่วยตอบแบบสอบถาม โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ความเห็นของท่าน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวในระดับ
มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวในระดับ
มาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวในระดับ
ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวในระดับ
น้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวในระดับ
น้อยที่สุด

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็น ด้วย มาก ที่สุด	(4) เห็น ด้วย มาก	(3) เห็น ด้วย ปาน กลาง	(2) เห็น ด้วย น้อย	(1) เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
1	ด้านหลักสูตร คู่มือระเบียบการเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียน มี ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา					

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็น ด้วย มาก ที่สุด	(4) เห็น ด้วย มาก	(3) เห็น ด้วย ปาน กลาง	(2) เห็น ด้วย น้อย	(1) เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
2	วิทยาลัยมีการให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอนในบริบทของชุมชนท้องถิ่น					
3	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับจำ หน่วยกิต					
4	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับ เวลาเรียน					
5	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาที่เรียนสามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพในชุมชน ท้องถิ่นได้					
6	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาสอดแทรกความมี คุณธรรม จริยธรรม					
7	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชา มีการสอดแทรก วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น					
8	หลักสูตรที่เปิดสอนสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานและชุมชนท้องถิ่น					
9	หลักสูตรที่เปิดสอนสอดคล้องกับความต้องการด้าน การประกอบอาชีพของนักศึกษา					
10	เนื้อหาหลักสูตรส่งเสริมให้นักศึกษามีความ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ในชุมชนท้องถิ่น					

ข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร

.....

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็น ด้วย มาก ที่สุด	(4) เห็น ด้วย มาก	(3) เห็น ด้วย ปาน กลาง	(2) เห็น ด้วย น้อย	(1) เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
11	ด้านอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่สอนในแต่ละรายวิชามีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอน					
12	อาจารย์ผู้สอนมีทักษะความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้					
13	อาจารย์ผู้สอนมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษา					
14	ในช่วงโม่งแรกของการสอนอาจารย์ผู้สอนชี้แจง รายละเอียดเกี่ยวกับรายวิชาให้นักศึกษาทราบ					
15	อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดง ความคิดเห็นอย่างอิสระ					
16	อาจารย์ผู้สอนจัดตารางให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา					
17	อาจารย์ผู้สอนเอาใจใส่ ติดตามผลการเรียนของ นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
18	อาจารย์ผู้สอนพัฒนาความรู้ของตนเองให้ทันต่อ วิชาการใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ					
19	อาจารย์ผู้สอนใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ เหมาะสมกับการประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่น					
20	อาจารย์ผู้สอนแนะนำแหล่งความรู้ทางวิชาการให้ เสมอ					
21	อาจารย์ผู้สอนให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาการเรียน					

ข้อเสนอแนะด้านอาจารย์

.....

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็น ด้วย มาก ที่สุด	(4) เห็น ด้วย มาก	(3) เห็น ด้วย ปาน กลาง	(2) เห็น ด้วย น้อย	(1) เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
22	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ/วิทยากรภายนอกมาถ่ายทอด ความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม					
23	จัดการเรียนการสอนโดยเชิญวิทยากรพิเศษมา บรรยายมีความเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา					
24	การจัดกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้ความสำคัญโดย คำนึงถึงประโยชน์แก่นักศึกษาเป็นหลัก					
25	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลาย และน่าสนใจ					
26	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาได้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
27	เอกสารประกอบการสอนและตำราเรียนมีความ ทันสมัย					
28	มีการจัดนิทรรศการเสริมความรู้แก่นักศึกษาอย่าง สม่ำเสมอ					
29	มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่เข้าใจได้ง่าย และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
30	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของชุมชน ท้องถิ่น					
31	มีการสนับสนุนการเรียนรู้โดยจัดสอนเสริมนอก ชั่วโมงเรียน					

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็น ด้วย มาก ที่สุด	(4) เห็น ด้วย มาก	(3) เห็น ด้วย ปาน กลาง	(2) เห็น ด้วย น้อย	(1) เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
32	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดตารางสอน-ตารางสอบมีความเหมาะสมและ อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในแต่ละอาชีพ สาขาวิชาต่าง ๆ					
33	การจัดการเรียนการสอนเน้นให้นักศึกษามีความคิด วิเคราะห์โดยใช้หลักเหตุและผล					

ข้อเสนอแนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็น ด้วย มาก ที่สุด	(4) เห็น ด้วย มาก	(3) เห็น ด้วย ปาน กลาง	(2) เห็น ด้วย น้อย	(1) เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
34	ด้านนักศึกษา การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครนักศึกษา ใหม่มีความชัดเจน					
35	การคัดเลือกนักศึกษาเป็นไปตามระบบตามประกาศ ของวิทยาลัย					
36	นักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับระเบียบการต่าง ๆ ของวิทยาลัยจากการปฐมนิเทศ					
37	นักศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อ ตนเองและสังคมส่วนรวม					
38	นักศึกษาได้รับการส่งเสริมความมีระเบียบวินัย					
39	นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในแผนการเรียนที่ วิทยาลัยจัดทำให้					
40	นักศึกษาได้เรียนตามความถนัดและความสนใจของ ตนเอง					
41	นักศึกษาได้รับการส่งเสริมในการเข้าร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ของวิทยาลัยและของชุมชนท้องถิ่น					
42	นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น อบรมภาษาอังกฤษ อบรมคอมพิวเตอร์					
43	มีการติดตามผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว					
44	นักศึกษาได้ประเมินประสิทธิภาพการสอนของ อาจารย์					

ข้อเสนอแนะด้านนักศึกษา

.....

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็น ด้วย มาก ที่สุด	(4) เห็น ด้วย มาก	(3) เห็น ด้วย ปาน กลาง	(2) เห็น ด้วย น้อย	(1) เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
45	ด้านการวัดและประเมินผล มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลในการ เรียนในแต่ละรายวิชาอย่างชัดเจน					
46	เกณฑ์การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ เนื้อหาวิชา					
47	การวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชามีความยุติธรรม					
48	มีการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดผลแต่ ละรายวิชาก่อนการเรียนการสอน					
49	มีการสำรวจความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม					
50	มีการประเมินประสิทธิภาพของการเรียนการสอน เมื่อจบรายวิชา					
51	มีการนำผลการวัดการประเมินมาใช้เป็นข้อมูล ย้อนกลับ (Feed Back) ให้แก่นักศึกษาและชุมชน ท้องถิ่น					
52	การตรวจสอบผลการเรียนผ่านเว็บไซต์ของวิทยาลัย ด้วยคอมพิวเตอร์มีความสะดวก รวดเร็ว					
53	การประกาศผลการเรียนมีความเหมาะสม ตรงตาม ตารางปฏิทินของวิทยาลัย					

ข้อเสนอแนะด้านการวัดและประเมินผล

.....

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็น ด้วย มาก ที่สุด	(4) เห็น ด้วย มาก	(3) เห็น ด้วย ปาน กลาง	(2) เห็น ด้วย น้อย	(1) เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
	ด้านปัจจัยเกื้อหนุน					
54	การจัดผังอาคารเรียนโดยรวมเป็นระเบียบเรียบร้อย					
55	อาคารเรียนมีพอเพียงกับจำนวนนักศึกษา					
56	มีสถานที่พักผ่อน ร่มรื่น สวยงามอย่างเพียงพอ					
57	บรรยากาศในห้องเรียนเสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ของนักศึกษา					
58	การจัดบริเวณห้องน้ำมีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ					
59	การจัดบริเวณห้องอาหารมีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ					
60	อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัย					
61	จำนวนตำรา วารสาร หนังสือในห้องสมุดมีเพียงพอ กับความต้องการของนักศึกษา					
62	ห้องสมุดมีตำรา วารสาร และแหล่งสารนิเทศที่ ทันสมัย					
63	มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นอย่างเพียงพอ					
64	ระบบคอมพิวเตอร์มีความรวดเร็วในการการสืบค้น ข้อมูล					
65	บรรยากาศในห้องสมุดเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าหา ความรู้					
66	มีสถานที่ฝึกปฏิบัติงานและบรรยากาศเอื้อต่อ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้					

ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยเกื้อหนุน

.....

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนก

ตารางค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ระดับอนุปริญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านหลักสูตร

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	6.068
2	6.769
3	5.641
4	5.463
5	5.000
6	4.830
7	3.631
8	5.601
9	5.000
10	3.121

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาด้านหลักสูตร เท่ากับ 0.941

ตารางค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านอาจารย์ผู้สอน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
11	5.641
12	6.481
13	3.347
14	6.769
15	5.000
16	6.068
17	4.583
18	6.769
19	5.641
20	3.864
21	5.463

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาด้านอาจารย์ผู้สอน เท่ากับ 0.960

ตารางค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
22	3.564
23	4.320
24	5.601
25	5.641
26	3.347
27	4.583
28	5.641
29	4.583
30	6.068
31	5.463
32	2.823
33	4.965

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เท่ากับ 0.953

ตารางค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านนักศึกษา

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
34	5.000
35	5.601
36	4.583
37	5.463
38	3.864
39	4.320
40	4.583
41	5.641
42	5.000
43	3.864
44	4.583

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาด้านนักศึกษา เท่ากับ 0.951

ตารางค่าอำนาจของจำแนกแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านการวัดและประเมินผล

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
45	7.638
46	4.583
47	4.583
48	3.130
49	5.463
50	5.641
51	4.292
52	5.463
53	3.347

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาด้านการวัดและประเมินผล เท่ากับ
0.925

ตารางค่าอำนาจของจำแนกแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
54	5.601
55	5.643
56	3.901
57	3.473
58	5.000
59	5.641
60	4.025
61	6.769
62	4.583
63	4.292
64	5.601
65	3.564
66	6.769

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาด้านปัจจัยเกื้อหนุน เท่ากับ 0.963

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสุทัศน์ย์น ขอมธิดา
วันเดือนปีเกิด	11 มิถุนายน 2517
สถานที่เกิด	ตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	60/5 หมู่บ้านธนากรวิลล่า 2 ถนนเทิดพระเกียรติ 5 ต.วัดชลอ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	แผนงานรณรงค์รักษาสภาพโดยแพทย์ร่วมกับ สหวิชาชีพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	อนุปริญญาศิลปศาสตร์ (การบริหารธุรกิจ) จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2544	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ. การจัดการ) จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ. 2552	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม. การอุดมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ